

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Vnější vztahy a komunikace
Oddělení Informační podpora a knihovna

Finanční a ekonomické Informace

Dokumentační bulletin MF

Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů

6/2021

Červen

Finanční a ekonomické

INFORMACE

Dokumentační bulletin MF

Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů

Vydavatel:

Ministerstvo financí,
odbor Vnější vztahy a komunikace
Oddělení Informační podpora
a knihovna

IČ 00006947

Technická redakce:

Mgr. J. Machonský

Redakční rada:

Mgr. J. Benda, Ing. Mgr. T. Dudáčková,
Bc. L. Horáčková, Bc. I. Janoušková,
Mgr. Martin Lukeš, Mgr. J. Machonský,
Bc. H. Nováková, PhDr. L. Tvrda,
Mgr. E. Vaňová

Evid. číslo periodického tisku:

MK ČR E 18634

Identifikační číslo ISSN: 1804-7262

Redakce:

Letenská 15, 118 10 Praha 1
Tel.: 257 042 588
e-mail: knihovna@mfcz.cz

Distribuce:

Ministerstvo financí,
odbor Vnější vztahy a komunikace,
odd. Informační podpora a knihovna,
Letenská 15, 118 10 Praha 1
Tel.: 257 042 588
e-mail: knihovna@mfcz.cz

Číslo odevzdáno do tisku 30. 6. 2021

Vychází 1x měsíčně, zdarma

Elektronický archiv:

<http://knihovna.mfcz.cz/bulletin.php>
(intranet)

[http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/
sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/
dokumentacni-bulletin](http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/dokumentacni-bulletin) (internet)

Do čísla přispěli:

Ing. Mgr. T. Dudáčková,
Bc. L. Horáčková, Bc. I. Janoušková,
Mgr. Martin Lukeš, Bc. H. Nováková,
PhDr. L. Tvrda, Mgr. E. Vaňová

Vážení čtenáři,

předkládáme Vám červnové číslo dokumentačního bulletinu Finanční a ekonomické INFORMACE. Nabízí obvyklý souhrn nejnovějších odborných článků, knih a jiných informačních zdrojů vztahujících se k problematice Ministerstva financí a jeho resortu.

Peníze zdarma a pro všechny, aneb chodili by zaměstnanci do zaměstnání, které je nenaplnuje, kdyby stát distribuoval občanům finanční částku nezbytnou k přežití? Kdo by to celé zaplatil a kdo by vlastně zastával neatraktivní pracovní pozice, které jsou ovšem pro hladké fungování společnosti nezbytné? Na tyto a další otázky hledá odpovědi přehledový článek v rubrice Podrobně k tématu s názvem „Základní nepodmíněný příjem: utopie nebo realita příštích dní?“ V uplynulých letech proběhlo v několika státech v různých koutech zeměkoule praktické testování konceptu základního nepodmíněného příjmu. Celou debatu akcelerovala celosvětová pandemie Covid-19. Otázek je stále více než odpovědí a ačkoliv je zvažovaných pozitiv více nežli dost, tak na straně negativních dopadů zbývá nevyřešen zásadní problém vysoké finanční náročnosti. V českých luzích a hájích se o nepodmíněném příjmu zatím pouze teoretizuje a padají první nesmělé návrhy. Strukturální proměny na pracovním trhu a s nimi spojené sociální a společenské tlaky ovšem v budoucnu pravděpodobně neminou ani naši republiku a rozumně nastavený základní nepodmíněný příjem by mohl sehrát důležitou úlohu při eliminaci jejich negativních dopadů.

Věříme, že Vás pravidelný přehled nových informačních pramenů zaujme. Rádi Vám zajistíme plné texty článků i požadované knihy.

Mgr. J. Machonský

člen redakční rady

Texty publikované v tomto bulletinu nevyjadřují názor redakce ani nejsou oficiálním stanoviskem Ministerstva financí. Uvedené informace odrážejí aktuální trendy a komentáře v odborné literatuře.

AKTUALITY

Evropská komise představila 2. června **jarní balíček evropského semestru**, který se zaměřuje na poskytování fiskálních pokynů členským státům, které pokračují v procesu postupného znovuotevření svých ekonomik. Tisková zpráva: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_21_2722

Evropská komise představila 8. června roční rozpočet EU na rok 2022 ve výši 167,8 miliardy eur. Tisková zpráva: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_21_2878

Dále Evropská komise zveřejnila 8. června dva dokumenty o plnění rozpočtu v roce 2020 - "Výroční zprávu o řízení a výkonnosti rozpočtu EU" a "Sdělení o výkonnostním rámci dlouhodobého rozpočtu EU na období 2021–2027". Tisková zpráva: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_21_2877

ČNB 23. 6. (poprvé od února 2020) zvýšila základní úrokovou sazbu: https://www.irozhlas.cz/ekonomika/urokova-sazba-ceska-narodni-banka-zvyseni-2021_2106231440_ako

Monitoring

Pravidelný speciální monitoring za období 1. 6. - 30. 6. 2021 se tentokrát věnuje tématu:

Růst cen

Byl zpracován z tištěných médií, televize, rozhlasu a internetových serverů a naleznete jej včetně archivu starších monitoringů v sekci Monitoring médií na adrese:

<http://knihovna.mfcr.cz/monitoring.php>

O B S A H

Podrobně k tématu.....	4
Základní nepodmíněný příjem: utopie nebo realita příštích dní?	4
Dokumentace českého a zahraničního tisku.....	10
Daně.....	10
Ekonomické vědy. Ekonomie	16
Finance. Bankovníctví. Měnový systém	17
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny.....	22
Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace	25
Obchod. Cla. Mezinárodní finance	25
Podnik a podnikání.....	31
Pojišťovnictví. Sociální péče.....	32
Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství	33
Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé	33
Právo.....	35
Statistika. Demografie. Sociologie.....	39
Účetnictví	40
Veřejná správa.....	40
Veřejné finance. Rozpočet	43
Zdravotnictví	44
Zemědělství	44
Životní prostředí	45
Přehled nových knih.....	50

Základní nepodmíněný příjem: utopie nebo realita příštích dní?

Bc. Lucie Horáčková

Oddělení 7403, Informační podpora a knihovna

Univerzální nepodmíněný příjem (UBI), tedy pravidelná peněžní dávka vyplácená všem občanům bez rozdílu, se stal v posledních letech předmětem celé řady politických i veřejných debat. Ačkoliv se o tomto konceptu v současné době hovoří s větší intenzitou, nejedná se v žádném případě o myšlenku zcela novou. Historie základního nepodmíněného příjmu sahá až do 16. století, kdy byl poprvé navržen Thomasem Morem v jeho slavném díle *Utopia*. Jeho užití v různých podobách obhajovali také Martin Luther King, Jr. (v knize *Where Do We Go From Here: Chaos or Community?*), Richard Nixon nebo například Milton Friedman. Ačkoliv má myšlenka celou řadu příznivců, vyvolává i velké množství kritických reakcí a skepse. Problematikou UBI se již v roce 2016 zabýval kolega Marek Benda ve svém článku *K aktuálním diskusím o nepodmíněném základním příjmu*. Přehledový článek, který právě čtete, přináší shrnutí nejzásadnějších argumentů, jež se objevují v současné debatě, a to zejména s ohledem na kontext událostí spojených s koronavirovou pandemií, během níž diskuze významně nabraly na dynamice. Jelikož se toto téma objevilo i na české politické scéně, pokládáme za relevantní jej znovu připomenout.

O co vlastně jde a proč se téma řeší právě teď?

Základní nepodmíněný příjem, někdy také občanská mzda, je koncept, jehož cílem je mimo jiné zmírnění chudoby a odstranění společenských nerovností. Ačkoliv k tomuto účelu již slouží sociální programy a státní podpora, UBI by měl složitý systém dávek zjednodušit a rovněž snížit byrokratickou zátěž, která je se službami sociálního státu spojena. Tzv. *welfare state*, jenž vznikl v dobách konjunktury po druhé světové válce, někteří pokládají za překonaný. Silný hospodářský růst a mladá pracovní síla byly totiž nahrazeny trendem stárnoucí populace, rostoucím zadlužením a neefektivitou veřejného sektoru, což jsou dle některých expertů důvody k tomu, že sociální stát se stává jen obtížně udržitelným.¹ Komplikované vyplácení adresných sociálních dávek by tak v konečném důsledku mohlo být i kompletně zrušeno.² Příjem, jež by dostával každý občan bez rozdílu a ve stejné výši, by přitom nezávisel na tom, zda daný člověk pracuje, pracovat nemůže, anebo jednoduše pracovat nechce.³

Do debaty o UBI výrazně promluvila také pandemie nemoci covid-19. Mnozí po jeho zavedení začali volat právě v této době, kdy se množily obavy ze ztráty zaměstnání, a zvýšila se celková nejistota. Jednotný systém garantovaného příjmu řada lidí pokládá za mnohem efektivnější v porovnání s jinými dosud známými státními dávkami, které považují za nedostatečné. Právě koronavirová pandemie totiž ukázala, že miliony lidí neměly nárok na jakoukoliv z forem státní podpory v podobě tzv. anticovidových programů, jež jednotlivé vlády v řadě evropských zemí v posledních letech zavedly.⁴

V některých zemích nezůstalo pouze u veřejných debat, ale došlo i ke konkrétnějším krokům. Například ve Velké Británii vznikla skupina **UBI Lab Network** - decentralizovaná síť výzkumníků a angažovaných občanů, kteří usilují o prosazení univerzálního nepodmíněného příjmu a požadují další výzkum jeho potenciálu.⁵ Z iniciativy tohoto uskupení vznikl veřejný dopis adresovaný ministru financí Spojeného království Rishimu Sunakovi, k němuž svůj podpis připojilo již více než 4000 občanů, mezi

¹ LIAO, Nathan. Universal Basic Income: „Automation and work in the 21st Century.“ In: *Natesnotwoke.medium.com* [online]. May 2 2020 [cit. 2021-06-22]. Dostupné z: <https://natesnotwoke.medium.com/universal-basic-income-automation-and-work-in-the-21st-century-356a9ee1fa8d>.

² KULIDAKIS, Thomas. Základní nepodmíněný příjem jako dobrý odkaz koronaviru budoucím generacím. In: *iRozhlas.cz* [online]. April 21 2020 [cit. 2021-06-18]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/komentare/koronavirus-zakladni-nepodminen-y-prijem_2004210703_pj.

³ BAŠNÁ, Kristýna. Všeobecný základní příjem: Náhrada sociálního státu? In: *Ess.soc.cas.cz* [online]. [cit. 2021-06-19]. Dostupné z: <http://ess.soc.cas.cz/aktuality/vseobecny-zakladni-prijem-nahrada-socialniho-statu#.YNBMuS5mmUk>.

⁴ BOHUSLAV, Tomáš. Peníze pro všechny a zadarmo? Nepodmíněný příjem dělí ekonomy na dvě strany barikády. In: *Forbes.cz* [online]. November 6 2020 [cit. 2021-06-21]. Dostupné z: <https://forbes.cz/penize-pro-vsechny-a-zadarmo-nepodminen-y-prijem-deli-ekonomy-na-dve-strany-barikady/>.

⁵ About Ubi Labs. In: *Ubilabnetwork.org* [online]. [cit. 2021-06-15]. Dostupné z <https://www.ubilabnetwork.org/about>.

nimi také 520 britských poslanců. Apelovali v něm, aby stát „nepodceňoval rozsáhlejší náklady, které pro společnost představuje rostoucí chudoba a nezaměstnanost... tyto náklady budou daleko vyšší než náklady na zavedení všeobecného základního příjmu.“⁶ V souvislosti s koronavirovou krizí se k návrhu pozitivně vyjádřila i skotská premiérka Nicola Sturgeonová, která se nechala slyšet, že zkušenost s pandemií ji dovedla k „aktivní podpoře“ myšlenky o základním nepodmíněném příjmu.⁷

V podobném duchu, ač s omezenějším rozsahem, se vyjádřila i jedna z institucí Organizace spojených národů *Rozvojový program OSN*, jehož členové uvedli, že „dočasný základní nepodmíněný příjem pro více než 2,5 miliardy nejchudších lidí na světě je zoufale potřebný.“⁸

Co hovoří pro zavedení nepodmíněného příjmu?

Kromě argumentu o snížení společenských nerovností a omezení nadbytečné byrokracie se často skloňuje také motiv zvýšení osobní svobody, které by s sebou mohlo přinést i řadu pozitivních vedlejších efektů. Podle nizozemského historika Rutgara Bregmana, jenž se tématem dlouhodobě zabývá (např. v knize z roku 2014 s názvem *Utopia For Realists*), představuje hlavní výhodu skutečnost, že lidé nebudou muset pracovat v zaměstnání, které je nenaplňuje. Jelikož lidé nebudou závislí na finanční částce, jíž pravidelně za odvedenou (a často neoblíbenou práci) dostávají, bude se každý moci sám rozhodnout, jak se svým životem naloží.⁹ Právě tento fakt může podle mnohých podnítit vlastní podnikatelskou aktivitu občanů, jejich kreativitu a touhu po sebevzdělávání, na něž jim během klasických pracovních dní nezbývá čas.¹⁰ Tuto domněnku ostatně podpořil například výzkum provedený hospodářským institutem DIW v Německu v roce 2014. Závěry studie dokládají, že se lidé opravdu začali ve větší míře vzdělávat, zakládat firmy, žít zdravěji a projevílo se u nich i větší sociální citění.¹¹ Oficiální vládní agentura Jihoafrické republiky *Statistics South Africa* hovoří o pozitivních dopadech na pracovní aktivitu lidí a také na celkovou zaměstnanost, která je navíc kombinována s větší společenskou koherencí a solidaritou.¹²

S klasickými sociálními dávkami bývá často spojeno jakési společenské stigma, kvůli němuž oprávnění žadatelé mnohdy svůj nárok na státní podporu neuplatní.¹³ Skrze základní nepodmíněný příjem by se mimo jiné zlepšila vyjednávací pozice znevýhodněných skupin, jejichž příslušníci jsou často nuceni přijmout nedůstojnou práci za velmi nízké ohodnocení, jelikož jim jednoduše nezbývá jiná možnost. Finanční transfer směrem k této skupině obyvatel by kromě jiného mohl také přesunout prostředky lidem, kteří budou s větší pravděpodobností poptávat domácí produkci, což může v konečném důsledku podpořit také zaměstnanost a regionální poptávku.¹⁴

⁶ Support trials of Universal Basic Income in England, Scotland, Wales and Northern Ireland. In: *Actionnetwork.org* [online]. [cit. 2021-06-15]. Dostupné z <https://actionnetwork.org/petitions/letter-to-rishi-sunak-on-ubi-trials>.

⁷ Has coronavirus changed the basic income debate? In: *Bbc.com* [online]. June 9 2020 [cit. 2021-06-15]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/uk-scotland-52967720>.

⁸ Coronavirus: Billions of people need basic income, says UN body. In: *Dw.com* [online]. July 23 2020 [cit. 2021-06-17]. Dostupné z: <https://www.dw.com/en/coronavirus-billions-of-people-need-basic-income-says-un-body/a-54294292>.

⁹ KLEIN, Ezra. The case for a universal basic income, open borders, and a 15-hour workweek. In: *Vox.com* [online]. July 26 2019 [cit. 2021-06-21]. Dostupné z: <https://www.vox.com/policy-and-politics/2019/7/26/8909436/rutger-bregman-utopia-for-realists-ubi-open-borders>.

¹⁰ Viz pozn. č. 2.

¹¹ Minimální dávka 1200 eur. Německo otestuje nepodmíněný příjem. In: *E15.cz* [online]. November 10 2020 [cit. 2021-06-17]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/zahranicni/minimalni-davka-1200-eur-nemecko-otestuje-nepodmineniy-prijem-1375033>.

¹² STANDING, Guy. How Cash Transfers Promote the Case for Basic Income. In: *Basic Income Studies* [online]. February 2008 [cit. 2021-06-21]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/profile/Guy-Standing/publication/24015230_How_Cash_Transfers_Promote_the_Case_for_Basic_Income/links/5d8a8d9e92851c33e938a400/How-Cash-Transfers-Promote-the-Case-for-Basic-Income.pdf.

¹³ HAYWOOD, Luke. Bedingungsloses Grundeinkommen: eine ökonomische Perspektive. In: *DIW Berlin* [online]. 2014 [cit. 2021-06-18]. Dostupné z: https://www.diw.de/de/diw_01.c.479937.de/publikationen/roundup/2014_0033/bedingungsloses_grundeinkommen_eine_oekonomische_perspektive.html.

¹⁴ Viz pozn. č. 12.

Univerzální základní příjem by zajistil finanční jistotu všem občanům a do jisté míry by je ochránil před výpadkem příjmu vlivem ztráty zaměstnání v důsledku automatizace. Tento argument se objevuje zejména v anglosaském prostředí: upozorňuje na něj např. Daniel Susskind ve své knize *A World Without Work*, kde předpovídá, že v budoucnu nebude možné (z důvodu automatizace a technologického pokroku) najít pracovní uplatnění pro všechny.¹⁵ Tento argument používá také Elon Musk, jenž tvrdí, že univerzální základní příjem je „ekonomickým nástrojem, který je třeba použít v hypotetické budoucnosti bez práce“ a že „budeme muset přijít na to, jak se integrovat ve světě pokročilé umělé inteligence.“¹⁶

V souvislosti se zavedením UBI se často hovoří o pozitivním dopadu v podobě snížení kriminality. V potaz je nutné brát, že se v tomto kontextu hovoří zejména o kriminalitě ekonomické, jež by mohla být pravidelným nepodmíněným příjmem redukována.¹⁷ Relevance tohoto argumentu se pravděpodobně může mírně lišit v závislosti na regionu. Např. země Latinské Ameriky k tomuto efektu přihlíží s velkou intenzitou, což dokazuje např. brazilský vládní program Bolsa Familia, prostřednictvím něhož jsou již od roku 2003 poskytovány brazilským rodinám speciální federální dávky sociální podpory. Podle výzkumné organizace *The Institute for the Study of Labor*, vedlo snížení nerovností (jehož bylo dosaženo skrze tento program) skutečně k poklesu kriminální činnosti.¹⁸

Co hovoří proti?

Nejčastěji zmiňovaným argumentem proti zavedení základního nepodmíněného příjmu jsou jeho obrovské finanční náklady. Na tuto skutečnost upozorňuje například Kamila Fialová ze Sociologického ústavu AV ČR, která se domnívá, že „pokud by měl být základní nepodmíněný příjem nastaven skutečně tak vysoko, aby pokryl základní potřeby obyvatel – a samozřejmě je otázkou, co všechno tyto základní potřeby představují –, pak by jeho zavedení stálo ročně řádově desítky procent hrubého domácího produktu.“¹⁹ Podle Mezinárodní organizace práce by se náklady na takový projekt ve většině zemí vyšplhaly na 20 až 30 % HDP.²⁰

Obrovské náklady, které by byly se zavedením UBI spojeny, jsou také jedním z hlavních důvodů, proč jej mnozí ekonomové pokládají za nereálný a celou myšlenku kritizují. Podle nich by vyústil ve výrazné zvýšení daní - zatímco dnes podíl daní na HDP představuje asi 36 % HDP, v případě existence systému nepodmíněného příjmu by došlo k jeho zvýšení až nad 50 % HDP.²¹ Navíc, jak tvrdí např. analytik České spořitelny Michal Skořepa, dosud provedené pilotní projekty nemají příliš velkou vypovídací hodnotu, jelikož probíhaly ve velmi malém časovém horizontu, a tudíž není možné předpokládat, že by implementace podobných programů byla úspěšná.²²

Ačkoliv příznivci UBI tvrdí, že dodatečně poskytnutá hotovost by vyústila ve zvýšení konkurence mezi účastníky trhu a tím i ve snížení cen, názoroví oponenti naopak poukazují na velké riziko inflace

¹⁵ TUCKER, Ian. Daniel Susskind: Automation of jobs is one of the greatest questions of our time. In: *The Guardian* [online]. January 18 2020 [cit. 2021-06-17]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/technology/2020/jan/18/automation-jobs-universal-basic-income-daniel-susskind-interview>.

¹⁶ LOVE, Dylan. Is Universal Basic Income the Answer to an Automated Future. In: *Nbcnews.com* [online]. December 7 2016 [cit. 2021-06-18]. Dostupné z: <https://www.nbcnews.com/storyline/the-big-questions/universal-basic-income-answer-automated-future-n692801>.

¹⁷ DORSETT, Richard. Basic Income as a Policy Lever: Can UBI Reduce Crime? In: *Promarket.org* [online]. June 13 2019 [cit. 2021-06-15]. Dostupné z: <https://promarket.org/2019/06/13/basic-income-ubi-reduce-crime%E2%80%A8/>.

¹⁸ CHIODA, Laura. DE MELLO, Joao M. SOARES, Rodrigo R. Spillovers from Conditional Cash Transfer Programs: *Bolsa Família* and Crime in Urban Brazil. In: *Economics of Education Review* [online]. August 2021 [cit. 2021-06-24]. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0272775715000552>.

¹⁹ Viz pozn. č. 4.

²⁰ COOTE, Anna. Universal basic income doesn't work. Let's boost the public realm instead. In: *The Guardian* [online]. May 6 2019 [cit. 2021-06-21]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2019/may/06/universal-basic-income-public-realm-poverty-inequality>.

²¹ Začala kampaň za nepodmíněný příjem pro všechny. Podle ekonomů je to nebezpečný sen. In: *Zpravy.aktualne.cz* [online]. September 17 2020 [cit. 2021-06-15]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/v-cesku-zacala-kampan-za-nepodminen-y-prijem-dle-ekonomu-je-n/r~1ab3c5c0f8f811ea9d470cc47ab5f122/>.

²² Viz pozn. č. 21.

způsobené příliš velkou poptávkou po zboží a službách.²³ Dopady zavedení nepodmíněného příjmu na inflaci dosud nejsou dostatečně analyzovány a názory na ně se různí. Jak ukazují zkušenosti z Kuvajtu či Austrálie, v případě rozsáhlých jednorázových transferů v zemích s vysokými příjmy k žádným výrazným inflačním tlakům nedošlo, otázkou však zůstává, jak by situace vypadala při transferech dlouhodobých.²⁴

Někteří experti poukazují i na další potenciální nevýhody. Velké zatížení veřejných rozpočtů by nutně vedlo ke snížení objemu prostředků vynakládaných na veřejné služby, mimo jiné na zdravotnictví, vzdělávání, aktivní politiku zaměstnanosti apod. Zavedení UBI by tak paradoxně mohlo zapůsobit spíše kontraproduktivně.²⁵ Ani na argumentu o snížení společenské nerovnosti se neshodnou všichni: podle Jonathana Portese by UBI spíše než ke zmírnění sociálních rozdílů „ochudil ty, kteří nepracují, a zvýhodnil by velmi bohaté.“²⁶

Zaznívá také, že dodatečná dávka poskytnutá lidem bez nutnosti vykázané pracovní činnosti by občany demotivovala při hledání zaměstnání. Tento trend by pak podle ekonoma UniCredit Jiřího Poura mohl vést ke zpomalení růstu HDP, narušení základních principů, na němž tradičně ekonomiky stojí a také k potenciálnímu zaostávání za zeměmi, které nepodmíněný příjem nezavedou.²⁷

Pracovníci budou mít možnost počkat na lepší, případně lépe placenou práci, jelikož nebudou ve finanční nejistotě.	Zvýšená inflace způsobená nárůstem poptávky po zboží a službách.
Lidé by se mohli starat doma o příbuzné nebo se věnovat studiu.	Takto nízké platby nepomohou chudým rodinám v překonání svízelné finanční situace.
Univerzální příjem by pomohl u tradičních sociálních programů odstranit „past chudoby“.	Demotivace při hledání práce, jelikož určitý finanční příjem bude zaručen.
Jednoduchá finanční pomoc bez byrokracie	Obrovská zátěž pro státní rozpočet.
Vláda by na tento program vynaložila menší množství prostředků než v případě klasických sociálních dávek.	Nutnost zvýšit daně.
Mladé páry by měly více prostředků na založení rodiny v zemích, kde je nízká porodnost.	Snížení objemu financování jiných veřejných služeb.
Platby by mohly stabilizovat ekonomiku v dobách recese.	
Možná ochrana před automatizací.	
Zvýšení podnikatelské aktivity občanů.	
Snížení společenské nerovnosti a konec stigmatizace.	
Možný efekt v podobě snížení kriminality.	

Shrnutí nejčastěji zmiňovaných argumentů pro a proti²⁸

²³ GENTILINI, Uργο, GROSH, Margaret, YEMTSOV, Ruslan. Exploring Universal Basic Income: Overview. In: *World Bank Publications*. 2019 [cit. 2021-06-15]. Dostupné z: <http://ebookcentral.proquest.com/lib/vsep/detail.action?docID=5988247>.

²⁴ GENTILINI, Uργο, GROSH, Margaret, YEMTSOV, Ruslan. The Idea of Universal Basic Income: Chapter 1. In: *World Bank Publications*. 2019 [cit. 2021-06-15]. Dostupné z: <http://ebookcentral.proquest.com/lib/vsep/detail.action?docID=5988247>.

²⁵ COOTE, Anna. YAZICI, Edanur. Universal Basic Income: A Union Perspective [online]. April 2019 [cit. 2021-06-15]. Dostupné z: <https://publicservices.international/resources/news/universal-basic-income---a-union-perspective---extracted-summary?id=10021&lang=en>.

²⁶ Viz pozn. č. 25.

²⁷ ŠTUKOVÁ, Karolína. Finský experiment se zaručeným příjmem přinesl štěstí, ale ne práci. In: *SeznamZpravy.cz* [online]. May 10 2020 [cit. 2021-06-22]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/nepodminen-y-prijem-dela-lidi-stastnejsi-ale-na-trh-prace-vliv-nema-104572>.

²⁸ AMADEO, Kimberly. BROCK, J, Thomas. What Is Universal Basic Income? Pros and Cons of a Guaranteed Income. In: *The Balance* [online]. May 11 2021 [cit. 2021-06-22]. Dostupné z: <https://www.thebalance.com/universal-basic-income-4160668>.

Zkušenosti z jiných zemí

Možností zavést systém nepodmíněného příjmu se zabývali politici v mnoha zemích, nicméně nikde zatím nebyl celoplošně aplikován. Došlo pouze k celé řadě pilotních projektů, které se uskutečnily např. ve Finsku, Německu, Indii, Malawi, Kanadě, USA a dalších.

Asi nejdále se ve výzkumných pokusech dostalo zmiňované Finsko, které provedlo první celonárodní experiment tohoto typu. Ten byl v zemi uskutečněn v lednu 2017 a fungoval na principu univerzální pravidelné měsíční dávky ve výši 560 eur pro vybranou skupinu nezaměstnaných Finů s tím, že možnost nechat se zaměstnat jim v průběhu tohoto období nebyla nikterak omezena.²⁹ Výzkum byl dokončen v roce 2018 a přinesl zajímavá zjištění. Jeho účastníci vykazovali mnohem větší důvěru k institucím, svou ekonomickou situaci popisovali pozitivněji, zvýšila se jejich spokojenost, snížil se stres a poklesly případy diagnostikované deprese. Zároveň se prokázalo, že základní příjem měl na různé skupiny odlišné dopady: u rodin s dětmi se míra zaměstnanosti sice zlepšila, celkově byly ale dopady na zaměstnanost spíše malé.³⁰ Finskému experimentu se blíže věnoval kolega Marek Benda ve Finančních a ekonomických informacích 1/2016.³¹

I ve Švýcarsku bylo zavedení UBI tématem a to přímo v referendu z roku 2016, v rámci nějž byla voličům položena otázka, zda se domnívají, že každý dospělý by měl na měsíční bázi obdržet částku ve výši 2 300 eur a každý nezletilý 575 eur. Podporu základnímu nepodmíněnému příjmu vyjádřila jedna pětina občanů, většina byla k projektu skeptická zejména kvůli jeho finanční neudržitelnosti.³²

Ve spojitosti s covidovou krizí se k využití myšlenky UBI rozhodlo například Španělsko. Tamní vláda spustila program *Ingreso Mínimo Vital*, skrze nějž by přibližně 2,5 milionu extrémně chudých lidí obdrželo 462-1015 eur měsíčně, které by jim pomohly vyrovnat se s finančními potížemi. Odhadované náklady na tento program se pohybují v řádku 3000 mil. eur.³³ I Brazílie během pandemie sáhla k mimořádnému opatření, když tamním parlamentem prošel zákon, který dal vzniknout nouzovému základnímu příjmu ve výši v přepočtu 113 dolarů měsíčně nepodmíněně všem osobám starším 18 let.³⁴ Brazílský prezident Bolsonaro se však v prosinci roku 2020 nechal slyšet, že tato finanční pomoc je vzhledem k vnitřním problémům země dlouhodobě neudržitelná.³⁵

Experimenty s konceptem nepodmíněného příjmu vznikají i u našich sousedů. Německo, konkrétně Německý institut pro ekonomický výzkum (DIW), zahájil v roce 2020 projekt s názvem *Grundeinkommen*, který by měl probíhat až do konce roku 2024. Součástí studie je aktuálně 1500 účastníků, z nichž 120 bude poskytnuta měsíční dávka ve výši 1200 eur. Ostatní příspěvek neobdrží a jejich chování bude následně

²⁹ HORKÝ, Petr. Finský venkovan byl roky bez práce, teď se díky základnímu příjmu nezastaví. In: *Respekt.cz* [online]. June 22 2017 [cit. 2021-06-18]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/denni-menu/finsky-venkovan-byl-roky-bez-prace-ted-se-diky-zakladnimu-prijmu-nezastavi>.

³⁰ Results of Finland's basic income experiment: small employment effects, better perceived economic security and mental wellbeing. In: *Kela* [online]. May 6 2020 [cit. 2021-06-16]. Dostupné z: https://www.kela.fi/web/en/news-archive/-/asset_publisher/IN08GY2nIrZo/content/results-of-the-basic-income-experiment-small-employment-effects-better-perceived-economic-security-and-mental-wellbeing.

³¹ BENDA, Marek. K aktuálním diskusím o nepodmíněném základním příjmu. In: *Finanční a ekonomické Informace* [online]. Leden 2016 [cit. 2021-06-18]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Bulletin-knihovny-MF_2016-c-01_Financni-a-ekonomicke-informace-12016.pdf.

³² SCHNEIDER, Hilmar. Universal Basic Income – Empty Dreams of Paradise. In: *Leibnitz Information Centre for Economics* [online]. 2017 [cit. 2021-06-16]. Dostupné z: <https://www.intereconomics.eu/contents/year/2017/number/2/article/universal-basic-income-empty-dreams-of-paradise.html>.

³³ WAIDLER, Jennifer. GAVRILOVIC, Maja. From Crisis Comes Opportunity: Spain's Basic Income Response to COVID-19. In: *Unicef.org* [online]. July 1 2020 [cit. 2021-06-18]. Dostupné z: <https://blogs.unicef.org/evidence-for-action/from-crisis-comes-opportunity-spains-basic-income-response-to-covid-19/>.

³⁴ COELHO, Andre. Brazil: the National Senate approves Emergency Basic Income. In: *Basicincome.org* [online]. April 7 2020 [cit. 2021-06-18]. Dostupné z: <https://basicincome.org/news/2020/04/brazil-the-national-senate-approves-emergency-basic-income/>.

³⁵ Brazil's Bolsonaro says COVID-19 emergency income aid cannot go on forever. In: *Reuters.com* [online]. December 1 2020 [cit. 2021-06-15]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-brazil-politics-idUSKBN28B63S>.

porovnáno se zkoumanou skupinou.³⁶ Cílem experimentu je vypořádat rozhodovací procesy jedinců, navázat na dosavadní výzkumy a zejména přinést do debaty aktuální výsledky šetření.

Odraz v českém prostředí

I v České republice je téma v posledních letech skloňováno. V nedávné době rozproudila debatu na toto téma například Iniciativa evropských občanů, která občany vyzývá k podpisu petice na zavedení UBI. Necílí přitom pouze na Českou republiku, ale zmobilizovat chce rovněž ostatní země Evropské unie nebo Norsko a Švýcarsko. Na politické scéně se pak tématem zabývají zejména Piráti, kteří o něm začali hovořit již v roce 2013. Tehdy podpořili myšlenku všeobecného základního příjmu, jehož zavedení mělo být řešením v té době narůstající technologické nezaměstnanosti, jelikož se „dosavadní instituce a mechanismy sociálního státu ukazují jako přežití“ a je proto záhodno hledat nové cesty.³⁷ Ačkoliv UBI není součástí volebního programu strany, téma se vnitrostranicky debatuje. Již v roce 2018, kdy Piráti shrnuli své programové priority pro volbu prezidenta, akcentovali, že od příští hlavy státu budou žádat otevření debaty o řešení problémů současné společnosti, mimo jiné o základním nepodmíněném příjmu.³⁸ Letos proběhla i jednání stranické pracovní skupiny, která se zabývala možnostmi financování UBI. Ze závěrů jednání plyne, že ideálním řešením by bylo postupné a demokratické zavedení tohoto konceptu v rámci všech zemí EU. V případě, že by bylo zachováno vyplácení starobních důchodů, by současný rozpočet údajně umožnil vyplácet základní částku ve výši 5000 Kč, přičemž úspor by bylo možné dosáhnout prostřednictvím digitalizace státní správy a skrze přesuny v daňovém systému.³⁹ Návrh je zatím pouze ve stádiu diskuzí. Někteří členové strany ale plánují navržení studie proveditelnosti, která by umožnila přesněji určit dopady zavedení základního nepodmíněného příjmu.⁴⁰

Ačkoliv je myšlenka ze své podstaty spíše levicová, o jejím návrhu se před lety hovořilo rovněž u ODS. S nápadem na zavedení UBI přišla strana již v roce 2006, kdy navrhovala měsíční finanční částku ve výši 6000 Kč, jež by nahradila např. přídavky na děti, podporu v nezaměstnanosti a později také mateřskou a nemocenskou.⁴¹ Iniciátorem myšlenky byl autor ekonomického programu strany Vlastimil Tlustý, jenž se prostřednictvím nepodmíněného příjmu podle svých slov chtěl vypořádat se sociálními nerovnostmi.

Na odborné úrovni se tématem UBI zabýval např. Marek Hrubec ve své knize z roku 2013 s názvem *Nepodmíněný základní příjem*. Následujícího roku se problematice věnoval společně s kolegou z Centra globálních studií při Filosofickém ústavu AV ČR Martinem Brabcem v odborném článku *Nepodmíněný základní příjem a práce*.⁴²

Problematika nepodmíněného základního příjmu je velmi obsírná a debaty o jeho zavedení v sobě snoubí argumenty filozoficko-ekonomické povahy. Vzhledem k tomu, že rozsah tohoto článku nedovoluje hlubší analýzu jednotlivých ekonomických aspektů, slouží spíše pro přehled vybraných argumentů, jež se skloňují nejčastěji. Téma zůstává stále velmi kontroverzní a na veřejné i politické scéně na něm napanuje shoda. Pandemická situace a její ekonomické dopady však koncept základního nepodmíněného příjmu opět oživily.

³⁶ Pilotprojekt Grundeinkommen. In: DIW.de [online]. 2020 [cit. 2021-06-22]. Dostupné z: https://www.diw.de/de/diw_01.c.796681.de/projekte/pilotprojekt_grundeinkommen.html.

³⁷ Piráti ke konceptu všeobecného základního příjmu. In: *Wikipirati.cz* [online]. May 12 2013 [cit. 2021-06-22]. Dostupné z: https://wiki.pirati.cz/stanoviska/pirati_ke_konceptu_vseobecneho_zakladniho_prijmu.

³⁸ Programové priority Pirátů pro volbu prezidenta republiky 2018. In: *Wikipirati.cz* [online]. April 8 2016 [cit. 2021-06-22]. Dostupné z: <https://wiki.pirati.cz/program/prezident2018?s%5b%5d=nepodm%C3%ADn%C4%9Bn%C3%BD>.

³⁹ Financování nepodmíněného základního příjmu v České republice. In: *Piratskelisty.cz* [online]. March 30 2021 [cit. 2021-06-22]. Dostupné z: <https://www.piratskelisty.cz/clanek-3940-financovani-nepodmineneho-zakladniho-prijmu-v-ceske-republice>.

⁴⁰ Viz pozn. č. 39.

⁴¹ VEJVODOVÁ, Alžběta. Garantovaný příjem: důstojnost a peníze na vahách. In: *Ct24.cz* [online]. December 16 2013 [cit. 2021-06-22]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/1059243-garantovany-prijem-dustojnost-a-penize-na-vahach>.

⁴² HRUBEC, Marek, BRABEC, Martin. Nepodmíněný základní příjem a práce. In: *Fórum sociální práce* [online]. Leden 2014 [cit. 2021-06-24]. Dostupné z: https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/96735/1369921_marek_hrubec_martin_brabec_49-53.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

Daně

Christian Amand and Emanuele Ceci

An EU single VAT registration on B2B supplies

Jednotná registrace k DPH v EU u dodávek B2B

International VAT monitor, Vol. 32, (2021) No. 2, p. 83-89

Podniky jsou nyní povinny registrovat se k DPH v tom členském státě, ve kterém jim vzniká skutečný nebo potenciální závazek jako dodavatelé či příjemci zboží a služeb. Evropská komise v nedávné době navrhla rozšířit tzv. režim jednoho správního místa i na transakce typu B2B. Autoři v článku posuzují různé aspekty dané problematiky - návrh Komise považují za slibný, zároveň ale za nedostatečně ambiciózní. - Poznámky.

Sebastian Krüger, Timo Welling

Angabe von grenzüberschreitenden Steuergestaltungen in der Steuererklärung : eine kritische Auseinandersetzung mit § 138k AO

Uvedení přeshraničních daňových ujednání v daňovém přiznání : kritická diskuse k § 138k daňového řádu

Der Betrieb, Jg. 74, (2021) Nr. 18, S. 919-926

Směrnice č. 2018/822/EU, kterou se mění směrnice č. 2011/16/EU, pokud jde o povinnou automatickou výměnu informací v oblasti daní ve vztahu k přeshraničním uspořádáním, která se mají oznamovat („Směrnice DAC 6“) zavádí oznamovací povinnost k příslušnému finančnímu úřadu. Prostřednictvím čl. 138k obsaženého v daňovém řádu byla v Německu povinnost rozšířena na uvádění všech uskutečněných přeshraničních daňových ujednání do daňového přiznání. Autoři se zabývají nejasnostmi spojenými s výkladem paragrafu i s pravidly jeho implementace a upozorňují na skutečnost, že úpis ministerstva financí k DAC 6 z 29.3.2021 tyto sporné otázky dostatečně neosvětluje. - Poznámky. -- Shrnutí na s. M10.

Birhanu T. Daba, Patrick T.F. Schrievers, and Neha Mohan

Cash pooling during and in the aftermath of the COVID-19 pandemic : insights from selected court cases

Cash pooling v průběhu a následně po koronavirové pandemii : z pohledu vybraných soudních případů

European taxation, Vol. 61, (2021) No. 2-3, p. 68-77

Otázka likvidity a zamrznutí potřebných hotovostních zdrojů se v důsledku ekonomických dopadů pandemie covid-19 dostává do centra zájmu mnoha podniků. Strategie cash-poolingu, které umožňují efektivní řízení krátkodobých požadavků na likviditu podniků v rámci nadnárodní společnosti, mají v této situaci klíčovou úlohu. Příspěvek se věnuje dohodám o poskytování cash poolingu z pohledu Pokynů OECD o převodních cenách (OECD Transfer pricing guidelines), jednotlivým typům dohod (fiktivní pooling a fyzický pooling) a jejich využívání v období koronavirové krize. Autoři také popisují vybrané soudní případy týkající se daňových důsledků dohod o poskytování cash poolingu, které v nedávné době rozhodovaly soudy v Polsku, Portugalsku, Švýcarsku, Norsku a v Dánsku. - Poznámky.

Petr Koubovský, Jitka Mrázková

Daňové a účetní aspekty odpisu pohledávek za věřiteli v insolvenčním řízení, konkurzu a exekuci

Daně a právo v praxi, Sv. 26, (2021) č. 5, s. 38-42

Autoři seznamují s daňovými specifiky a možnými úskalími odpisů pohledávek, které jsou předmětem insolvenčního řízení, konkurzu nebo jsou součástí majetku postiženého exekucí. Konkrétní možnosti daňově účinného odpisu pohledávek analyzují dle příslušných ustanovení zákona o daních z příjmů ve vazbě na zákon o rezervách a dále i s ohledem na zákon o účetnictví. Přibližují základní podmínky dle ZDP při daňovém odpisu pohledávek a dále odpis pohledávek v cizí měně a opravné položky k těmto pohledávkám, odpis pohledávek při ukončení insolvenčního řízení a odpis pohledávek při ukončení exekuce. - Poznámky.

Martin Greive, Jan Hildebrand

Die globale Steuerwende

Globální daňový obrat

Handelsblatt, Jg. 2021, Nr. 68 (9.4.2021), S. 3, 6-7

Bidenova administrativa jedná s OECD o podobě minimální korporátní daně. Americký návrh počítá s minimální daní ve výši 21 %, stupňovanou podle obratu v jednotlivých zemích. Podle německého ministra financí Olafa Scholze se jedná o zásadní změnu trendu, jak v ohledu na „závod“ o co nejnižší daňovou sazbu, tak i v přístupu USA k multilaterálním jednáním v oblasti mezinárodních hospodářských vztahů.

Alexandre Ferreira

Domestic excise duties and the "specific purposes" test : a quasi-harmonization tale

Domácí spotřební daně a test "zvláštního účelu" : quasi-harmonizační historka

European taxation, Vol. 61, (2021) No. 2-3, p. 84-90

Evropská směrnice č. 2008/118/ES o obecné úpravě spotřebních daní má za cíl harmonizovat spotřební daně z alkoholu, cigaret a tabáku i energetických produktů a elektřiny v rámci Evropské unie. Produkty podléhající evropské daňové harmonizaci mohou být v jednotlivých členských státech předmětem pouze spotřební daně a DPH, státy obecně nemohou na tyto produkty zavádět nebo udržovat žádné národní daně. Výjimkou může být sledování "zvláštního účelu" (ne čistě rozpočtového účelu). Příspěvek přibližuje přístup Soudního dvora EU k hodnocení kompatibility národních spotřebních daní s evropským právem z hlediska sledování "zvláštního účelu". - Poznámky.

Jordi Sol

EU VAT e-commerce package : trust in MOSS and in electronic interfaces as collection methods

Balíček EU pro DPH v oblasti e-commerce : důvěra v režim jednoho správního místa a elektronická rozhraní jako metody výběru daně

International VAT monitor, Vol. 32, (2021) No. 2, p. 90-99

1. července 2021 vstupuje v platnost nový evropský balíček, který upravuje režim DPH u prodeje zboží na dálku. Elektronická rozhraní se budou za určitých podmínek považovat za "domnělé dodavatele" (deemed suppliers). Autor v článku představuje nová pravidla - mj. popisuje povinnosti provozovatelů elektronických rozhraní, novou úpravu prodeje zboží na dálku a rozšíření režimu jednoho správního místa ("MOSS") na další služby. Určité změny se také dotknou prodeje zboží na dálku ze třetích zemí (zboží s nízkou hodnotou již nebude osvobozeno od DPH, jako tomu bylo doposud). - Poznámky.

Cornelia Kraft, Uwe Hohage

Fremdwährungsverluste bei Darlehensbeziehungen im Konzern unter Berücksichtigung des Gesetzentwurfs zur Modernisierung des KSt-Rechts : eine Analyse aus unionsrechtlicher Sicht anlässlich des Urteils FG Baden-Württemberg vom 24.9.2020 - 3 K 1486/19

Ztráty v cizích měnách v úvěrových vztazích v koncernu s přihlédnutím k návrhu zákona o modernizaci zákona o dani z příjmů právnických osob : analýza z hlediska unijního práva u příležitosti rozsudku FG Baden-Württemberg ze dne 24.9.2020 - 3 K 1486/19

Der Betrieb, Jg. 74, (2021) Nr. 17, S. 861-866

Finanční soud spolkové země Bádensko-Württembersko ve svém rozsudku z 24.9.2020 rozhodl, že ztráty v cizích měnách je rovněž možné zařadit mezi výdělkovou ztrátu, a tudíž je pro daňové účely nelze odečíst. Předmětem článku je právě neodečitatelnost měnových ztrát z úvěrů v cizích měnách, která platí jak pro firmy se sídlem v Německu, tak i pro dceřiné společnosti sídlící v některé ze zemí EU. Autoři se nicméně domnívají, že zahrnutí kurzových ztrát v cizí měně do snížení zisku není v souladu s unijním právem a mělo by být proto odstraněno z návrhu zákona o modernizaci daně z příjmů právnických osob. V článku je prostor věnován obecnému nastínění problematiky, analýze soudního rozhodnutí a v neposlední řadě také právní úpravě platné dle práva EU. - Poznámky. -- Shrnutí na s. M9.

Till Hoppe

Globale Mindeststeuer: jetzt oder nie : Unternehmensteuern

Globální minimální daň: teď nebo nikdy : daň z příjmů právnických osob

Handelsblatt, Jg. 2021, Nr. 98 (25.5.2021), S. 10-11

Vyjednávání G7 o globální minimální dani pro velké nadnárodní společnosti pokročily souhlasem USA s 15% minimální hranicí. Odvod daně v místě prodeje služeb je předmětem vleklých jednání zejména kvůli předním technologickým firmám (Google, Facebook) a protekcionismu.

Johan Bengtsson

Chain transactions, the temporal criterion and article 36a – old solutions to new problems?

Řetězové transakce, časové hledisko a článek 36a – stará řešení nových problémů?

International VAT monitor, Vol. 32, (2021) No. 2, p. 108-114

Autor se věnuje výkladu nového článku 36a evropské směrnice o DPH, který se týká tzv. řetězových transakcí, jimiž se rozumí přeprava zboží prostřednictvím po sobě následujících dodání. Přepravy se účastní alespoň tři subjekty, tj. nejméně jeden prostředník. Konkrétně autor analyzuje kompatibilitu článku 36a, jenž je také součástí tzv. "VAT quick fixes", s judikaturou Soudního dvora EU ve věci tzv. "časového kritéria" (temporal criterion) v případě EMAG (C-245/04). - Poznámky.

František Svoboda, Sabina Heyová

Kapitoly z dějin nejoblíbenější daně

Scientia et Societas, Sv. 17, (2021) č. 1, s. 23-34

Článek je věnován vybraným kapitolám fenoménu loterie, jeho regulaci ze strany vlády a významu pro veřejné finance. Autoři analyzují uplatňované regulační nástroje a způsoby přeměrování výnosů z hazardu pro potřeby společného dobra. Rozvoj i útlum loterijních aktivit je nastíněn na případových studiích několika zemí (historický a současný pohled na loterii v Itálii, Anglii a Velké Británii, USA a ve Finsku). Tyto země zapojují výnosy z loterií do systému veřejných financí dlouhodobě a významně. Zkoumány jsou nejen organizační struktury loterií, ale také mechanismy převádějící získané prostředky ve prospěch obecného dobra (do oblasti kultury). - Poznámky.

Martin Děrgel

Koordinační výbor k DPH u prodeje najatých nemovitostí

Účetnictví, Sv. 2021, č. 5, s. 31-38

Část veřejnosti vytýká českým daňovým zákonům jejich nejednoznačnost. Konkrétním příkladem je otázka, zda je prodej či vklad nemovitosti i s nájemníky předmětem DPH. Autor v článku analyzuje znění zákona o DPH, evropské Směrnice o DPH i judikátů SDEU a poté představuje závěry autorů koordinačních výborů i GŘ k tomuto tématu. Výklad se opírá i o znění zákonů o DPH v Německu a Velké Británii a je doplněn závěrečným shrnutím deseti nejdůležitějších bodů a testem k procvičení.

Danuše Nerudová, Veronika Solilová, Lucie Formanová, Marek Litzman

Návrh progresivního zdanění právnických osob v České republice a jeho zhodnocení

Politická ekonomie, Sv. 69, (2021) č. 2, s. 145-169

Řada ekonomů v poslední době vystupuje s myšlenkou modernizace daňového korporátního systému ve smyslu změn v daňové struktuře, která by více odpovídala realitě 21. století. Autoři přinášejí návrh podoby progresivního zdanění právnických osob v ČR a hodnotí, zda je navržená progresivní schopna narovnat postavení českých daňových poplatníků z pohledu nesené daňové zátěže a daňové spravedlnosti. Návrh klouzavého progresivního zdanění zahrnuje pět daňových pásem s nejnižší daňovou sazbou ve výši 15 % při základu daně do 0,5 milionu Kč a nejvyšší daňovou sazbou 29 % při základu daně 1 000 milionů Kč. Autoři charakterizují metody použité při návrhu progresivního zdanění a přinášejí jeho vyhodnocení. Zjišťují elasticitu odvodů daně vůči změně daňové sazby, resp. reakci daňových subjektů na změny sazby daně z příjmů právnických osob, a hodnotí dopad zavedení progresivního zdanění dle návrhu s pěti daňovými pásmy a klouzavou progresivní daňovou sazbou. Upozorňují na zvýšení daňové zátěže velkých podniků oproti jejímu snížení v případě malých a středních podniků, největší snížení efektivních sazeb na úrovni malých podniků a mikropodniků a na eliminaci současného regresivního zdanění podniků. - Poznámky.

Majid Kamaladdin oğlu Majidli

NBR's s tax policy on minimizing the VAT burden in the construction and real estate industry in Bahrain

Daňová politika bahrajnského Národního úřadu pro příjmy spočívající v minimalizaci daňového břemene u DPH ve stavebnictví a realitním odvětví

International VAT monitor, Vol. 32, (2021) No. 2, p. 100-102

Státy Perského zálivu se v r. 2017 dohodly na přijetí daně z přidané hodnoty ve výši 5 %. V Bahrajnu byla DPH zavedena od 1.1.2019, přičemž na rozdíl od ostatních států Perského zálivu je v zemi daňově zvýhodněn sektor stavebnictví. Autor v článku krátce představuje pravidla, která se týkají zdanění tohoto sektoru v Bahrajnu, i výzvy s tím spojené. - Poznámky.

Fabiola Annacondia

Overview of general turnover taxes and tax rates : January 2021

Přehled všeobecných daní z obratu a daňových sazeb : leden 2021

International VAT monitor, Vol. 32, (2021) No. 2, p. 122-132

Přehled všeobecných daní z obratu v různých zemích světa k 1.1.2021. V přehledné tabulce je u každé země uvedeno, o jaký typ daně se jedná (zda jde o DPH, či o daň ze zboží a služeb - GST, příp. o jakou konkrétní formu) a jaké sazby jsou u této daně stanoveny (standardní, snížené a zvýšené). V poznámkách je dále specifikováno, na jaké zboží a služby se v dané zemi snížená či zvýšená sazba vztahuje. - Poznámky.

Miloslav Kopřiva

Penále, kde byste ho nečekali

Expertní příspěvky, Sv. 2021, č. 1 (březen)

Článek upozorňuje na nenápadnou změnu daňového řádu, která může mít pro daňové subjekty závažný důsledek. Týká se uplatnění penále při podání dodatečného daňového přiznání na výzvu správce daně, tedy situace, kdy před 1.1.2021 penále nebylo uplatňováno. Novela daňového řádu č. 283/2020 Sb. ovšem přinesla kombinaci ustanovení, v jejichž důsledku povinnost uhradit penále v případě zmeškání lhůty uvedené ve výzvě k podání dodatečného přiznání vzniká. Autor tuto kombinaci odkrývá, vysvětluje vztahy jednotlivých ustanovení a upozorňuje na jejich praktický důsledek. Zdůrazňuje, že na významu tak nabývá dodržení lhůty uvedené ve výzvě k podání dodatečného daňového přiznání. Plný text dostupný z: <http://noviny.mfcr.cz/News/2021/03/17/A5ZA21010006.htm>

Zdeněk Burda

Přeprava z a do zahraničí a DPH - výběr z judikatury správních soudů

Daně a právo v praxi, Sv. 26, (2021) č. 5, s. 43-48

Komentované rozsudky Nejvyššího správního soudu, které se věnují problematice dodávky a přepravy zboží do jiného členského státu EU a nároku na odpočet daně z přidané hodnoty. Autor přibližuje judikaturu pro oblast formální přepravy za hranice; přiznání nároku na odpočet DPH v rámci řetězového obchodu a osoby, kterým je možno přiřadit přepravu; nedostatečnosti prokázání přepravy pouze prohlášením odběratele spojené s prokázáním oprávněného osvobození od DPH u dodání zboží na Slovensko.

Ivo Šulc

Soudy stále rozhodují podle (dnes již) neplatných zákonů

Expertní příspěvky, Sv. 2021, č. 1 (březen)

Autor poukazuje na nesprávné využití starého a dnes již neplatného zákona o spotřebních daních pro výklad pojmu "výroba" vybraných výrobků. Článek je zaměřen na historii výkladu tohoto pojmu a na základě právě jeho historického výkladu (do r. 2003) s porovnáním současného znění zákona o spotřebních daních autor dovozuje, že dnes již nelze výrobou nového vybraného výrobku označovat i podstatnou změnu jeho obchodního balení, resp. vnějšího označení vybraného výrobku (např. vnější změna v úpravě vybraného výrobku) tak, jak v současnosti dovozují soudy nebo i Celní správa ČR. Autor zmiňuje i některé judikáty, které řeší otázku přejímání definice a pramene výkladu pojmu výroba. - Poznámky. Plný text dostupný z: <http://noviny.mfcr.cz/News/2021/03/17/A5ZA21010005.htm>

Thomas Wachter

Steuerfreier Zugewinn im Erbfall

Zisk osvobozený od daně v případě dědictví

Der Betrieb, Jg. 74, (2021) Nr. 16, S. 812-819

V případě dědického řízení je v Německu zisk pozůstalého manžela/manželky zpravidla osvobozen od daně a výše nezdanitelného zisku vychází z požadavků občanského práva. Výpočet zisku je ale ve skutečnosti technicky často obtížný. Autor se zaměřuje na právní rámcové podmínky pro daňové osvobození v takovém případě a zkoumá je jak z daňového, tak z občansko-právního hlediska. Věnuje se sporným otázkám, které se v praxi objevují, a celou problematiku dává do kontextu aktuálních rozhodnutí Spolkového finančního dvora. - Poznámky. -- Shrnutí na s. M10.

Robert Müller

Strengthening auditing in the European Union's Mini One-Stop Shop scheme

Posilování auditu v režimu jednoho správního místa Evropské unie

International VAT monitor, Vol. 32, (2021) No. 2, p. 115-121

Dle režimu jednoho správního místa (mini one-stop shop scheme, MOSS), který usnadňuje podnikatelům placení daní v členských zemích EU, mohou členské státy identifikace ("MSI") a členské státy spotřeby ("MSC") provádět audit. Autor v článku analyzuje současný právní rámec pro audit v systému MOSS dle evropské legislativy a popisuje postupné kroky směřující k posílení auditu u B2C transakcí v rámci elektronického obchodování. - Poznámky.

Zainal Abidin Ngah, Norashikin Ismail and Nadiah Abd Hamid

Tax evasion through fraudulent financial reporting amongst SMEs in Malaysia

Daňové úniky prostřednictvím podvodného finančního výkaznictví u malých a středních podniků v Malajsii

Journal of financial crime, Vol. 28, (2021) No. 1, p. 214-227

Autoři v článku analyzují daňové úniky u malých a středních podniků v Malajsii na základě různých charakteristik těchto podniků (vlastnická struktura, velikost, frekvence daňových auditů) a s využitím regresních metod. Ve výzkumu byla zahrnuta data o 397 firmách z let 2016-2017. Je zjištěno, že pravděpodobnost daňových úniků je vyšší u firem v rodinném vlastnictví a u větších firem. Význam frekvence daňových auditů jako preventivního opatření prokázán nebyl.

Ophias Kurauone, Yusheng Kong, Stephen Mago, Huaping Sun, Takuriramunashe Famba and Simbarashe Muzamhindo

Tax evasion, political/public corruption and increased taxation : evidence from Zimbabwe

Daňové úniky, korupce v politice a veřejné správě a zvyšování daní : zjištění ze Zimbabwe

Journal of financial crime, Vol. 28, (2021) No. 1, p. 300-319

Autoři zkoumají vztah mezi daňovými úniky, korupcí ve veřejném sektoru a zvýšením daňové povinnosti v Zimbabwe. Je zjištěno, že většina malých a středních podniků neplatí řádně všechny své daně. Problémem je mj. korupce - podniky nemají důvěru v to, na jaké účely veřejní představitelé vybrané peníze použijí. Řešením by proto mohlo být posílení boje proti korupci.

Karolína Červená, Karin Cakoci, Cecilia Olexová

Taxation in the Slovak Republic within the context of EU membership

Zdaňování ve Slovenské republice v kontextu členství v Evropské unii

Ekonomické rozhlády, Vol. 50, (2021) No. 1, p. 23-39

Daňová politika, jako součást hospodářských politik členských států EU, je výsledkem jejich národních hospodářských plánů, které jsou nicméně u členských států EU předmětem integrace. Příspěvek se zaměřuje na daňovou politiku SR z hlediska současné hospodářské, politické a právní situace a identifikuje obecné předpoklady daňové oblasti do budoucna. Rozebírá vliv evropské integrace na národní daňovou politiku, daňovou konkurenci a daňovou harmonizaci. Podrobněji se věnuje zejména oblasti zdanění kapitálu v souvislosti s pokračujícím globalizačním procesem.

The big carve-up : corporate tax**Rozdělování kořisti : korporátní daň**

The Economist, Vol. 439, (2021) No. 9245, p. 68-69

Systém zdanění nadnárodních podniků nefunguje - již řadu let si státy stěžují na agresivní daňové praktiky nadnárodních firem a využívání mezer v daňových systémech, díky kterým tyto firmy platí minimální daně. Pandemie a rozpočtové dopady s ní spojené vedou k nutnosti hledat nová řešení tohoto problému, zejména kvůli tomu, že některé státy (USA) již počítají s daňovými příjmy ze zvýšení sazeb daně z příjmů právnických osob. V článku jsou stručně shrnuty návrhy reformy, o kterých se pravděpodobně bude na mezinárodní úrovni diskutovat v nadcházejících měsících, spolu s šancemi na jejich prosazení. -- K tématu korporátních daní a zdanění příjmů právnických osob viz i články na s. 12 a 70.

The twilight of the tax haven : overhauling corporate tax (1)**Soumrak daňových rájů : revize korporátního zdanění (1)**

The Economist, Vol. 439, (2021) No. 9248, p. 67-68

Spojené státy tlačí na zavedení minimální globální sazby daně z příjmů právnických osob, která by ukončila dosavadní fungování (alespoň některých) daňových rájů a situaci, kdy některé nadnárodní podniky (zejména technologické) platí nepoměrně nižší daně. V článku jsou diskutovány možné dopady na různé země, které se dosud jako daňové ráje profilyovaly. -- Viz i další článek na str. 68 o možných dopadech případné reformy na chudé země.

Fernando Matesanz

VAT treatment of the sharing economy**Režim DPH u sdílené ekonomiky**

International VAT monitor, Vol. 32, (2021) No. 2, p. 103-107

Sdílená ekonomika je celosvětově na vzestupu, což přináší nové výzvy i v oblasti DPH, zvláště pak u přeshraničních transakcí. Autor se v článku obecněji věnuje subjektům, které vstupují do transakcí sdílené ekonomiky (soukromé osoby, podnikatelé, zprostředkovatelské platformy) – konkrétně je posuzována role těchto subjektů z hlediska DPH, také s ohledem na článek 28 evropské směrnice o DPH (poskytnutí služby vlastním jménem, avšak na účet jiné osoby). - Poznámky.

Jiří Vychopeň

Zajištění daní z pohledu zákona a judikatury

Účetnictví v praxi, Sv. 25, (2021) č. 5, s. 4-11

Cílem správy daně je vedle správného zjištění a stanovení daní také zabezpečení jejich úhrady. Článek popisuje jednotlivé instrumenty daňového řádu používané k zajištění daně: zajištění úhrady na nesplatnou nebo dosud nestanovenou daň; zástavní právo; ručení; zajištění daně ručením nebo finanční zárukou; zálohy; záloha na daňový odpočet. Následně také přibližuje zvláštní způsoby zajištění daně (zvláštní způsob zajištění DPH, zajištění daně ze zdanitelných příjmů daňových nerezidentů). Problematika je dokreslena řadou praktických příkladů.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Daně a právo v praxi : měsíčník informací z oblasti daní, práva a financí

Sv. 26, (2021) č. 5

Odpis nedobytné pohledávky (s. 2-9); Prokazatelné a paušální výdaje na dopravu (s. 10-16); Komu cestovní náhrady přísluší a komu je lze poskytnout (s. 17-18); Stát pojištění v kontextu pravidel Evropské unie a oblasti zdravotního pojištění (s. 19-21); Životní pojištění - nezbytná potřeba při výkonech zdravotní péče u lékařů a zdravotníků (s. 22-28); Novela zákona o obchodních korporacích a její návaznost na účetnictví (s. 29-37); Daňové a účetní aspekty odpisu pohledávek za věřiteli v insolvenčním řízení, konkurzu a exekuci (s. 38-42); Přeprava z a do zahraničí a DPH - výběr z judikatury správních soudů (s. 43-48).

Daňová a hospodářská kartotéka : DHK

Sv. 29, (2021) č. 6

Automobil, obchodní majetek a daň z příjmů (s. 3-9); Jak je to tedy s těmi lhůtami pro podání daňového přiznání? (s. 10); Úprava odpočtu při prodeji dlouhodobého majetku v roce 2021 (s. 11-17);

Paušální ručení za DPH nespolehlivého dodavatele neplatí - prověřeno soudem (s. 18-26); Novela zákona o dani z nemovitých věcí a další zajímavosti ze zdanění vybraných nemovitých věcí na rok 2021 (s. 27-31); O krok blíže k nové účetní legislativě: koncepční rámec - dokončení 1. části (s. 32-36); Poskytnuté zálohy na zásoby (s. 37-40); Současné aktuální protizákonné praktiky některých zaměstnavatelů vůči zaměstnancům (s. 41-43).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi

Sv. 2021, č. 10

Odras pandemie (nejen) v příloze v účetní závěrce (s. 1-3); Shrnutí novely zákona č. 253/2008 Sb., o "boji proti praní špinavých peněz" (s. 4-5); Evropská unie - zdravotní pojištění a nemoc osob výdělečně činných v ČR (s. 6-7); Obědy pro jednatele - účtování - dotazy a odpovědi (s. 8).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi

Sv. 2021, č. 11-12

Portál MoJe daně (s. 1-7); Identifikace nadhodnocené účetní jednotky prostřednictvím účetních výkazů (s. 7-9); Nový zákon o evidenci skutečných majitelů a obchodní korporace (s. 9-11); Vklad a vyřazení nemovitosti do a z obchodního majetku v průběhu 1 roku (s. 12).

DPH aktuálně : novinky z legislativy a praxe pro plátce DPH

Sv. 2021, č. 10

E-shopy v rámci EU od 1.7.2021 - 1. část (s. 1-5); DPH u prodeje pozemku v roce 2021 - dotazy a odpovědi (s. 5-6); DPH a prodej bytové jednotky - dotazy a odpovědi (s. 7); Uplatnění DPH ze zálohy před datem registrace k DPH - otázky a odpovědi (s. 8).

DPH aktuálně : novinky z legislativy a praxe pro plátce DPH

Sv. 2021, č. 11

E-shopy v rámci EU od 1.7.2021 - 2. část (s. 1-4); DPH u přefakturace zdravotních služeb - dotazy a odpovědi (s. 5); DPH a poskytnutí služby - poradenství mimo EU - dotazy a odpovědi (s. 5-6); DPH a fakturace z EU od neplátce - dotazy a odpovědi (s. 7-8); Obrat pro DPH - spolupracující osoba - dotazy a odpovědi (s. 8).

Účetnictví

Sv. 2021, č. 5

Přehled o peněžních tocích (výkaz cash flow) (s. 2-13); Vybrané změny zákona o daních z příjmů vyplývající z tzv. daňového balíčku zpětně použitelné pro období před nabytím jeho účinnosti (s. 23-28); Posvítili jsme si na nové daňové informační schránky. Osvítí nás finanční správa něčím převratným? (s. 29-30); Koordinační výbor k DPH u prodeje najatých nemovitostí (s. 31-38); Některé dopady novely DR na průběh daňového řízení (s. 40-44); Nové povinnosti podle AML zákona od roku 2021 (s. 45-48); Stav schvalování IFRS 2020/2021 (s. 48-51).

Účetnictví v praxi

Sv. 25, (2021) č. 5

Zajištění daní z pohledu zákona a judikatury (s. 4-11); DPH u tuzemských obchodních transakcí II (s. 12-16); Vykazování zahraničních transakcí u DPH (s. 17-22); Stravenky a stravenkový paušál v příkladech roku 2021 (s. 30-34); Majetek spoutaný limity a zásahy státu do majetkové situace podniků (s. 35-40).

Ekonomické vědy. Ekonomie

Philippe Aghion ; rozhovor vedla Karin Finkenzeller

"Neue schöpferische Zerstörung"

"Nová kreativní destrukce"

WirtschaftsWoche, Jg. 2021, Nr. 16, S. 36-37

Jak se kapitalismus změní v postkoronavirové éře? Francouzský ekonom a kandidát na Nobelovu cenu Philippe Aghion požaduje novou syntézu trhu a státu, spoléhá na sílu inovací a doporučuje podívat se na Dánsko. Vyzývá k návratu ke kreativní destrukci rakouského ekonomu Josepha Schumpetera.

Pavel Sirůček, Lada Rusmichová

Nositelé Nobelovy ceny za ekonomii pro rok 2020

Politická ekonomie, Sv. 69, (2021) č. 2, s. 254-262

Američané Paul Robert Milgrom a Robert Butler Wilson ze Stanfordovy univerzity získali pro r. 2020 Nobelovu cenu za ekonomii. Ocenění bylo uděleno za vylepšení teorie aukcí a objevy nových formátů aukcí. Kandidáti významně přispěli k rozvoji aukčních mechanismů, objasnili chování účastníků např. při současných prodejkách více položek, stanovili pravidla pro vstup, průběh, způsob interakcí či volbu vítěze a analyzovali dopady aukcí na ekonomiku a celou společnost. Je u nich vyzdvihováno přímočaré propojení teorie s úspěšným praktickým využitím a navržení nové optimalizované podoby aukcí. Příspěvek přibližuje odbornou biografii obou kandidátů, oblasti jejich vědeckého působení i hlavní knižní a časopisecké publikace.

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

Ch. Schlautmann, Ch. Kapalschinski, I. Narat, J. Deters, M. Müller, F. Holtermann, S. Matthes, B. Rürup
75 Ideen, die Deutschland voranbringen

75 myšlenek, které posunou Německo kupředu

Handelsblatt, Jg. 2021, Nr. 88 (7.5.2021), S. 18-87

Výroční číslo k 75 letům vydávání Handelsblattu přináší obsáhlý speciál, který kromě krátké rekapitulace přináší soubor více než 75 esejí, krátkých článků a komentářů. Zabývají se tématy a oblastmi, kde lze očekávat vysokou míru inovací a rychlý vývoj, ať daný nutností (jako např. problematika klimatické udržitelnosti, bytové situace, energetiky aj.), nebo společenskou poptávkou po inovaci v daném směru. Některé články se zaměřují na oblast bankovníctví, financí a finančních technologií. Pozornost je věnována mimo jiné i využití umělé inteligence pro kontrolní a analytické účely jak ve finančnictví, tak v oblasti investic. -- Viz články v tomto čísle: Blockchain gegen die Grenzblockade (Blockchain proti blokadě hranic), s. 35 ; Privates Kapital für öffentliche Aufgaben (Soukromý kapitál pro veřejné výdaje), s. 38 ; Wenn die Maschine investiert (Když investuje stroj), s. 54; Mit Künstlicher Intelligenz auf der Jagd nach Steuerbetrüchern (S umělou inteligencí na honu daňových podvodníků), s. 60 ; Wenn die Software Verträge schließt (Když software uzavírá smlouvy), s. 76 ; Die Banking-Revolution (Revolucionář v bankovníctví) - kryptobanka Bitwalla, s. 84.

Graham Bright

AI in the trade finance industry

Umělá inteligence ve financování obchodu

The European financial review, Vol. 11, (2020) No. 6 (December-January), p. 16-22

Rozhovor s Grahamem Brightem, čelným představitelem Euro Exim Bank v oblasti technologií. Věnuje se především možnému využití umělé inteligence v bankovníctví, zejména v oblasti analytiky, ale zohledňuje i etické a technologické stránky tématu, zejm. bezpečnosti plateb. Rozhovor se dotýká i otázky ohrožení pracovních míst v důsledku širšího využití UI, což G. Bright nevidí jako nevyhnutelné – umělá inteligence dle jeho názoru rozšíří možnosti pracovníků, ale nenahradí je.

Frank Wiebe

Alles wird gut

Všechno bude dobré

Handelsblatt, Jg. 2021, Nr. 96 (20.5.2021), S. 26

Komentář k debatě o předních rizicích evropských financí. Většina rizik, zejména stoupající inflace, je dána především dočasnými příčinami, bude přechodná a při vhodné státní finanční intervenci i mírná. Autor zmiňuje také většinou neúspěšné snahy ECB o udržování inflační hladiny kolem 2 %. Obdobně připomíná příležitosti a pozitivní aspekty finanční a peněžní politiky ECB (včetně nákupu dluhopisů) například v oblasti úrokových sazeb či německého státního dluhu.

Bilge Erten, Anton Korinek, and José Antonio Ocampo

Capital controls : theory and evidence

Kapitálová kontrola : teorie a empirická zjištění

The Journal of economic literature, Vol. 59, (2021) No. 1, p. 45-89

Autoři v článku shrnují a předkládají výsledky dosavadního výzkumu na téma kapitálových kontrol a doplňují je empirickými poznatky. Ukazují pozitivní a negativní aspekty mezinárodních toků kapitálu a uvádějí, jak pohyb kapitálu v některých případech přispívá ke vzniku externalit (a posléze k finanční nestabilitě a recesím). Dále jsou zkoumány účinky kapitálových kontrol ve smyslu posílení makroekonomické stability. - Poznámky.

Bank of Finland

Debt-to-income cap and maturity limits necessary to curb financial stability risks [elektronický zdroj]

Zastropování výše úvěrů vzhledem k příjmům a omezení délky splatnosti je nezbytné ke zmírnění rizik pro finanční stabilitu

Bank of Finland - Bulletin, Vol. 95 (2021), No. 1, p. 6-24

Finská národní banka se ve svém pravidelném hodnocení finanční stability tentokrát soustředí zejména na trh s bydlením a finský hypoteční trh. Finové více než v minulosti uzavírají dlouhodobé hypotéky, zároveň je zadlužení vzhledem k příjmům relativně vysoké. Domácnosti se tedy stále více zadlužují, což může znesnadnit zvládnutí budoucích ekonomických krizí. Jsou zvažována regulatorní opatření. Příspěvek se také dotýká stability mezinárodního finančního systému i finských bank či dopadu pandemie na finské podniky. - Poznámky. -- Další články z monotematického čísla o finanční stabilitě se věnují trhu s bydlením, hypotékám, různým zvažovaným opatřením (zastropování poměru dluhů vůči příjmům) či např. zátěžovým testům. Plný text dostupný z: <https://www.bofbulletin.fi/en/archive/>

Y. Osman, M. Maisch

Der mühsame Weg zur Normalität

Namáhavá cesta k normálu

Handelsblatt, Jg. 2021, Nr. 97 (21.5.2021), S. 28-30

Shrnutí dosavadního tříletého působení generálního ředitele Deutsche Bank Christiana Sewinga. Článek v bodech shrnuje jeho postup při stabilizaci bankovního domu, zejména se soustředí na vnitřní kapitál banky, management rizik, investmentbanking, oblast spoření a struktury kompenzací a nákladů.

Elisabeth Atzler, Astrid Dörner, Dana Heide, Jan Mallien, Mareike Müller, Helmut Steuer, Carsten Volkery, Frank Wiebe

Die Bank verliert immer

Banka stále prohrává

Handelsblatt, Jg. 2021, Nr. 87 (6.5.2021), S. 4-6

Shrnutí aktuálních výzev bankovního sektoru ve vztahu k digitálním měnám a kryptoměnám. Článek uvádí tři zásadní oblasti, resp. body obratu: digitální měny emitované centrálními bankami, kryptoměny jako paralelní platební prostředek vedle hotovosti a silící vliv a podíl technologií a technologických firem na platebních transakcích. Tradiční obchodní banky tak jsou ohroženy vytlačení či nahrazením jejich služeb, nedojde-li z jejich strany k dostatečné inovaci.

Felix Holtermann

Europas Großbanken übertreffen die Erwartungen

Evropské velké banky předčily očekávání

Handelsblatt, Jg. 2021, Nr. 88 (7.5.2021), S. 17

Čistý zisk čtyř předních evropských bank (ING, Unicredit, Société Générale, Caixa-Bank) zaznamenal v druhém čtvrtletí r. 2021 kontinuální růst, v případě španělské Caixa-Bank až o 500 % za první kvartál.

Jan Mallien, Frank Wiebe

Fünf Risiken bereiten der EZB Sorgen

Evropské centrální bance dělá starosti pět rizik

Handelsblatt, Jg. 2021, Nr. 96 (20.5.2021), S. 30

Shrnutí pěti nejvýznamnějších rizik podle ECB. Skokový nárůst rendity, týkající se zejména státních dluhopisů, může převést pozornost investorů od jiných sektorů, např. penzijních investičních fondů,

investičních fondů obecně či oblasti pojišťovnictví. To se v současnosti děje v USA, kde rendita dluhopisů stoupla z 0,9 % na 1,6 %. Dalším rizikem je možná vlna insolvencí po ukončení podpůrných programů, slabá profitabilita bank, problémy mimo bankovní sektor („špatné úvěry“ v důsledku uvolnění monetární politiky a pobídkám bankám ke snížení kritérií úvěrů pro udržení likvidity) a konečně klimatické faktory.

Hot stuff

Horké zboží

The Economist, Vol. 439, (2021) No. 9247, p. 69

V souvislosti s růstem inflace ve Spojených státech v poslední době se nabízí otázka, zda je pravděpodobné, že v USA nastane období setrvale vysoké inflace. S pomocí odkazů na "Velkou inflaci" (Great Inflation) 70. let a její příčiny a faktory, které ekonomové považují za rozhodující pro vznik inflace (nabídkový šok; zda se ekonomika pohybuje nad svým potenciálem či pod ním; inflační očekávání) je v článku argumentováno, že zatím není příliš pravděpodobné, že by dnešní Američané zažili to, co jejich rodiče před více než 40 lety.

Jan Mallien, Frank Wiebe

Karlsruhe gibt EZB Rückendeckung

Spolkový ústavní soud kryje záda Evropské centrální bance

Handelsblatt, Jg. 2021, Nr. 95 (19.5.2021), S. 29

Německý Spolkový ústavní soud zamítl stížnosti poslanců Bernda Luckeho a Petera Gauweilera na možné překročení kompetencí Evropské centrální banky a možné protiústavnosti ve věci schválení německé účasti na programu PEPP. Program, plánovaný od r. 2015 a spuštěný během loňského jara jako prostředek zmírnění ekonomických dopadů pandemie, však čelí dalším stížnostem ekonomů a právníků, v jejichž čele stojí Markus Kerber. Soud se ve věci německé účasti na společném nákupu dluhopisů principiálně staví za ECB, i přes spory s Evropským soudním dvorem.

Learning to live without LIBOR : interest rates

Učit se žít bez LIBORu : úrokové sazby

The Economist, Vol. 439, (2021) No. 9246, p. 65

Představení indikátorů, které nahradí mezibankovní sazbu LIBOR, o jejímž zrušení bylo rozhodnuto v r. 2017. LIBOR bude nahrazen několika různými indikátory, z nichž každý má svá specifika a i možné problémy. Celkově lze ale změnu hodnotit kladně.

Cornelius Welp, Lukas Zdrzalek

Nationale Karte

Národní karta

WirtschaftsWoche, Jg. 2021, Nr. 20, S. 52-56

Díky koronaviru vzkvétají digitální platební metody - dokonce i v Německu, kde jsou lidé věrní hotovosti. To zvyšuje strach z nadvlády USA. Evropské banky hledají alternativy k systémům PayPal, Apple Pay a Visa.

Graham Vanbergen

Pandemic debt and the battle over MMT

Pandemický dluh a boj o moderní měnovou teorii

The European financial review, Vol. 11, (2020) No. 5 (October-November), p. 34-35

Komentář k možnostem moderní měnové teorie v situaci celosvětově rostoucích státních dluhů. Autor stručně rekapituluje základní charakteristiky a východiska MMT, její potenciál jako prostředku nového přístupu k peněžní politice i rizika v podobě možné inflace a ztráty nezávislosti centrálních bank.

Libor Šimek, Václav Cempírek

Potential "COVID" financial crisis and impending stock market crash?

Možná finanční krize způsobená pandemií COVID a hrozící krach akciových trhů?

Scientia et Societas, Sv. 17, (2021) č. 1, s. 47-56

Společensko-ekonomická studie přináší přehled literatury a názorů, vyjádřených odborníky, k tématu hospodářské recese způsobené pandemií nemoci covid-19 v r. 2020. Autoři se věnují zejména otázce,

zda recese může přerůst ve finanční krizi, popř. v globální krach akciových trhů, podobající se vývoji v období 2008-2009. Popisují jednotlivé ukazatele krize a charakterizují nejvýznamnější faktory vyvolávající finanční krizi nebo krach akciových trhů. Shrnují širokou škálu ukazatelů zahrnující fiskální, měnovou a makroekonomickou oblast i situaci na trhu s cennými papíry, chování spotřebitelů, tržních očekávání i politického vývoje. Autoři vyvozují, že zkoumané názory většinově souhlasí se skutečností, že současná krize má rysy hrozící finanční krize.

Benjamin Fraser Scott

Red teaming financial crime risks in the banking sector

Využití techniky "red teaming" k porozumění rizikům finanční kriminality v bankovním sektoru

Journal of financial crime, Vol. 28, (2021) No. 1, p. 98-111

Autoři se v článku zabývají možným využitím techniky "red teaming", která se často používá v IT odvětví, ve finančním sektoru. Konkrétním příkladem "red teaming" v IT jsou aktivity tzv. etických hackerů - osob, které se snaží odhalovat možné zranitelnosti informačních systémů. V článku jsou popsány konkrétní typy aktivit, které spadají pod "red teaming" a je zjišťováno, jak je aplikovat v organizacích s cílem odhalit finanční kriminalitu. Popsán je také australský regulační rámec finanční kriminality. - Poznámky.

Alice Fulwood

Shaken structures : special report - the future of banking

Rozbité struktury : zvláštní zpráva o budoucnosti bankovníctví

The Economist, Vol. 439, (2021) No. 9244, centr. sect. (14 p.)

Speciální příloha se zaměřuje na budoucnost bankovníctví a soustředí se na technologické změny a inovace v bankovním světě. Jednotlivé články se zabývají mj. mobilními aplikacemi, které by mohly nahradit klasické banky, digitálními měnami centrálních bank a možným oslabením dolaru jako světové rezervní měny či negativními dopady odklonu od běžných bank mj. v oblasti ochrany soukromí.

Mayank Gangwani

Suitability of forensic accounting in uncovering bank frauds in India : an opinion survey

Vhodnost forenzního účetnictví k odhalování bankovních podvodů v Indii : průzkum veřejného mínění

Journal of financial crime, Vol. 28, (2021) No. 1, p. 284-299

V Indii došlo v posledních letech k několika závažným bankovním podvodům, které vyvolaly šok v celém finančním systému. Autor v této souvislosti prostřednictvím dotazníkového šetření zjišťuje povědomí o forenzním účetnictví a jeho úkolech mezi odborníky. Ti byli dotazováni také na vhodnost zařazení kurzů forenzního účetnictví do výukových programů či na povědomí o příčinách bankovních podvodů a možnosti forenzního účetnictví bankovním podvodům předcházet. Bylo mj. zjištěno, že přijetí forenzního účetnictví v Indii by mohlo zefektivnit činnost dohledových institucí. - Poznámky.

The digital currencies that matter

Digitální měny, na kterých záleží

The Economist, Vol. 439, (2021) No. 9244, p. 11

Digitální měny, jako např. bitcoin, se pomalu stávají běžným prvkem portfolia investorů. Nyní však s virtuálními měnami experimentují i státy - po celém světě tento nástroj zkoumá více než 50 centrálních bank. Motivací centrálních bank je v tomto směru obava ze ztráty kontroly nad měnovou politikou i vylepšení finančního systému (snížením nákladů by bylo možné nabídnout bankovní služby i v regionech, kde to dosud nebylo možné). Kromě těchto i dalších pozitivních aspektů se však se státem či centrální bankou řízenými měnami pojí i některá rizika, jako např. nemožnost jiné volby či geopolitické dopady a destabilizace v některých zemích (riziko, že budou lidé preferovat raději zahraniční digitální měnu). Do budoucna bude muset být patřičným způsobem upravena legislativa, např. v otázce ochrany osobních údajů. -- Viz i článek o čínské digitální měně na s. 61-62 a příloha "the future of banking".

The green meme : climate finance**Zelený mem : klimatické finance**

The Economist, Vol. 439, (2021) No. 9246, p. 61-62

Ceny surovin, které souvisí s přechodem na "zelenou ekonomiku", prudce vzrostly, což se projevuje i na finančních trzích. Článek podrobně analyzuje situaci z pohledu investorů. -- Viz i související článek na s. 13-14.

Milan Šimáček

Transmise měnové politiky a spodní efektivní hranice měnověpolitické úrokové sazby

Politická ekonomie, Sv. 69, (2021) č. 2, s. 227-253

Autor využívá některých poznatků ze zemí aplikujících záporné úrokové sazby i historického vývoje v ČR a aplikuje je pro odhad spodní efektivní hranice měnověpolitických úrokových sazeb. V první části shrnuje odbornou literaturu, která se zabývá zavedením záporných sazeb a efektivní spodní hranice úrokových sazeb zejména ve vztahu k bankovnímu sektoru a k úrokovým maržím bank. Dále popisuje dopady záporných úrokových sazeb i jejich výhody a nevýhody pro banky a klienty (švédská Riksbank, dánská, švýcarská a japonská centrální banka, ECB). V hlavní části jsou aplikovány empirické poznatky ze zemí, kde byla využita politika záporných úrokových sazeb, na situaci ČR. Historické srovnání ukazuje, že centrální banky vyspělých zemí v obdobích zpomalujícího se hospodářského růstu přistoupily v průměru ke snížení měnověpolitických úrokových sazeb o 5 % a poslední dva cykly snižování sazeb v ČR byly v rozsahu kolem 3 %. Důležitou roli při odhadu spodní efektivní hranice hraje zdroj financování jednotlivých bank, a to zejména podíl vkladů domácností, u kterých se stále očekává vysoká citlivost na záporné úrokové sazby. V závěru autor navrhuje možnosti využití nástroje záporných úrokových sazeb ze strany ČNB. - Poznámky.

Paolo Gentiloni ; rozhovor vedli M. Koch, G. Gresillon, C. Herwartz

Transparenz bei Steuerdaten**Transparentnost daňových dat**

Handelsblatt, Jg. 2021, Nr. 95 (19.5.2021), S. 1, 4-5

Rozhovor s eurokomisařem pro hospodářství a měnu Paolem Gentilonim. Věnuje se zejména otázkám inflace v rámci eurozóny, jednání s USA o mezinárodní korporátní dani a vztahům s USA v oblasti financí.

Benoît Cœuré ; rozhovor vedli Jakob Blume, Jan Mallien

„Es könnte ein neues Schattenbankensystem entstehen“**„Mohl by vzniknout nový systém stínových bank“**

Handelsblatt, Jg. 2021, Nr. 87 (6.5.2021), S. 8-9

Rozhovor s Benoitem Cœurém, vedoucím inovací v Bance pro mezinárodní vypořádání (BIS). Zabývá se především problematikou kryptoměn z pohledu bank, zejména v oblasti technologického zabezpečení transakcí, bezpečnosti, anonymity vkladů a transakcí a možné budoucnosti či koexistenci digitálních měn a hotovosti. Rozhovor se též věnuje národním digitálním měnám (CBDC).

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Bankovníctví : odborný časopis pro praktickou činnost bank**Sv. 29, (2021) č. 5**

2020: Rok plný změn a zvratů (s. 10-13); Data pro všechny aneb z dílny německého regulátora přichází revoluce - veřejné sdílení anonymizovaných dat v rámci finančních služeb, Financial Big Data Cluster (s. 20-21); Regulace AI může zásadně dopadnout i na finanční služby - horizontální regulace umělé inteligence (s. 22-23); Jak se banky vypořádají s ESG? (s. 28-29); Vliv pandemie covidu-19 na vývoj rizikových nákladů v bankách (s. 36-38); Bankám spadl zisk téměř o polovinu, naopak stejně tak si polepšila Generali Česká pojišťovna (s. 40-41); Pomoc pro dlužníky může skončit neúspěchem - chráněný účet (s. 42-43); Počet podnětů na FAÚ výrazně vzrostl. Důvodem je zejména nárůst spektra povinných osob a vyšší reportní aktivita - AML (s. 44-45).

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny

Stefan Giebler, Katja Heinisch and Oliver Holtermöller

(Since when) are East and West German business cycles synchronised?

(Od kdy) se fáze hospodářského cyklu východního a západního Německa synchronizují?

Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik = Journal of economics and statistics, Vol. 241, (2021) No. 1, p. 1-28

Článek pomocí matematicko-statistických metod zkoumá míru synchronizace mezi hospodářským cyklem v nových a starých spolkových zemích (bez zohlednění Východního Berlína) a její vývoj z hlediska tří ukazatelů – růstu HDP, nezaměstnanosti a ekonomických očekávání - za období 1991-2017. Nejnížší synchronizovanost vykazuje regionální vývoj nezaměstnanosti. Po zavedení jednotné měny a následném sjednocení Německa synchronizovanost hospodářského cyklu rostla i přes působení Velké recese až do r. 2014, od té doby se opět cyklus mírně diverzifikuje. Autoři také zvažují vliv věkové struktury obyvatelstva na volatilitu hospodářského cyklu. - Poznámky.

M. Greive, M. Koch, J. Münchrath

Abstieg einer Wirtschaftsmacht

Úpadek hospodářské velmoci

Handelsblatt, Jg. 2021, Nr. 68 (9.4.2021), S. 14-15

Srovnání vybraných makroekonomických ukazatelů předních světových ekonomik a Evropské unie. EU ve srovnání růstu, jak předpandemického, tak v rámci zotavování z krize, zaostává za USA i Čínou (HDP USA podle predikce MMF v r. 2021 dosáhne růstu ve výši 6,4 %, čínský HDP vzroste o 8,4 %, EU o 4,4 %), prodělala i největší skokový propad z porovnávaných regionů. Podobně nepříznivě vyznívá situace i v oblasti implementace digitalizace a finančních technologií. Obdobně nepříznivé je také srovnání tempa očkování v kontextu jeho dopadu na hospodářské zotavení: zatímco USA naočkovaly bezmála 40 % populace, v Evropě dosahuje proočkovanost populace proti Covid-19 jen 14 %. Shrnutí je i situace ohledně kýžené „digitální suverenity“, tedy vyšší konkurenceschopnost na poli digitálních technologií, a strukturální problémy měnové unie, včetně nových otázek vyvstávajících v souvislosti s pandemií.

Building a boom

Stavebnictvím k boomu

The Economist, Vol. 439, (2021) No. 9243, p. 64

Diskuze nad možnými ekonomickými dopady plánovaného obřího balíku investic do infrastruktury amerického prezidenta J. Bidena. Záležet bude na různých faktorech, mj. na dosavadním stavu infrastruktury či na zvolených odvětvích. Dojít může také ke geografickému přeskupení ekonomické aktivity či k povzbuzení soukromých investic.

Guido Alfani

Economic inequality in preindustrial times : Europe and beyond

Hospodářské nerovnosti v dobách před průmyslovou revolucí : v Evropě a jinde

The Journal of economic literature, Vol. 59, (2021) No. 1, p. 3-44

Autor v příspěvku shrnuje poznatky aktuálních vědeckých studií na téma majetkových a příjmových nerovností v historii, ve středověku a v období před průmyslovou revolucí (1300-1800). Z výzkumů vyplývá, že nerovnosti byly ve zkoumaném období na vzestupu, s výjimkou 14. století, kdy byly naopak zmírněny (období následovalo po morové epidemii). Prezentovány jsou i různé teorie vysvětlující daný vývoj. - Poznámky.

Jannis Bischof, Philipp Dörrenberg, Fabian Eble, Christopher Karlsson, Davud Rostam-Afschar, Dirk Simons, Johannes Voget

German Business Panel: Empirische Evidenz zu den Auswirkungen der Corona-Krise auf deutsche Unternehmen

Německý obchodní panel: empirické důkazy o dopadech koronavirové krize na německé společnosti

Der Betrieb, Jg. 74, (2021) Nr. 18, S. 909-912

Německý obchodní panel se zabývá dopady koronavirové krize na německé podniky a jejich reakcí na ekonomické výzvy, které s sebou pandemie přinesla. Získaná data dokazují, že r. 2020 pro německé firmy znamenal extrémně velkou zátěž s ohledem na tržby a zisk. Ve druhé polovině roku mezi společnostmi stoupla míra spokojenosti se státní finanční podporou, díky níž dokázaly zabránit dalšímu ekonomickému propadu. Analýza nicméně naznačuje, že výhledy na příští hospodářský vývoj země se zároveň výrazně zhoršily. Pro zkoumání byla využita data z průzkumu mezi podniky napříč podnikatelským spektrem, přičemž odlišnost jednotlivých oblastí a dopadů krize na ně je v textu rovněž zohledněna. Zahrnuti jsou např. gastronomické podniky, soukromé školy, cestovní kanceláře aj. - Poznámka. -- Shrnutí na s. M8.

Dan Steinbock

China's accelerated recovery key to global growth

Rychlé čínské zotavení je klíčem ke globálnímu růstu

The European financial review, Vol. 11, (2020) No. 6 (December-January), p. 60-61

Shrnutí možného dopadu čínského hospodářského růstu na globální ekonomickou situaci. Čína se loni jako jediná majoritní světová ekonomika vyhnula recesi a dosáhla 2,3% růstu a i přes restrikcemi utlumenou spotřebu se tempo zotavování zvyšuje. Podle odhadů dosáhne předpandemické urovně koncem r. 2021. Stejně tak roste i export, zejména v kontextu regionální dohody RCEP. Ačkoli představuje čínský růst v důsledku až třetinu možného oživení v mezinárodním měřítku, je ovlivněn nejasnou budoucností čínsko-amerických vztahů.

Money, machines and mayhem : the economic recovery

Peníze, stroje a chaos : hospodářské zotavení

The Economist, Vol. 439, (2021) No. 9243, p. 59-60

Zejména rozvinutý svět a spolu s ním i ekonomiky těchto zemí se začínají pomalu zotavovat z pandemie nemoci covid-19. Prognózy hospodářského růstu jsou více než slibné. Zkušenosti z dob, kdy docházelo k podobným situacím jako je ta dnešní, napovídají, že může nastat trojí vývoj: chuť veřejnosti utrácet a zároveň přetrvávání pocitu nejistoty, vzestup inovací a politické změny či politická nestabilita.

Sarah Maslin

On the brink : special report: Brazil

Na pokraji : zvláštní zpráva: Brazílie

The Economist, Vol. 439, (2021) No. 9248, centr. sect. (12 p.)

Brazílie se v současné době nachází uprostřed největší krize demokracie od r. 1985. Složitě období nastalo po útlumu komoditního boomu v r. 2013. Současný brazilský prezident Jair Bolsonaro použil ke svému zvolení rétoriku bývalého amerického prezidenta D. Trumpa. Prezentoval se jako "zachránce Brazílie", ve skutečnosti však není ochotný provést tolik potřebné hospodářské reformy, které by země zoufale potřebovala. Došlo k oslabení institucí, životní prostředí je devastováno a plnou silou udeřila i pandemie nemoci covid-19. Část veřejnosti však prezidenta stále podporuje a pořádá demonstrace na jeho podporu. Speciální příloha se v jednotlivých článcích věnuje politicko-ekonomické situaci Brazílie, boji s korupcí, kácení pralesů, potřebě ekonomických reforem i vyhlídkám do dalších let. Budoucnost Brazílie dle autorky závisí na výsledku prezidentských voleb v r. 2022.

Tomáš Kočař

Pravidla podpory leteckého průmyslu

Právní rádce, Sv. 29, (2021) č. 4, s. 20-22

Příspěvek upozorňuje na možnost pověření leteckého dopravce ze strany státu poskytováním služeb letecké dopravy jako služeb veřejného zájmu. S tím je spojena možnost poskytnout letecké společnosti finanční podporu ke kompenzaci nákladů spojených s plněním závazku veřejné služby, včetně

přiměřeného zisku (vyrovnávací platba). Autor charakterizuje přísné podmínky, za nichž je možné uložit dopravci poskytování služeb veřejného zájmu, aby mohly být obsluhovány klíčové letecké trasy i v případě komerční neatraktivnosti leteckého spojení či v situaci platební neschopnosti provozovatele spojené s důsledky pandemie covid-19. Rozebírá postup uložení závazku veřejné služby, jeho obsah i možnost výhradního závazku. Zdůrazňuje také nutnost zohlednění pravidel veřejné podpory v souvislosti s vyrovnávací platbou. - Poznámky.

Separation anxiety

Obavy z odloučení

The Economist, Vol. 439, (2021) No. 9246, p. 66

Diskuze nad tím, zda může propuknutí pandemie nemoci covid-19 zpomalit konvergenci mezi rozvojovými a rozvinutými zeměmi, v souvislosti s novými studii různých autorů o historii hospodářské konvergence. Pokles reálného výstupu v r. 2020 v některých regionech téměř smazal pokroky, kterých bylo dosaženo v uplynulé dekádě. Zotavení pravděpodobně nebude rovnoměrné a bude záviset na více faktorech. Hodnoty určitých indikátorů (kvalita řízení, hospodářská politika, aj.) se sice ve většině rozvojových zemí v posledních desetiletích zlepšily výrazněji, než v zemích rozvinutých, na vybrané faktory, které podporovaly hospodářský růst (např. rozvoj zahraničního obchodu a boom čínské ekonomiky), však již nelze spoléhat. Chudé země jsou v krizových obdobích stále zranitelnější než země bohaté a s každou další krizí se situace zhoršuje. Rozvinuté země by měly reagovat.

By Diego R. Känzig

The macroeconomic effects of oil supply news : evidence from OPEC announcements

Makroekonomické dopady zpráv na trhu s ropou zjištění z oznámení organizace OPEC

The American Economic Review, Vol. 111, (2021) No. 4, p. 1092-1125

Autor v článku s pomocí ekonometrických metod zkoumá, jak očekávání ohledně nabídky ropy ovlivňují ceny ropy a americkou ekonomiku. Je zjištěno, že negativní šok vede k růstu cen ropy, poklesu její těžby, růstu zásob a potažmo i k zásadním dopadům na americkou ekonomiku (pokles hospodářské aktivity, vzestup cen a inflačního očekávání, depreciace dolaru). - Poznámky.

Whatever it took?

Za každou cenu?

The Economist, Vol. 439, (2021) No. 9245, p. 28

Prognóza vývoje evropské ekonomiky je nyní s pokračujícím očkováním optimistická. Zdá se, že se Evropa od dluhové krize před deseti lety poučila. Změnil se přístup Evropské centrální banky - díky bývalému prezidentovi ECB a nyní italskému premiérovi M. Draghimu, autorovi slavného výroku "whatever it takes", byla zavedena nekonvenční opatření v oblasti měnové politiky, která pomohla ekonomice. Pomalu se mění přístup členských zemí i k fiskální politice - ustupuje se od úsporných opatření (austerit) a státy více považují veřejné výdaje za řešení, místo za prohřešek, jako v minulosti. Existují určitá rizika do budoucna, celkově má však EU nyní navrch nad svými kritiky.

Maël Blanchet, Antoine Boiron, Xavier Coeln, Célia Colin, Benjamin Conigrave, Estelle De Beaucé, Charles Dennery, Per Yann Le Floc'h, Matthias Loise, Chloé Ramet

World economic outlook in spring 2021 : an uneven recovery [elektronický zdroj]

Výhled světové ekonomiky na jaře 2021 : nerovnoměrné zotavení

Tresor-economics, No. 281 (2021), p. 1-11

Prognóza vývoje světové ekonomiky na jaře 2021 s hodnocením současného stavu. Pandemie nemoci covid-19 způsobila největší hospodářský pokles od 2. světové války. Očekává se postupný návrat k silnému růstu (5,3 %) s tím, jak se svět bude zotavovat z pandemie. Oživení však bude pravděpodobně nevyrovnané - většina vyspělých zemí se vrátí na úroveň z r. 2019 mnohem později, než např. Spojené státy. Podobně nerovnoměrně se bude vyvíjet situace i napříč eurozónou (Německo vs. státy na jihu Evropy). Světový obchod poroste. Prognóza je podmíněna příznivým vývojem pandemie i např. situací na trzích práce. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://www.tresor.economie.gouv.fr/Articles/tags/Tresor-Economics>

Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace

Gerd Müller ; rozhovor vedli Benedikt Becker, Daniel Goffart

"In Afrika geht mein Handy besser als hier"

"V Africe funguje můj mobil lépe než tady"

WirtschaftsWoche, Jg. 2021, Nr. 20, S. 30-31

Rozhovor s německým ministrem pro hospodářskou spolupráci a rozvoj G. Müllerem, který si stěžuje na trestuhodné podcenění dynamiky Afriky a varuje před vysokými ekonomickými škodami způsobenými změnou klimatu.

Tiny but less mighty

Malí, ale méně mocní

The Economist, Vol. 439, (2021) No. 9248, p. 27

O (ne)vyváženosti hlasů jednotlivých členských států při rozhodování uvnitř EU. Až dosud bylo zastoupení členských států v Evropském parlamentu nevyvážené ve prospěch menších států. Menší státy (konkrétně např. Maďarsko) také mnohdy zneužívají právo veta. Konkrétním problémem je mj. postoj některých zemí k daňovým otázkám (příliš nízké sazby daně v Irsku či Lucembursku) či k udělování občanství (příliš benevolentní postoj Malty). Do budoucna se očekává při hlasování odklon od jednomyslnosti a příklon ke kvalifikované většině.

Obchod. Cla. Mezinárodní finance

Jörg Wuttke ; rozhovor vedl Jörn Petring

"China ist wie ein Fitnessclub für Firmen"

"Čína je jako posilovna pro firmy"

WirtschaftsWoche, Jg. 2021, Nr. 18, S. 30-32

Rozhovor s předsedou Evropské obchodní komory v Číně Jörgem Wuttke o době ledové mezi Pekingem a Bruselem, rostoucí závislosti na čínském vzkvétajícím trhu a nočních telefonátech z Bílého domu.

Alessandro Fruscione

Column: customs and trade in Italy and Europe : a last-minute EU-UK agreement

Sloupek: celní problematika a obchod v Itálii a Evropě : dohoda mezi Evropskou unií a Spojeným královstvím uzavřená na poslední chvíli

Global trade and customs journal, Vol. 16, (2021) No. 4, p. 174-179

Evropská unie a Velká Británie uzavřely v prosinci 2020 dlouho očekávanou dohodu, která určuje vzájemné vztahy po odchodu Velké Británie z EU. Autor v článku představuje obsah dohody v oblasti obchodu se zbožím a celních procedur a popisuje také požadavky na potvrzení o preferenčním původu (statement of preferential origin). - Poznámky.

Mikhail Kashubsky and Juha Hintsa

Customs capacity building through Partnership in Customs Academic Research and Development (PICARD) : achievements and future directions [elektronický zdroj]

Budování kapacity v celní oblasti prostřednictvím Partnerství ve vědeckém výzkumu a vývoji v oblasti cel (PICARD) : dosavadní úspěchy a budoucí směřování

World customs journal, Vol. 14 (2020), No. 2, p. 197-223

Program PICARD (Partnership in Customs Academic Research and Development), který byl představen v r. 2006, pozvedl vzdělání a výzkum v celní profesi. Autoři v článku analyzují spolupráci Světové celní organizace (WCO) s odbornými akademickými kruhy, především s ohledem na tento program - uvádějí hlavní milníky PICARD a zkoumají, zda byly naplněny cíle programu. Diskutují také o jeho budoucím směřování. Jedním z dosažených milníků je i vydávání odborného časopisu World Customs Journal. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://worldcustomsjournal.org/archive/volume-14-number-2-september-2020/>

Alida Zentai

Export compliance in Italy : dual-use items

Dozřování pravidel pro vývoz v Itálii : zboží dvojího užití

Global trade and customs journal, Vol. 16, (2021) No. 4, p. 170-173

Autorka v článku popisuje povinnosti, které musí splnit vývozce tzv. zboží dvojího užití, což je zboží, které lze použít pro vojenské i civilní účely. Vedle stručné definice pojmu "export compliance" je popsán italský legislativní rámec pro kontrolu vývozu tohoto zboží a dále jsou uvedeny zdroje, kde lze ověřit konkrétní položky, na které se kontrola vztahuje. Vyjmenovány jsou odpovědné úřady i různé typy vývozního povolení. Vývozci, kteří žádají o globální vývozní licenci, jsou také povinni zavést tzv. vnitřní compliance program. - Poznámky.

Handle with care : economic sanctions

Zacházejte s nimi opatrně : hospodářské sankce

The Economist, Vol. 439, (2021) No. 9242, p. 56-59

Diskuze nad využíváním ekonomických sankcí a v souvislosti s tím nad jejich účinností. Hospodářské sankce se v posledních letech staly ústředním nástrojem zahraniční politiky (v USA začaly být výrazně častěji využívány za funkčního období prezidenta D. Trumpa), otázkou ovšem je, zda tím není oslaben jejich účinek. Uvalení sankcí také obvykle následují protiopatření a dodržování všech pravidel zatěžuje podniky a bankovní sektor. V některých případech je účinnost sankcí snížena i jejich obcházením.

Edward Borovikov and Nicoleta Tuominen

How the European Commission implements WTO rulings and European courts' judgments annulling trade defence regulations : indentifying similar trends

Jak Evropská komise implementuje rozhodnutí Světové obchodní organizace a rozsudky evropských soudů, které anulují předpisy na ochranu obchodu : identifikace podobných trendů

Global trade and customs journal, Vol. 16, (2021) No. 1, p. 2-10

Autoři popisují proces zohledňování rozhodnutí evropských soudů a orgánů WTO Evropskou unií v případech, které se týkají opatření na ochranu obchodu (antidumpingových a vyrovnávacích opatření). Text je doplněn shrnutím konkrétních případů, ze kterých autoři usuzují, že opatření EU nebyla uplatňována konzistentně. Dále se domnívají, že obchodní politika EU směřuje k posilování ochrany domácích odvětví. - Poznámky.

Kunio Mikuriya and Thomas Cantens

If algorithms dream of Customs, do customs officials dream of algorithms? : a manifesto for data mobilisation in Customs [elektronický zdroj]

Pokud algoritmy sní o celní správě, sní představitelé celních správ o algoritmech? : manifest za mobilizaci dat u celních správ

World customs journal, Vol. 14 (2020), No. 2, p. 3-22

Autoři se v článku zabývají řízením podle dat (governance-by-data) v prostředí celních správ. Nejprve popisují přechod od "řízení podle čísel" k "řízení podle dat" z teoretického pohledu (nutnost splnění tří podmínek - zohledňování pravděpodobnosti při řízení, rozvoj umělé inteligence, dostupnost dat) a stručně uvádějí státy, které s datovými strategiemi pracují. Následně jsou v článku představeny oblasti, ve kterých lze u celních správ řízení dle dat nejlépe uplatnit (mj. odhalování podvodů) a jsou popsány různé technické překážky, které se mohou objevit (mj. existence zkreslení či obtíže při strojovém učení). - Poznámky. -- K tématu umělé inteligence a jejího využití u celních správ viz i články na s. 144-156 a na s. 177-191. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2021/05/WCJ_02_2020.pdf

Sascha Zastiral

Im Rausch der Oasen

V opojení daňovými oázami

WirtschaftsWoche, Jg. 2021, Nr. 15, S. 36-38

Premiér B. Johnson chce využít britské svobodné přístavy k nápravě fatálních důsledků své brexitové politiky. Společnosti by měly být lákány deregulací a nízkými daněmi.

Ricardo Treviño Chapa

**Implementing an innovation strategy in WCO : responding to disruptive events [elektronický zdroj]
Implementace inovační strategie u Světové celní organizace : reakce na disruptivní události**

World customs journal, Vol. 14 (2020), No. 2, p. 39-61

Propuknutí pandemie nemoci covid-19 lze považovat za tzv. "disruptivní událost" (tj. událost, ke které došlo náhle a která výrazně ovlivnila veškeré činnosti a procesy). Krizové události, ke kterým lze řadit i propuknutí pandemie, mohou posloužit i jako příležitost k urychlení změn, ke kterým se schylovalo již dříve. Autor v článku v tomto kontextu navrhuje nástroje a kroky pro implementaci inovační strategie u Světové celní organizace (WCO). Nejprve autor popisuje reakci WCO na propuknutí pandemie, následně uvádí důvody, proč inovovat, a poté se již věnuje inovační strategii u WCO. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://worldcustomsjournal.org/archive/volume-14-number-2-september-2020/>

Gabriele Gagliani

Intellectual property-related local content requirements in international trade law : an evolving concept amid persisting questions

Obecné požadavky na místní podíl související s duševním vlastnictvím v mezinárodním obchodním právu : rozvíjející se koncept a přetrvávající otázky

Global trade and customs journal, Vol. 16, (2021) No. 4, p. 149-157

Tzv. obecné požadavky na místní podíl (local content requirements, LCR) jsou opatření, která ukládají podnikům použít při výrobě konečného produktu určitý podíl vstupů domácího původu. LCR se mohou vztahovat na obchod se zbožím i službami, nebo např. i investicemi. Specifickým případem jsou LCR, která se týkají ochrany duševního vlastnictví. Autor v článku popisuje danou problematiku - vývoj před uzavřením TRIPS (Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví), po uzavření TRIPS a otázky týkající se toho, co je povoleno dle mezinárodního práva, které do dneška nebyly zcela vyjasněny. - Poznámky.

Tim Maxian Rusche

**Judgment of the Court of Justice in case C-461/18 P Changmao v. Distillerie Bonollo and Others
Rozsudek Soudního dvora EU v případě C-461/18 P Changmao v. Distillerie Bonollo a další**

Global trade and customs journal, Vol. 16, (2021) No. 3, p. 97-102

Autor představuje rozsudek Soudního dvora EU v případě C-461/18, ve kterém šlo o podmínky, na základě kterých se mohou evropští výrobci a odvětví bránit proti nařízení, které ukládá antidumpingové clo v případě, že je podle jejich názoru výše antidumpingového cla příliš nízká. V daném případě se konkrétně jednalo o antidumpingové clo uvalené na vybrané čínské firmy dovážející kyselinu vinnou, přičemž výše cla byla u daných firem ve stejném období nižší, než u jiných čínských vývozců. Poté, co se změnilly podmínky, za kterých nižší clo vycházelo, došlo k novému výpočtu, ovšem na základě (dle zúčastněných stran) nevhodné metody. V článku je popsán celý případ, včetně otázek, na které Soudní dvůr ve svém rozsudku odpovídal. - Poznámky.

Jan Kupčik

Kontrola zahraničních investic v ČR

Právní rozhledy, Sv. 29, (2021) č. 8, s. 283-287

ČR se dnem 1.5.2021 zařadila mezi státy, které aplikují určitý režim kontroly zahraničních investic s potenciálem ovlivňovat klíčové vnitřní a bezpečnostní zájmy státu. Tím dnem nabývá účinnost zákon č. 34/2021 Sb., o prověřování zahraničních investic. Článek se zaměřuje především na povinnost notifikace transakce. Autor krátce shrnuje notifikační povinnost podle zákona o ochraně hospodářské soutěže a následně představuje klíčové parametry zákona o zahraničních investicích s důrazem na praktickou aplikaci. Definiuje zahraničního investora, typ investic, předmět zahraniční investice, notifikační povinnost, povinnost konzultace, dobrovolnou konzultaci, následky nesplnění povinnosti, ex post kontrolu i opravné prostředky dle zákona č. 34/2021 Sb. Upozorňuje, že zákon dopadá pouze na investory ze zemí mimo EU a že horní hranice hrozících pokut leží relativně vysoko. - Poznámky.

Sara Ashour

Lessons from covid-19 stress test : filling the gaps in rules of origin provisions

Lecke ze "zátěžového testu", kterým je pandemie nemoci covid-19 : odstraňování nedostatků v pravidlech o původu zboží

Global trade and customs journal, Vol. 16, (2021) No. 1, p. 25-30

Cílem dohod o volném obchodu je odstraňování bariér a celkové usnadnění zahraničního obchodu. Jak se však ukázalo v době pandemie nemoci covid-19, nemusí dohody o volném obchodu vždy dostat očekávání. Navzdory dohodám došlo po propuknutí pandemie k problémům při šíření informací či k nedostatečné koordinaci, což vedlo k obtížím při přepravě zboží. Autorka v článku dále uvádí doporučení, jak se do budoucna z tohoto vývoje poučit a co změnit. Předmětem článku byla zejména ustanovení o původu zboží (rules of origin) a jejich klady a nedostatky. - Poznámky.

Christopher Nelson

Machine learning for detection of trade in strategic goods : an approach to support future customs enforcement and outreach [elektronický zdroj]

Využití strojového učení k zachycování obchodu se strategickým zbožím : přístup, který by měl podpořit vymáhání v celní oblasti v budoucnu

World customs journal, Vol. 14 (2020), No. 2, p. 119-129

Autor v článku navrhuje metodu založenou na strojovém učení, která může celním správcům pomoci odhalit transakce s tzv. strategickým zbožím (dle definice WCO jde o zboží, které může mít nepříznivý dopad na mezinárodní bezpečnost, tj. např. zbraně hromadného ničení). Prezentovaná metoda je založena na algoritmu "náhodný les" (random forest). - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://worldcustomsjournal.org/archive/volume-14-number-2-september-2020/>

David Widdowson

Managing customs risk and compliance : an integrated approach [elektronický zdroj]

Řízení celního rizika a dodržování celních předpisů : integrovaný přístup

World customs journal, Vol. 14 (2020), No. 2, p. 63-80

Autor představuje teoretický rámec pro řízení compliance (dodržování předpisů) v celní oblasti. Systém nazývaný autorem „Integrated Compliance Management Framework“ obsahuje základní prvky řízení celního rizika i tzv. compliance managementu. Metodika je vhodná pro strategické i operativní řízení. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://worldcustomsjournal.org/archive/volume-14-number-2-september-2020/>

Stéphanie Ghislain

Mandatory method-of-production labelling for animal products in the EU : a case study

Povinné uvádění metody výroby u výrobků živočišného původu v EU : případová studie

Global trade and customs journal, Vol. 16, (2021) No. 4, p. 158-169

Autorka v článku analyzuje, zda by zavedení povinnosti uvádět metodu produkce u živočišných produktů bylo v souladu s pravidly Světové obchodní organizace (Dohoda WTO o technických překážkách obchodu, TBT Agreement). Požadavky na uvádění metody výroby u živočišných výrobků jsou aktuálně zvažovány na úrovni EU. Z analýzy vyplývá, že by tato pravidla nemusela s Dohodou WTO být v rozporu. - Poznámky.

Piero Bellante, Barbara Bonafini, Davide Rovetta, Laura Carola Beretta and Vincenzo Villante

Note to the Court of Justice judgement in case C-775/19, 5th Avenue Products Trading : the condition of the sale and the transaction value under EU customs valuation law

Poznámka k rozhodnutí Soudního dvora EU v případě C-755/19, který se týkal společnosti 5th Avenue Products Trading : podmínka prodeje a transakční hodnota podle evropských zákonů pro určování celní hodnoty

Global trade and customs journal, Vol. 16, (2021) No. 3, p. 93-96

Autoři v článku analyzují rozhodnutí Soudního dvora EU v případě C-755/19, které se týkalo výpočtu celní hodnoty v případě, kdy odběratel zboží platí dodavateli poplatek na základě smlouvy o výhradní distribuci (řešilo se, zda se takový poplatek do celní hodnoty zahrnuje). Soudní dvůr ve svém rozhodnutí mj. objasnil do té doby nejednoznačný pojem "podmínka prodeje" (condition of sale). Výklad však není zcela v souladu s celním kodexem EU. - Poznámky.

Bryce C. Blegen

Re-examining border clearance in the age of e-commerce [elektronický zdroj]

Nová analýza odbavení na hranicích v době e-commerce

World customs journal, Vol. 14 (2020), No. 2, p. 81-98

Proces odbavení zboží na hranicích či v přístavech, jehož součástí jsou různé úkony jako deklarace, analýza rizik, aj., vznikl v době, kdy zahraničnímu obchodu dominovaly transakce typu B2B. S nástupem elektronického obchodování však výrazně narostl objem zásilek B2C, na což tradiční procesy nebyly připravené. Autor v článku vedle této problematiky popisuje i mezinárodní snahy o řešení situace, aktivity různých států i možný vývoj opatření do budoucna. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://worldcustomsjournal.org/archive/volume-14-number-2-september-2020/>

Sang Man Kim

Right choice of DPU in Incoterms 2020

Správné použití DPU dle Incoterms 2020

Global trade and customs journal, Vol. 16, (2021) No. 3, p. 114-119

V r. 2019 bylo publikováno nové vydání pravidel Incoterms (Incoterms 2020), která definují podmínky přepravy zboží v rámci mezinárodních transakcí. Zrušeno bylo pravidlo DAT (Delivered at Terminal) a zavedeno bylo naopak pravidlo nové (DPU; Delivered at Place Unloaded; "s dodáním a vyložení v místě"). Autor v článku srovnává Incoterms 2010 a Incoterms 2020 a dále blíže popisuje DPU (podmínky týkající se nákladů, rizika a dodání zboží). Upozorňuje na to, že DPU se podobá pravidlu DAP (Delivered at Place) spíše než zrušenému DAT. Změny tedy nelze považovat za pouhé přejmenování. - Poznámky. -- K Incoterms v kontextu cel a DPH viz i další článek v čísle na s. 120-137.

Jiangyuan Fu and Joseph A McMahon

Tackling technical barriers to PPE : pathways to mutual recognition agreements in the post-pandemic future

Vypořádání se s technickými překážkami při obchodu s osobními ochrannými prostředky : cesta k dohodám o vzájemném uznávání v post-pandemické budoucnosti

Global trade and customs journal, Vol. 16, (2021) No. 1, p. 31-38

Autoři se v článku zabývají otázkou dohod o vzájemném uznávání (mutual recognition agreements, MRA) technických standardů a norem, které tvoří tzv. technické překážky obchodu, při obchodu s ochrannými pomůckami během pandemie. Osobní ochranné pomůcky (personal protective equipment, PPE) lze považovat za tzv. základní zboží (essential goods). Na počátku pandemie nebyl těchto pomůcek dostatek z důvodu geografické koncentrace jejich výroby i např. omezení vývozu. V důsledku toho začaly státy uznávat i ochranné prostředky certifikované podle jiných zahraničních norem. V postpandemické budoucnosti lze podle autorů očekávat dohody o vzájemném uznávání u základního zboží ve větší míře, než tomu bylo dříve. - Poznámky.

Alessandro Fruscione

The Free Trade Agreement between the European Union and Vietnam

Dohoda o volném obchodu mezi Evropskou unií a Vietnamem

Global trade and customs journal, Vol. 16, (2021) No. 1, p. 39-42

Autor shrnuje hlavní body a přínosy dohody o volném obchodu mezi EU a Vietnamem, jež vstoupila v platnost 1. srpna 2020. Dohoda nabízí řadu opatření na usnadnění obchodu, jako např. snížení cel, odstranění některých netarifních překážek obchodování a řeší i prokazování původu zboží. Zohledněna je také ochrana investic. - Poznámky.

Frank Heijmann, Yao-Hua Tan, Borianna Rukanova and Albert Veenstra

The changing role of Customs : Customs aligning with supply chain and information management [elektronický zdroj]

Mění se role celních správ : vyrovnávání se celních správ s dodavatelskými řetězci a informačním managementem

World customs journal, Vol. 14 (2020), No. 2, p. 131-142

Rámec "SAFE" (Framework of Standards to Secure and Facilitate Global Trade) Světové celní organizace (WCO), který byl přijat před více než deseti lety, zavedl mj. koncept kontroly

dodavatelských řetězců (supply chain supervision). Autoři v článku předkládají zkušenosti s kontrolou dodavatelských řetězců z Nizozemí. Konkrétně především ukazují, jak nizozemská celní správa využívá analýzu dat a moderní technologie. Naznačují také, k jakým změnám (inovacím) by ještě mohlo dojít do budoucna (mj. nasazení technologie blockchainu). - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://worldcustomsjournal.org/archive/volume-14-number-2-september-2020/>

David Hesketh

The WCO's impact to date and lessons learned : the road from Columbus to Competency [elektronický zdroj]

Vliv Světové celní organizace do dnešní doby a získané poznatky : cesta od sympózia UNCTAD z r. 1994, které se konalo v americkém městě Columbus, ke kompetencím

World customs journal, Vol. 14 (2020), No. 2, p. 99-108

V říjnu 1994 proběhlo v americkém městě Columbus sympóziu UNCTAD (The United Nations International Symposium on Trade Efficiency), na kterém byly mezi zástupci soukromého i veřejného sektoru projednávány různé otázky týkající se zahraničního obchodu. Světová celní organizace zároveň v r. 1994 započala program modernizace, přičemž podkladem byla data o nákladech spojených s celními procesy prezentovaná na sympóziu. Autor v článku popisuje následný vývoj a další návazné strategie i kroky, které byly učiněny ve snaze "modernizovat celní profesi". Plný text dostupný z: <https://worldcustomsjournal.org/archive/volume-14-number-2-september-2020/>

Jenia Peteva

The World Customs Organization as a knowledge-based organisation [elektronický zdroj]

Světová celní organizace jako organizace založená na znalostech

World customs journal, Vol. 14 (2020), No. 2, p. 109-118

Autorka se v článku věnuje Světové celní organizaci (WCO) jako organizaci založené na znalostech - popisuje, jakým způsobem WCO přijala principy znalostního managementu (knowledge management), jak podporuje tvorbu znalostí a jejich šíření i jak byly dané principy zohledněny v procesech a činnostech organizace. Plný text dostupný z: <https://worldcustomsjournal.org/archive/volume-14-number-2-september-2020/>

Hans-Michael Wolfgang, Achim Rogmann and Kerstin Harden

Why the future Revised Kyoto Convention should contain comprehensive rules of customs debt [elektronický zdroj]

Proč by budoucí revidovaná Kjótská úmluva měla obsahovat komplexní pravidla pro celní dluh

World customs journal, Vol. 14 (2020), No. 2, p. 23-37

Revidovaná Kjótská úmluva Světové celní organizace (Mezinárodní úmluva o zjednodušení a sladění celních režimů; Revised Kyoto Convention, RKC), která vstoupila v platnost v r. 2006, je od r. 2018 znovu přezkoumávána s cílem přizpůsobit ji současným potřebám. Záměrem Světové celní organizace (WCO) je zajistit, aby úmluva zůstala základem moderních a efektivních celních procesů. Autoři v článku uvádějí výzvy s tím spojené a dále argumentují, proč by RKC v budoucnu měla obsahovat harmonizovaná pravidla pro vznik a splácení celních dluhů. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://worldcustomsjournal.org/archive/volume-14-number-2-september-2020/>

MM Parthiban, T Samaya Murali and G Kanaga Subramanian

World Customs Organization and global trade : imprints and future paradigms [elektronický zdroj]

Světová celní organizace a mezinárodní obchod : vliv a budoucí paradigmatata

World customs journal, Vol. 14 (2020), No. 2, p. 157-176

Autoři v článku analyzují mezinárodní spolupráci v celní oblasti a zahraničním obchodu - zkoumají, jaký je vliv fungování Světové celní organizace (WCO) na usnadnění podnikání v různých zemích i v Indii. Autoři oceňují činnost WCO, aktivity této organizace v dobách pandemie i jiných krizových obdobích považují za klíčové. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://worldcustomsjournal.org/archive/volume-14-number-2-september-2020/>

Frank Altemöller

WTO Appellate Body without legitimacy? : the criticism of the dispute settlement system and the response of the WTO member states

Odvolací orgán Světové obchodní organizace bez legitimacy? : kritika mechanismu řešení sporů a reakce členských států WTO

Global trade and customs journal, Vol. 16, (2021) No. 4, p. 139-148

Autor v článku analyzuje, jak do budoucna mohl fungovat systém řešení sporů na úrovni WTO poté, co byl odvolací orgán WTO (Appellate Body) paralyzován kvůli nesouhlasu USA se jmenováním nových členů. Je diskutováno, zda lze blokování nových členů ze strany USA vnímat jako krok k omezení fungování multilaterálního systému. Dále je popsána současná rozhodovací praxe v případech, které se týkají ochrany národních zájmů a jsou shrnuty kritiky odvolacího orgánu. - Poznámky.

Simona Krivosudská

Zhodnotenie vývoja ekonomickej slobody krajín EÚ27 a Veľkej Británie v nadväznosti na súčasný priebeh post-brexitových rokovanií

Ekonomické rozhľady, Vol. 50, (2021) No. 1, p. 60-79

Ekonomická svoboda má klíčovou roli v hospodářském a sociálním rozvoji státu. Autorka provádí porovnání zemí EU27 a Velké Británie na základě vybraných multikriteriálních indikátorů. Zvolené indikátory (Index ekonomické svobody EFI, Index Doing business, Index globální konkurenceschopnosti GCI 4.0) poskytují rozsáhlé a komplexní zhodnocení vývoje jednotlivých zemí z hlediska jejich pozice ve vztahu k ostatním státům EU s predikcí do r. 2022. Při pozorování vývoje ekonomické svobody od r. 1996 bylo zjištěno, že u všech zemí, kromě Řecka, byl zaznamenán nárůst skóre ekonomické svobody. Ve sledovaném období dosáhlo nejvyšší průměrné hodnoty Irsko, Velká Británie a Lucembursko, naopak nejnižší hodnoty mělo Chorvatsko a Rumunsko. Dále autorka analyzuje ekonomickou svobodu Velké Británie v kontextu současné situace a vývoje vztahů s EU27 v návaznosti na post-brexitová jednání.

Podnik a podnikání

Petr Sprinz, Jiří Rahm

Kam kráčí restrukturalizace

Právní rádce, Sv. 29, (2021) č. 4, s. 32-35

Bližší k institutu preventivní restrukturalizace. Autoři se zaměřují na obecná pravidla preventivní (neformální) restrukturalizace, jejímž cílem je vytvořit vyjednávací prostor pro podnikatele s finančními problémy, které ještě nedosahují takové intenzity, aby bylo nezbytné situaci řešit insolvenčním řízením. Tento institut má být zaveden implementací evropské směrnice o restrukturalizaci a insolvenční (2019/1023/EU) do českého práva jako tzv. hybridní řízení – základ představuje soukromoprávní vyjednávání dlužníka s věřiteli s tím, že za určitých okolností by bylo umožněno zasahování ze strany soudů. Autoři přibližují nástroje neformální restrukturalizace, odlišnosti od insolvenčního řízení a vybraná restrukturalizační opatření ke zvládnutí finančních potíží a odvrácení hrozícího úpadku. V závěru upozorňují na důležitost precizní implementace směrnice do konkrétního znění nového zákona.

Markéta Šlejharová

Nový model řízení monistické akciové společnosti

Právní rádce, Sv. 29, (2021) č. 4, s. 44-47

Začátkem r. 2021 nabyla účinnosti novela zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích a družstvech, která představuje největší zásah do právního rámce obchodních korporací od r. 2014. V článku se autorka zaměřuje na změny v řízení akciové společnosti. Přibližuje významný posun v právní úpravě vnitřní struktury monistického řízení akciové společnosti a praktické dopady nové koncepce monistického systému. Jedná se zejména o zrušení orgánu statutárního ředitele a ustanovení správní rady jediným statutárním orgánem akciové společnosti s monistickou strukturou. - Poznámky.

Patrick Velte

Sustainable Corporate Governance : Integration von Nachhaltigkeit in das Aktien- und Bilanzrecht. (Teil I)

Udržitelná správa a řízení společnosti : integrace udržitelnosti do práva akciových společností a účetnictví.. (část I)

Der Betrieb, Jg. 74, (2021) Nr. 20, S. 1054-1062

Na národní i mezinárodní úrovni se v současné době čím dál častěji diskutuje otázka integrace udržitelnosti do správy a řízení podniků (Sustainable Corporate Governance, SCG). Podle autora by se ale reformní iniciativy neměly koncentrovat výhradně na tuto oblast, ale zahrnovat by měly rovněž tzv. Corporate Social Responsibility, tedy společenskou odpovědnost podniků, která nabyla na významu s aktuální koronavirovou pandemií. První část tohoto dvoudílného článku se zabývá vymezením SCG a autor zde analyzuje, do jaké míry je koncept SCG zabudován v německém akciovém a účetním právu. - Poznámky. -- Shrnutí na s. M11.

Pojišťovnictví. Sociální péče

Ján Šebo, Daniela Danková, Ivan Králik

Are age-based life-cycle saving strategies for funded pension schemes a good option?

Jsou celoživotní strategie spoření založené na věku vhodným řešením pro kapitalizační důchodové systémy?

Ekonomické rozhledy, Vol. 50, (2021) No. 1, p. 5-22

Bližší k modelovému zkoumání konstrukce optimální celoživotní strategie spoření na stáří. Po teoretickém úvodu a představení zvolené metodologie autoři vytvářejí dvě strategie spoření se snižující se alokací úspor do penzijních fondů investujících v rizikovějších equity fondech, ve kterých zohledňují pouze věk pojištěnec, a dále dvě inverzní strategie spoření se zvyšující se alokací úspor. Následně tyto dynamické strategie spoření závislé na věku porovnávají. Dokládají, že obecné používání strategií spoření zohledňujících pouze věk pojištěnce či zbývající období spoření může poškodit pojištěnce a vystavit ho vyššímu riziku i potenciálním krátkodobým ztrátám ve srovnání s fixní strategií spoření na stáří.

Sven Stöwhase

Die Wirkung des Dritten Corona-Steuerhilfegesetzes auf die Günstigerprüfung des Familienleistungsausgleichs und die Höhe der Familienförderung

Dopad třetího zákona o daňové pomoci v koronavirové pandemii na přezkum rodinných dávek a výši rodinné podpory

Finanz-Rundschau, Jg. 103, (2021) Nr. 8, S. 379-381

Na zasedání spolkové koaliční vlády dne 3.2.2021 došlo k opětovnému schválení tzv. Kinderbonus pro r. 2021. Jedná se o speciální přírůstek vyplácený na každé dítě pro rodiče, kteří mají v Německu nárok na tzv. Kindergeld (obdobu přídatku na děti). Tento druh sociální dávky je zároveň součástí třetího zákona o daňové pomoci v dobách koronavirové pandemie, jenž byl představen spolkovou vládou. Autor se zabývá vývojem Kinderbonusu a jeho dopady na podporu rodin, které analyzuje na základě finančního výměru dle počtu dětí a finanční situace rodiny. - Poznámky.

Daniela Strnadová, Eliška Vacková

Penzijní závazky rostou

Statistika & my, Sv. 11, (2021) č. 4, s. 40-41

Po stručné charakteristice penzijního systému v ČR autorky seznamují s analýzou finanční udržitelnosti důchodového systému a s nabytými penzijními závazky. Přibližují metodiku modelování závazků státu jako správce penzijního systému prvního povinného důchodového pilíře. Zdůrazňují, že v posledních letech došlo ke skokovému nárůstu penzijních závazků prvního pilíře o 3680 mld. Kč a také k obrácení poměru závazků z titulu starobních důchodů připadajících na muže a ženy. Ukazatel poměru penzijních závazků k HDP vzrostl za zkoumané období o 35 procentních bodů na hodnotu 267 %. Tabulka dokládá nabyté penzijní nároky k r. 2018, graf porovnává výši penzijních závazků prvního důchodového pilíře podle typů důchodů a pohlaví příjemce mezi lety 2015 a 2018. -- Statistika sociálních výdajů v EU viz s. 42.

By Arthur Seibold

Reference points for retirement behavior : evidence from German pension discontinuities

Referenční body pro rozhodování o odchodu do důchodu : zjištění na základě diskontinuit v německých penzích

The American Economic Review, Vol. 111, (2021) No. 4, p. 1126-1165

V Německu jsou nastaveny 3 základní zákonné věkové hranice pro odchod do důchodu: 60, 63 a 65 let. Z dat vyplývá, že většina populace v tomto věku také obvykle do důchodu odchází (přítomnost jevu zvaného "bunching" - shlukování - v grafu okolo daných věkových hranic). Tato skutečnost však nekoresponduje s modely nabídky na trhu práce (vzhledem k nastavení systému by nemělo být shlukování u všech tří hranic stejné). Autor se v článku snaží identifikovat příčiny daného jevu a dochází k závěru, že pro odchod do důchodu nejsou podstatné pouze finanční benefity (pobídky) s tím spojené, ale také to, jak dané pobídky vnímají samotní zaměstnanci. Role zákonných věkových hranic pro odchod do důchodu jako pomyslných referenčních bodů je v tomto směru velmi důležitá a je vhodné ji zohledňovat i při penzijních reformách. - Poznámky.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Pojistný obzor : časopis českého pojišťovnictví

Sv. 98, (2021) č. 2

Efektivní využití moderních nástrojů pro upisování rizik přírodních katastrof (s. 9-11); Aktuální právní přístup k dynamickému biometrickému podpisu (s. 12-17); Pojišťovny a bankovní identita (s. 18-19); Novela AML zákona s dopadem na pojišťovnictví (s. 20-23); Analýza dostupných dat ve vztahu k riziku přírodních katastrof (s. 26-31); Brexit a jeho vliv na pojišťovnictví (s. 32-35) a anglické znění článku na s. 47-50; Cyklus webinářů ČAP ke kybernetické bezpečnosti (s. 38-40).

Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství

Daniela Šustrová

Co přináší desátá novela katastrálního zákona

Bulletin advokacie, Sv. 2021, č. 4, s. 39-40

Zákon č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon), byl od své účinnosti již desetkrát novelizován. Článek se věnuje změnám, které jsou účinné od 1. ledna 2021 v souvislosti s novelou č. 481/2020 Sb. zákona o pozemkových úpravách. - Poznámky.

Albert Bradáč

Ke stanovení obvyklé ceny nemovitostí po novele oceňovacích předpisů pomocí cenových poměrů

Soudní inženýrství, Sv. 32, (2021) č. 1, s. 18-21

Článek je příspěvkem k aplikaci novelizovaných českých předpisů pro oceňování nemovitých věcí po 1. lednu 2021. Hlavní část je věnována nově předepsanému stanovení obvyklé ceny cenovým porovnáním výhradně na základě skutečně sjednaných cen nemovitých věcí. K tomu je navržen způsob využití tzv. ceny zjištěné, jejíž stanovení je předepsáno paralelně při určování ceny obvyklé resp. tržní hodnoty. - Poznámky.

Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé

Rüdiger Kiani-Kress, Annina Reimann, Christian Schlesiger, Martin Seiwert, Lukas Zdrzalek

"Die Methoden sind rauer geworden"

"Metody jsou drsnější"

WirtschaftsWoche, Jg. 2021, Nr. 19, S. 46-49

Digitální technologie, nové obchodní modely a koronavirová krize dostává mnoho společností pod tlak. Musí zrušit pracovní místa. Liší se však tím, jak jedná se zaměstnanci.

Konrad Fischer, Daniel Goffart, Julian Heissler, Nele Husmann, Kristin Rau, Teresa Stiens, Claudia Tödtmann

Home oder Office?

Domov nebo kancelář?

WirtschaftsWoche, Jg. 2021, Nr. 21, S. 14-21

Konec koronavirové pandemie se blíží a s ním i otázka budoucnosti práce. Vráť se zaměstnanci v Německu rychle zpět do kanceláře nebo už nikdy neopustí stůl v obývacím pokoji? V současné době existuje mnoho náznaků hybridního světa. Článek se zabývá tím, co chtějí šéfové, co zaměstnanci a co radí odborníci.

Richard Blatný

Současné aktuální protizákonné praktiky některých zaměstnavatelů vůči zaměstnancům

Daňová a hospodářská kartotéka, Sv. 29, (2021) č. 6, s. 41-43

Článek se věnuje častým aktuálním problémům zaměstnanců, jimž zaměstnavatelé hrozí výpovědí z pracovního poměru z důvodu, že odmítají očkování proti SARS Covid-19. Autor shrnuje možné výpovědní důvody ze strany zaměstnavatele dle zákoníku práce a zdůrazňuje, že důvodem k rozvázání pracovního poměru není ani skutečnost, že zaměstnanec je nemocný (dočasně pracovní neschopný), ani stav, kdy zdravý zaměstnanec odmítá uměle zvýšit deklarovanou imunitu proti nemoci. Článek podává stručné poučení a návod pro zaměstnance, jak se v této pracovněprávní situaci orientovat a případně i bránit. - Poznámka.

Adéla Zubíková, Katarína Švejnová-Höesová, Zdeněk Chytil

Vybrané determinanty zaměstnanosti osob v postproduktivním věku na trhu práce v České a Slovenské republice

Politická ekonomie, Sv. 69, (2021) č. 2, s. 170-192

Autoři mapují vývoj zaměstnanosti osob ve věku 65-69 let na trhu práce v ČR a v SR ve vzájemné komparaci a v teoretické i praktické rovině zkoumají významné determinanty ovlivňující míru participace osob v této věkové kategorii na trhu práce. Identifikace determinant může být důležitým aspektem při formulaci hospodářsko-politických doporučení, která by měla cílit na zvýšení účasti na trhu práce těchto osob. Teoretická část článku představuje všeobecné ekonomické konsekvence (ne)účasti starších osob na trhu práce, poskytuje přehled o předchozích studiích k tomuto tématu i analýzu potenciálních překážek ve zvyšování zaměstnanosti starších osob včetně negativních dopadů. V analytické části autoři ověřují stanovené hypotézy a prostřednictvím ekonometrické analýzy dat za použití regresního modelu panelových dat pro ČR a SR v období 1998-2017 odhadují významnost vlivu jednotlivých determinant na participaci osob starších 65 let na trhu práce. - Poznámky.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Práce a mzda

Sv. 69, (2021) č. 5

Sdílené pracovní místo (s. 10-13); Odpracovaná doba pro účely dovolené (s. 18-22); Změna délky týdenní pracovní doby v průběhu kalendářního roku a právo na dovolenou (s. 23-26); Minimální odpočinek při vícero pracovních poměrech: pro Českou republiku revoluční rozhodnutí Evropského soudního dvora C-585/19 (s. 27-28); Vysílání zaměstnanců v rámci EU - (V.) Lucembursko, Itálie (s. 29-32); Personální organizace a její rozvoj (s. 36-41); Návrh na přezkoumání lékařského posudku a překážka v práci - judikát NS č. 21 Cdo 2063/2020 (s. 48-51).

Práce a mzda

Sv. 69, (2021) č. 6

Krácení dovolené v roce 2021 (s. 10-13); Změna a navýšení výměry dovolené (s. 14-16); Vysílání zaměstnanců v rámci EU - (VI.) Portugalsko, Lotyšsko (s. 22-25); Zaměstnanci a příjmy zdravotní pojišťovny: když zaměstnavatel neplatí pojistné (s. 26-28); Studenti a doktorandi jako "státní kategorie" zdravotního pojištění (s. 29-31); Okamžité zrušení pracovního poměru a překážka v práci - rozsudek NS sp. zn. 21 Cdo 90/2021 (s. 38-40); Stanovisko CzELA k právním otázkám institutu home office (s. 41-52).

Právo

Tiina Ruohola

Creation of technological borders : a new barrier to EU trade

Vytváření technologických hranic : nová bariéra obchodu v EU

International VAT monitor, Vol. 32, (2021) No. 2, p. 81-82

Evropská unie je založena na myšlence volného pohybu osob, zboží a kapitálu. Autorka ve svém komentáři upozorňuje na skutečnost, že vlivem pandemie se veškeré jednání o podobě evropské legislativy (nejen o DPH) přeneslo do online prostředí, což ale vedlo k nedostatečnému zapojení různých zainteresovaných skupin (stakeholders) a zvýšenému prosazování vlastních úhlů pohledu a vlastních řešení jednotlivých členských států. Autorka varuje, že tím mohou podnikům vznikat nové náklady a administrativní zátěž.

Davide Rovetta, Giani Pandey and Agnieszka Smiatacz

Don't wake up the (EU) bear! : the scope of the EU blocking regulation 2271/96 in light of the recent preliminary ruling reference in Bank Mellé V. Telekom Deutschland case, C-124/20

Nepíchejte do (evropského) vosího hnízda! : rozsah tzv. blokovacího nařízení EU č. 2271/96 ve světle nedávné žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce v případě C-124/20 Bank Mellé vs. Telekom Deutschland

Global trade and customs journal, Vol. 16, (2021) No. 2, p. 44-58

Hlavním cílem evropského "blokovacího nařízení" (č. 2271/96) je ochrana hospodářských subjektů v EU před aplikací sekundárních sankcí USA (sankcí uvalených na subjekty ze třetích zemí mimo USA, které by obchodovaly se zakázanými subjekty). 5. března 2020 byla hamburským soudem podána Soudnímu dvoru EU žádost o rozhodnutí o předběžné otázce v případě C-124/20. Předmětem žádosti byly otázky týkající se interpretace nařízení č. 2271/96, konkrétně článku 5. Autoři v článku přibližují primární a sekundární sankce USA, následně shrnují obsah nařízení č. 2271/96 a představují související judikaturu. Poté již komentují jednotlivé otázky, které vznesl hamburský soud. - Poznámky.

Martin Tomoszek, Tomáš Fürst, Renáta Šínová

K hodnocení znaleckých posudků i v kontextu nové právní úpravy

Právní rozhledy, Sv. 29, (2021) č. 7, s. 236-241

Dne 1.1.2021 nabyla účinnosti nová právní úprava znalecké činnosti, která se mimo jiné podrobně zabývá náležitostmi znaleckého posudku a postupy při jeho zpracování. Zákon č. 254/2019 Sb. reaguje na problémy, které vznikají v praxi při hodnocení znaleckých posudků a které se odrážejí v judikatuře vrcholných soudů. Zákonná úprava nově zahrnuje princip přezkoumatelnosti znaleckého posudku. Autoři nejprve uvádějí některé významné atributy znaleckého dokazování, jež musejí být zohledněny při posouzení oprávněnosti soudu přezkoumat znalecký posudek. Zvažují možnost věcného přezkoumání věcné (odborné) stránky posudku a s ní související vymezení oprávnění soudu se od věcných závěrů znaleckého posudku odchýlit. Zdůrazňují, že výslovné zakotvení požadavku přezkoumatelnosti znaleckého posudku a z toho plynoucí nutnost přesného uvedení metodologie využitě při jeho zpracování je v novém zákoně krokem správným směrem. - Poznámky.

Petra Vrábliková

Kontrola klienta a náhradní způsoby identifikace a kontroly klienta podle AML zákona

Bulletin advokacie, Sv. 2021, č. 4, s. 9-14

Kontrola klienta je základním nástrojem AML opatření. Nestačí znát svého klienta, podstatné je porovnat znalosti o něm se získanými znalostmi o obchodním vztahu, do kterého klient vstupuje. V praxi jde o to, mít dostatek informací k závěru, že se klient a jeho prostřednictvím advokát jako povinná osoba, byť i nevědomky, nepodílejí na protiprávní činnosti praní peněz nebo financování terorismu, ani k ní nenapomáhá. Je možné si pomoci zavedením účinných administrativních nástrojů se zvládnutím této povinnosti, kterou lze identifikaci klienta provést tak, aby ani advokát, ani klient nebyli zatíženi množstvím potřebných dokumentů a vzájemnou nedůvěrou. - Poznámky. -- 2. část článku viz Bulletin advokacie 5/2021 s. 9-15. Další články autorky k tématu AML zákona v Bulletin advokacie č. 1-2/2021 a č. 3/2021.

Petra Vrábliková

Kontrola klienta a náhradní způsoby identifikace a kontroly klienta podle AML zákona.část druhá

Bulletin advokacie, Sv. 2021, č. 5, s. 9-15

Skutečnost, že klient (ve smyslu ust. § 4 odst. 5 AML zákona) nejedná s advokátem osobně, nezabavuje advokáta povinnosti provést jeho identifikaci a kontrolu v celém zákonem požadovaném rozsahu. Zatímco rozsah identifikace je v zásadě předepsán zákonem a bude vždy totožný, hloubku této kontroly stanoví vždy povinná osoba, tedy advokát. Je přitom lhostejné, zda má klienta před sebou, či nikoliv. Výjimku tvoří ověření podoby spojené pouze s prvotní osobní identifikací. Osobní identifikace (face to face) je důležitým nástrojem poznání klienta, nicméně z důvodů ryze praktických nemůže být nástrojem jediným. - Poznámky.

Martin Frolík, Bohumil Havel

Král UBO mezi námi, aneb úvodní zamyšlení nad novým zákonem o evidenci skutečných majitelů

Právní rozhledy, Sv. 29, (2021) č. 7, s. 229-236

Nový zákon o evidenci skutečných majitelů č. 37/2021 Sb. (Ultimate beneficial owner, UBO) významně mění definice a způsob určení skutečných majitelů (osob s koncovým vlivem) a přináší nové administrativní a civilní dopady na společnosti i jejich skutečné majitele. Článek shrnuje zásadní změny problematiky evidence skutečných majitelů a poukazuje na její slabiny, včetně pravděpodobné neústavnosti nových civilních sankčních mechanismů. Autoři se podrobně zabývají následky porušení povinnosti evidovat skutečné majitele v evidenci k tomu určené. Vady nového zákona spatřují v jeho nesrozumitelnosti, nedůvodné nerovnosti entit i neústavnosti civilních sankcí (sistace práv spojených s vlastnictvím podílu, údajný soulad s čl. 11 Listiny, hrozby arbitráží mezi jurisdikcemi i mezi státy). - Poznámky. -- Polemický příspěvek viz Bulletin advokacie č. 5/2021, s. 21-25.

Alexander J. Bělohávek

Limity přezkumu skutečností uváděných v návrhu na zápis do obchodního rejstříku

Obchodní právo, Sv. 30, (2021) č. 4, s. 2-23

Výklad registračního principu v rejstříkovém řízení může způsobovat zásadní ohrožení základních lidských práv osob, kterým není poskytnuta plná možnost domáhat se svých práv přímo v tomto řízení. Příkladem je omezení práv ve smyslu § 101 odst. 2 zákona o veřejných rejstřících. Toto ustanovení možnosti obrany přímo v rejstříkovém řízení poskytuje podle aktuálního výkladu pouze osobám, u nichž dochází k úplnému výmazu z obchodního rejstříku. Nejsou tak zohledněny například situace, kdy sice osoba formálně zůstává společníkem obchodní společnosti, mění se však výše podílů. Obrana v kontradiktorním řízení o určení neplatnosti rozhodnutí valné hromady pak neposkytuje kvalitativně stejný rozsah ochrany práv kvůli náročnosti tohoto postupu. Místo výlučně jazykového výkladu je tak v případě § 101 odst. 1 zákona o veřejných rejstřících nutno aplikovat i další výkladové metody, zejména pak výklad teleologický. Restriktivní přístup k aktivní legitimaci v rejstříkovém řízení může způsobovat i ohrožení základních práv garantovaných Listinou, jakož i předpisy nadnárodního (mezinárodního) původu. - Poznámky.

Magdalena Ličková

Mezinárodněprávní závazky členských států Evropské unie a povaha unijního práva: "In foro interno, in foro externo"?

Jurisprudence, Sv. 30, (2021) č. 1, s. 1-12

Teoretický pohled na kvalifikaci unijního práva a vymezení vztahu mezi unijním a mezinárodním právem. Autorka přibližuje odpověď unijního práva k mezinárodněprávním závazkům členských států, týkajícím se normativních konfliktů mezi unijním právem a mezinárodními smlouvami, jež členské státy uzavřely před založením Unie nebo před svým přistoupením. Zaměřuje se na dohody o ochraně investic a postoj SDEU k nim. Dále rozebírá vnitrounijní dohody, nesoulad mezi unijním právem a mezinárodními závazky mezi samotnými členskými státy a plné působení unijního práva. Z druhého pohledu se věnuje mezinárodněprávní odpovědi na povahu unijních závazků členských států a rozebírá diskusi mezinárodních účinků unijního práva před Evropským soudem pro lidská práva (ESLP), rozhodovacími instancemi Světové obchodní organizace (WTO) a rozhodčími tribunály zřízenými na základě Smlouvy o energetické chartě (ECT). - Poznámky.

Daniel Dupuis and Kimberly Gleason

Money laundering with cryptocurrency : open doors and the regulatory dialectic

Praní špinavých peněz prostřednictvím kryptoměn : taktiky umožňující podvody a regulatorní dialektika

Journal of financial crime, Vol. 28, (2021) No. 1, p. 60-74

Kaneho teorie regulatorní dialektiky popisuje neustále se vyvíjející vztah mezi obcházením regulace ze strany manažerů bank a změnami regulace (zákonů). Podle této teorie tedy (nejen) u praní špinavých peněz dochází ze strany subjektů, které se dopouštějí hospodářské kriminality, k neustálým inovacím. Autoři se v článku soustředí na praní špinavých peněz s využitím kryptoměn - z pohledu Kaneho teorie uvádějí šest metod, prostřednictvím kterých lze stále prát špinavé peníze, i reakce zákonodárců a dohledových institucí. Mezi tyto metody (nástroje) patří tzv. tumblery (mixážní služby), trh OTC (přes přepážku), privátní kryptoměny (privacy coins), decentralizované burzy, přímý nákup majetku (vozidel, nemovitostí, umění, apod.) za kryptoměny a jeho opětovný prodej za běžnou měnu a míchání ilegálně získaných peněz s legálně "vytěženými" penězi. - Poznámky.

Karel Svoboda

Nový exekuční problém: zastřené spotřebitelské úvěry

Právní rozhledy, Sv. 29, (2021) č. 8, s. 287-290

Blíže k problematice zneužívání rozhodčího řízení ve spotřebitelských sporech, resp. u tzv. "podnikatelských" úvěrů. Autor představuje názor Nejvyššího soudu ČR k procesnímu postupu, domáhá-li se povinný zastavení exekuce z rozhodčího nálezu proto, že do závazkového vztahu reálně nevstupoval jako podnikatel, a rozhodce tím pádem neměl pravomoc k vydání rozhodčího nálezu. Poté rozebírá, čím se NS v daném případě nezabýval, a posuzuje otázku použitelnosti dosavadní judikatury Ústavního soudu. Autor uzavírá, že námitku dlužníka k exekučnímu titulu ve formě rozhodčího nálezu má vypořádat nikoliv exekuční, ale nalézací soud, v řízení o návrhu na zrušení rozhodčího nálezu podle § 31 a 35 zákona o rozhodčím řízení. - Poznámky.

Georgy Rusanov

Perpetrators of corporate crimes in commercial organizations in Italy and Russia

Pachatelé hospodářské kriminality v komerčních organizacích v Itálii a Rusku

Journal of financial crime, Vol. 28, (2021) No. 1, p. 120-130

Srovnání institutu trestněprávní odpovědnosti za hospodářskou kriminalitu dle italské a ruské legislativy. - Poznámky.

Pavel Švásta

Poskytování informací kontrolovanými osobami při výkonu kontroly podle kontrolního řádu v kontextu rozhodovací praxe správních soudů

Správní právo, Sv. 54, (2021) č. 2, s. 65-89

Kontrolní řád stanoví kontrolním orgánům rozsáhlé pravomoci při výkonu kontroly v konkrétních oblastech. I přes zákonem stanovené oprávnění kontrolních orgánů vyžadovat informace a podklady od kontrolovaných osob se lze setkat se situacemi, kdy kontrolované osoby odmítají poskytnout součinnost z důvodu např. sebeobvinění, ochrany obchodního tajemství nebo osobních údajů. Autor vychází ze závěrů správních soudů vztahujících se ke kontrolnímu řádu ohledně práva dohledu vyžadovat informace a podklady od dohlížených subjektů, a to v rámci výkonu dohledu nad oblastí finančního trhu nebo ochrany životního prostředí. Částečně přibližuje také judikaturu týkající se oblastí správy daní a poplatků. Představuje jednotlivé argumenty pro odmítnutí poskytnutí součinnosti při výkonu kontroly, sankcionování neposkytnutí součinnosti a možnosti obrany proti výzvě kontrolního orgánu učiněné podle § 8 odst. c) kontrolního řádu. - Poznámky.

Lubomír Mikš

Právní pozadí a odbornost ve znalecké činnosti

Soudní inženýrství, Sv. 32, (2021) č. 1, s. 12-17

Článek ukazuje vývoj právního postavení znalecké činnosti v posledním století s krátkým pohledem do počátku lidské společnosti. Ukazuje vázanost právních předpisů na politické prostředí v jednotlivých vývojových etapách a informuje o zcela nových právních předpisech pro znaleckou činnost

(zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, a související vyhlášky). Poukazuje na jejich nedostatky a na obecně nízkou úroveň české přebujelé legislativy. - Poznámky.

Aleš Zpěvák, Michael Kroh

Recentní reflexe evidence skutečných majitelů právnických osob a svěřenských fondů v kontextu legislativy České republiky

Scientia et Societas, Sv. 17, (2021) č. 1, s. 57-67

Článek přibližuje základní fragmenty problematiky legislativních požadavků a úskalí v oblasti evidence skutečných majitelů právnických osob a svěřenských fondů (ESM) v ČR. V první části provádějí autoři retrospektivní reflexi evidence údajů o skutečných majitelích právnických osob (zřízení rejstříku ESM zákonem č. 368/2016 Sb. a související změny v návaznosti na AML směrnice). Dále se věnují problematice vzniku a funkce Evidence skutečných majitelů a rozebírají otázku veřejnosti a nevěřejnosti informací o skutečných majitelích. Autoři uvádějí, že omezení přístupu veřejnosti zohledňuje ochranu soukromí majitelů právnických osob, současně však neodpovídá obsahu nejnovější verze AML, která požaduje transparentnost soukromého vlastnictví i vůči veřejnosti. Míra veřejnosti rejstříku ve srovnání s vybranými státy a také s ohledem na pátou AML směrnici nebyla v tuzemské právní úpravě dostatečná. Proto se připravuje nový zákon o evidenci skutečných majitelů (publikován jako č. 37/2021 Sb. s účinností od 1.6.2021). - Poznámky.

Jakub Dienstbier

Rozbor návrhu novely ústavního zákona o bezpečnosti České republiky

Správní právo, Sv. 54, (2021) č. 2, s. 120-131

Příspěvek je věnován rozboru návrhu novely ústavního zákona o bezpečnosti České republiky č. 110/1998 Sb. ze září 2020, resp. z ledna 2021. Návrh byl vypracován v reakci na epidemii nemoci covid-19, pozornosti se dostalo zejména problematice tzv. „mimořádných stavů“. Autor se nejprve věnuje otázce nevhodnosti dílčích zásahů do ústavního pořádku a rekapituluje nedostatky, které byly ohledně tohoto ústavního zákona diskutovány v odborné literatuře. Dále analyzuje, zda návrh novely tyto nedostatky odstraňuje, případně zda zavádí nedostatky nové. Po provedeném rozboru dochází příspěvek k závěru o nevhodnosti tohoto návrhu novely. Autor zdůrazňuje, že ústavní zákon o bezpečnosti ČR si zaslouží zásadně přepracovat. - Poznámky.

Lukáš Králík

Sbírka právních předpisů jako nový zdroj práva

Právní rádce, Sv. 29, (2021) č. 4, s. 24-30

Autor popisuje aktuální stav publikace předpisů samosprávy a předpisů ostatních správních úřadů bez celostátní působnosti. Poté představuje plánovanou Sbírku právních předpisů, která má fungovat jako další úřední publikační prostředek zařazený do katalogu informačních systémů veřejné správy. Mají v ní být v elektronické podobě vyhlášovány předpisy samosprávných celků a právní předpisy tzv. ostatních správních úřadů. Podrobněji rozebírá vyhlášování a zveřejnění předpisů, jejich časovou působnost, katalog publikovaných předpisů a dalších aktů, odpovědnost za obsah předpisu, úplnost sbírky a koncepci pročištění právního řádu. - Poznámky.

Graham Baldock

The potential negative impact of the misuse of the Transparency International's corruption index by the financial services industry

Možné negativní dopady využívání Indexu vnímání korupce Transparency International odvětvím finančních služeb k jiným účelům

Journal of financial crime, Vol. 28, (2021) No. 1, p. 3-17

Autor v článku prostřednictvím dotazníkového šetření i rozhovorů analyzuje možné záporné stránky využití Indexu vnímání korupce v odvětví finančních služeb. Index byl původně vytvořen za účelem zvýšení povědomí o korupci, jeho používání se však postupně prosadilo i ve finančním sektoru. Je zjištěno, že použití Indexu k účelu, pro nějž nebyl zamýšlen, může negativně ovlivnit hospodářský růst, rozvoj i finance rozvojových zemí. Jak je ukázáno na konkrétních příkladech, výsledky indikátoru mohou být i zkreslené, mj. také vlivem nepochopení metodiky.

Richard Pomahač

Tribunál EU: podpory leteckým společnostem při pandemii COVID-19

Právní rozhledy, Sv. 29, (2021) č. 7, s. 265-266

Seznámení se dvěma rozsudky Tribunálu EU, které se týkají žalob společnosti Ryanair směřujících proti rozhodnutí o povolení opatření na podporu leteckých společností v souvislosti s pandemií covid-19. V případě Švédska šlo o režim úvěrových záruk (ve věci T-238/20), v případě Francie o moratorium na platbu daní (T-259/20). Obě žaloby byly zamítnuty. Švédský režim podpory byl shledán nezbytným, vhodným a přiměřeným k nápravě vážné poruchy ve švédském hospodářství a slučitelný s vnitřním trhem. U Francie bylo deklarováno, že režim podpory je jasně stanoven nediskriminačním způsobem, přičemž zůstává přiměřený svému cíli kompenzovat škody způsobené pandemií a zachovat strukturu odvětví letecké dopravy.

Karolína Drachovská

Umělá inteligence jako nositelka základních práv?

Právník, Sv. 159, (2021) č. 4, s. 273-284

Autorka zkoumá otázku, zda a případně za jakých okolností může být představa o umělé inteligenci nadané základními právy legitimní, a jaké důsledky by přineslo přiznání právní subjektivity umělé inteligenci. Zaměřuje se na to, která konkrétní základní práva by mohla UI náležet, i jaké dopady by přiznání základních práv UI mělo na stávající nositele základních práv. Jako jeden z možných nástrojů zohledňujících specifika silné umělé inteligence, pro které na ni nelze bez dalšího aplikovat stávající právní instituty, vidí autorka vytvoření třetí kategorie osoby v právu (tzv. elektronická osoba). - Poznámky.

Vláda schválila návrh novely zákona o svobodném přístupu k informacím

Právní rozhledy, Sv. 29, (2021) č. 8, příl. Legislativa s. i

Informace o připravované novele zákona o svobodném přístupu k informacím č. 106/1999 Sb. a souvisejících zákonů (sněmovní tisk č. 1194). Hlavním cílem návrhu je transpozice evropské směrnice č. 2019/1024/EU o otevřených datech a opakovaném použití informací veřejného sektoru, dále se dotýká evropské směrnice č. 2003/4/ES. Nově je upraven obsah pojmu povinný subjekt, vymezení znaků v kategorii veřejné instituce a rozšíření okruhu povinných subjektů. Mezi další změny patří možnost v určitých případech uzavřít výhradní dohodu o poskytování informací, povinnost zveřejňovat datové soubory s vysokou informační hodnotou jako otevřená data i možnost publikace dynamických dat prostřednictvím programovatelných aplikačních rozhraní. Článek také stručně zmiňuje další připravovanou novelu, jejímž cílem je poskytnout povinným subjektům přiměřenou možnost obrany proti zjevně obstrukčním žádostem o informace (sněmovní tisk č. 633).

Taofik Hidajat, Ina Primiana, Sulaeman Rahman and Erie Febrian

Why are people trapped in Ponzi and pyramid schemes?

Proč se lidé nechají nalákat Ponzioho a pyramidovými schématy podvodu?

Journal of financial crime, Vol. 28, (2021) No. 1, p. 187-203

Autoři v článku na datech z Indonésie zkoumají příčiny, proč se někteří lidé nechají nalákat podvodnými investičními schématy (Ponzioho a pyramidové schéma, kdy z vložených peněz mají prospěch jen někteří investoři). Identifikovány jsou různé druhy zkreslení (bias), kterým lidé podléhají. Nejvýznamnějším z nich je nadměrný optimismus (emoční zkreslení).

Statistika. Demografie. Sociologie

Larissa Klick and Sandra Schaffner

Regional real estate price indices for Germany, 2008-2019 : RWI-GEO-REDX

Regionální indexy cen nemovitostí v Německu za období 2008-2019 : databáze RWI-GEO-REDX

Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik = Journal of economics and statistics, Vol. 241, (2021) No. 1, p. 119-129

Článek představuje databázi RWI-GEO-REDX zaměřenou na kvantifikaci regionálních rozdílů cen domů, nájmu bydlení a kupních cen nemovitostí na úrovni okresů, obcí a oblastí trhu práce v Německu. Regionální cenové indexy zachycují regionální rozdíly, vývoj místních trendů v čase a také změny

situace na úrovni celého Německa. Autoři přibližují data, která jsou součástí databáze RWI-GEO-REDX, a popisují metodologii tvorby cenových indexů nemovitostí (kupní ceny bytů, domů a ceny nájemního bydlení). Informují také o dostupnosti zmiňovaných dat. - Poznámky.

Účetnictví

Zita Drábková

O krok blíže k nové účetní legislativě. Koncepční rámec - dokončení 1. části

Daňová a hospodářská kartotéka, Sv. 29, (2021) č. 6, s. 32-36

Článek se zabývá dlouho diskutovanou oblastí moderní úpravy účetnictví, kterou nyní očekáváme ve formě předložení nového zákona o účetnictví. Autorka uvádí obsahovou stránku návrhu nového uceleného koncepčního rámce účetnictví (cíle, předpoklady a zásady, kvalitativní charakteristiky a omezení, základní prvky účetních výkazů a definice) a na konkrétních situacích z praxe vysvětluje využití a nedostatky účetních principů. V této části se zaměřuje na princip stálosti cen a zákaz kompenzace mezi aktivy a pasivy. Zdůrazňuje, že nový koncepční rámec českého účetnictví bude vycházet ze současného koncepčního rámce mezinárodních standardů účetního výkaznictví IFRS.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Auditor

Sv. 28, (2021) č. 4

Daňové novinky pro fyzické osoby (s. 4-6); Změny v oblasti hmotného a nehmotného majetku v novele zákona o daních z příjmů (s. 7-10); Mimořádné odpisy po novele s retroaktivitou na rok 2020 (s. 11-14); Snížení základu daně o poskytnutý dar (s. 15-16); Novinky v DPH v roce 2021 (s. 17-21); Zdravotní pojištění v roce 2021 (s. 22-24); Nejdůležitější změny vyplývající z tzv. velké novely daňového řádu (s. 25-30); Portál MOJE daně přináší řadu revolučních funkcionalit : rozhovor s Jiřím Fojtíkem, daňovou osobností roku 2020 za státní daňovou sféru (s. 31-33); Přeceňování věcné a časové souvislosti výnosů a nákladů (s. 34-37); Přehled aktuálních koronavirových opatření v oblasti daní (s. 38-39); Účetnictví nestátních neziskových organizací za rok 2020 s ohledem na změny v oblasti hmotného majetku v zákoně o daních z příjmů (s. 39); Aktualizovaný příklad formuláře pro auditní postupy týkající se odhadů (s. 40).

Auditor

Sv. 28, (2021) č. 5

Darování a jiná bezúplatná plnění - veřejný sektor (s. 4-11); Konsolidované účetní výkazy za Českou republiku – relevance a kvalita informací (s. 12-18); Nové zásady pro zadávání veřejných zakázek a jak na jejich ověření (s. 19-20); Veřejný sektor jako džungle, ve které se nesmíme ztratit (s. 21); Veřejná správa v ČR po roce 2020 a její kontrolní působnost (s. 22-23); Doporučení OECD k integritě veřejné správy (s. 24-26); Zaměření kontrol z pohledu NKÚ a jeho úloha: rozhovor s Pavlem Skalníkem, vrchním ředitelem kontrolní sekce NKÚ (s. 26-28); O přístupu MF ČR jako dohledového orgánu k přezkoumání hospodaření: rozhovor s Jurajem Brigantem, ředitelem odboru kontroly Ministerstva financí ČR (s. 29-31).

Veřejná správa

Richard Ornstein

Analýza obsahu práce - cesta ke spravedlivému hodnocení náročnosti prací ve veřejné správě

Fórum sociální politiky, Sv. 15, (2021) č. 2, s. 30-33

Výzkumný ústav práce a sociálních věcí vypracoval na zadání MPSV výzkumný projekt, jenž si klade za cíl vytvořit objektivní nástroj, který poslouží k adekvátnímu posouzení prací ve veřejné správě, zejména s ohledem na jejich náročnost a spravedlivé odměňování. Projekt vznikl ve snaze zajistit rovné ocenění pracovníkům, jejichž náplň práce a její náročnost se může do velké míry lišit, ačkoliv tomu neodpovídá jejich platové ohodnocení. Právní základ analýzy představuje ustanovení zákoníku práce, jehož náležitosti článek shrnuje. Prostor je dále věnován metodologii a způsobu získávání

příslušných dat včetně postupu při jejich vyhodnocování. Autor následně přináší výčet jednotlivých faktorů, které je při škálování finančního ohodnocení nutno zohlednit (mimo jiné odborná příprava, odpovědnost, fyzická náročnost apod.).

Vilém Podešva, Michal Kožár

Novinky ve veřejných zakázkách v oblasti obrany a bezpečnosti v souvislosti s novelou ZZVZ

Veřejné zakázky, Sv. 2021, č. 2, s. 30-32

Článek seznamuje s hlavními změnami, které v případě veřejných zakázek v oblasti obrany a bezpečnosti přináší připravovaná novela zákona č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek (ZZVZ). Novela zahrnuje jak změny technického, tak věcného charakteru, s cílem odstranit nedostatky a nejasnosti v současné právní úpravě. Zároveň obsahuje i změnu, která by mohla atraktivit využívatelů části deváté ZZVZ ze strany zadavatelů. Jedná se o úpravu poskytování zadávací dokumentace dodavatelům v průběhu zadávacího řízení, které je věnována podstatná část článku. Autoři také upozorňují na úpravu obecných zákonných výjimek dle § 29 a na zcela nové výjimky v § 30 písm. m) a n). - Poznámky.

Michal Šilhánek, Markéta Schwarzová

Nový zákon o evidenci skutečných majitelů a jeho vliv na zadávání VZ

Veřejné zakázky, Sv. 2021, č. 2, s. 28-29

Nový zákon č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů, přináší komplexní úpravu problematiky skutečných majitelů a jejich evidence. Příspěvek popisuje souvislosti, ve kterých se nová úprava dotýká také zadávání veřejných zakázek. Autoři informují o nové definici skutečného majitele, která je obecnější, ale zároveň přesnější, a zohledňuje, že některé právnické osoby skutečného majitele s ohledem na svůj charakter mít nemohou; o zvýšení transparentnosti evidence skutečných majitelů (ESM) a její částečné veřejnosti; změně zápisu údajů do ESM; hlášení o nesrovnalostech v evidenci; stanovení povinnosti zápisu do ESM a jejího reálného vynucování. - Poznámky.

František Korbel, Dalibor Kovář

Právní úprava tzv. bankovní identity

Bulletin advokacie, Sv. 2021, č. 4, s. 17-23

Tzv. zákon o bankovní identitě č. 49/2020 Sb. otevírá pomyslné technologické dveře do světa snadné, dostupné, důvěryhodné, jednotné a efektivní elektronické identifikace napříč soukromým a veřejným sektorem, a to prakticky jen tím, že umožňuje využít přihlašovací metody do internetového bankovníctví pro další účely. Tato možnost pro více než pět milionů aktivních uživatelů internetového bankovníctví v ČR přinesla nový rozměr využití jinak relativně ustrnulé důvěryhodné elektronické identifikace, poskytované málo rozšířenými elektronickými občanskými průkazy s čipem. Pro advokáty by to mohlo v budoucnu umožnit zejména dálkové přístupy do soudních a správních spisů, které by jim značně usnadnily život. - Poznámky.

Libor Novák

Střet zájmů odborného poradce zadavatele při zadávání veřejné zakázky

Veřejné zakázky, Sv. 2021, č. 2, s. 43-47

Příspěvek se věnuje problematice střetu zájmů konzultanta, který při zadávání veřejné zakázky poskytoval poradenství zadavateli. Právní úpravou problematiky se zabývá § 44 zákona o zadávání veřejných zakázek. Autor nejprve rozebírá zákonnou definici střetu zájmů, jeho judikatorní výklad i závěry ÚOHS k poskytnutí poradenství při přípravě veřejné zakázky. Dále shrnuje skutečnosti relevantní u dodavatele při zvažování a omezování nežádoucího jednání externích poradců zadavatelem. Připojuje praktická doporučení pro zadavatele zaobírající se rizikem střetu zájmů a řadu účinných opatření a preventivních metod předcházení střetu zájmů (např. evidence externích poradců, conflict check, předběžné tržní konzultace, smluvní zakotvení neúčasti poradce v zadávacím řízení aj.). - Poznámky.

Andrej Beleš

Trestné činy súvisiace s verejným obstarávaním

Časopis pro právní vědu a praxi = Legal studies and practice journal, Sv. 29, (2021) č. 1, s. 153-176

Autor v příspěvku porovnává slovenskou a českou právní úpravu trestných činů souvisejících s veřejnými zakázkami. Provádí bližší analýzu trestného činu machinací při zadávání veřejných zakázek a veřejné

dražbě dle § 266 až 268 slovenského trestního zákona, trestných činů sjednání výhody při zadávání veřejné zakázky, veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 a pletich při zadávání veřejné zakázky a veřejné soutěže dle § 257 českého trestního zákoníku. Identifikuje paralelní a divergentní atributy zkoumaných zákonných ustanovení. Zjištění ukazují, že forma a obsah trestněprávního postihu protiprávního jednání v souvislosti se zadáváním veřejné zakázky zůstaly ve slovenské i české právní úpravě v zásadě věrné právní úpravě přijaté na federální úrovni na počátku 90. let 20. století. Obě právní úpravy obsahují navzájem odpovídající znaky kvalifikovaných skutkových podstat, z hlediska spáchání škody velkého rozsahu je ale slovenský trestní zákon podstatně přísnější. - Poznámky.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Moderní obec : odborný časopis pro veřejnou správu

Sv. 27, (2021) č. 6

Bude nový stavební zákon přínosem pro zrychlení výstavby v obcích - a proč? (s. 9); Králové dluhů aneb Největší "zadlužovači" státu od vzniku samostatné České republiky (s. 15-17); S nástrahami uplynulého roku se obce vypořádaly vcelku dobře. Dokládá to také jejich rating (s. 18-20); Deficit veřejných financí ČR loni činil 6,2 HDP a letos se dál prohloubí (s. 20); Moderní chytré technologie redukuje také náklady na svoz odpadu (s. 34); ČMZRB prostřednictvím programu ELENA nabízí municipalitám poradenství pro EPC projekty - projekty energetické úspornosti (s. 39); Rok poté aneb Bilance covidového roku z pohledu veřejnosti i firem (s. 45); Praha chystá dostupné bydlení pro lidi v tíživé sociální situaci (s. 48-51); Podlimitní veřejná zakázka a osvědčená firma - dotazy a odpovědi (s. 66).

Obec & finance : odborné periodikum pro ekonomické otázky obcí a měst a regionů

Sv. 26, (2021) č. 2-3

Hospodaření územních rozpočtů v roce 2020 (s. 6-9); Obce v roce s pandemií (s. 10-11); Hospodaření Prahy a Brna zejména v roce 2020 (s. 12-13); Jak občané vnímají činnost veřejné správy? (s. 19); Veřejné zájmy v územním plánování (s. 20-23); Koncepce bydlení 2021+ Vize, cíle, opatření a úkoly (s. 26-27); Národní plán obnovy přispěje k zotavení ekonomiky (s. 36-37); Dobrá praxe obcí pro předcházení arbitrážím (s. 38-39); Koeficienty pro výpočet daně z nemovitých věcí (s. 39); Změny daňového řádu ve vztahu k místním poplatkům v roce 2021 (s. 43); Správné určení hlavního předmětu veřejné zakázky (s. 50-51); Vyřizování žádosti o informace (7) - rozhodnutí o odmítnutí žádosti (s. 70-71); Vyřizování žádosti o informace (8) - otázka poskytování platů a odměn zaměstnanců povinného subjektu (s. 72-73); Použití centrálních služeb eGovernmentu v municipalitách (s. 74-75).

Veřejná správa

Sv. 32, (2021) č. 5

Kůrovec to nevzdal (s. 4); Kůrovcová kalamita postihla lesy bez rozdílu vlastnictví, tedy i lesy obecní (s. 5-8); Ministerstvo pro místní rozvoj podporuje opravu silnic poškozených těžbou po kůrovcové kalamitě (s. 9); Téměř každá obec má kus svého lesa (s. 10-12); Dofinancování dotací je pro obce složité (s. 13); Karel Řehka: Kybernetická bezpečnost republiky je týmová záležitost (s. 14-17); Vylepší umělá inteligence tísňové linky? Projekt skončí za rok (s. 18-19); Přišel Karel a už se méně vyplňují kolonky (s. 20); Etika, její důvěrníci a inspirace nizozemské veřejné správy (s. 21-23); Strmilov: Občané jsou vnímáni jako partneři (s. 24-25); Posouzením nebo využitím vzoru obec minimalizuje riziko vydání nezákonné vyhlášky (s. 26-27); Další vlna služebních hodnocení po novele zákona o státní službě (s. 30-31); Převod nevyčerpané dovolené uvolněného člena zastupitelstva (s. 32); Elektronická identita, slyšeli jste už o ní? (s. 33); Národní plán obnovy přispěje k oživení a proměně ekonomiky (s. 34-35); Moderní přístupy managementu v řízení měst, obcí a regionů: Kdy ano, kdy ne? (s. 38-39).

Veřejné finance. Rozpočet

K. Kort, A. Meiritz, J. Münchrath

Bidens große Schuldenwette

Bidenova velká sázka na dluh

Handelsblatt, Jg. 2021, Nr. 83 (30.4.2021), S. 14-15

Bilance současného stavu veřejného rozpočtu USA ve vztahu k plánům Bidenovy administrativy. Ambiciózní plán na podporu ekonomiky, záchranné a konjunkturální balíčky a další finanční prostředky dosáhly od začátku pandemie objemu 5,4 bilionu USD, další balíčky na podporu zaměstnanosti (2,2 bilionu USD), rodin (1,8 bilionu) a infrastruktury se připravují k implementaci. Americký státní dluh vzrostl na 132,1 % HDP. Podle vedoucího FEDu Jeroma Powella není tempo veřejných výdajů a zadlužování dlouhodobě udržitelné.

Martin Greive, Jan Hildebrand, Jürgen Klöckner, Frank Specht

Einnahmen steigen, Löcher bleiben : Steuerschätzung

Příjmy stoupají, díry zůstávají : odhady daní

Handelsblatt, Jg. 2021, Nr. 91 (12.5.2021), S. 6-7

Německá spolková vláda se potýká s koncepcí daní a příjmů veřejných financí ve vztahu ke státnímu dluhu. Ačkoli nejsou celkové náklady na veřejný dluh v souvislosti s pandemií koronaviru a z ní plynoucích ekonomických dopadů dosud plně vyčísleny, pokles v příjmech z výběru daní je o 40-45 miliard eur nižší, než v předpandemickém období. Předmětem debaty je i financování sociálního a zdravotního systému a možné uvolnění kritérií dluhové brzdy.

Frank Wiebe

Italiens Zukunft hängt an der Hilde der EZB : Anleihen

Budoucnost Itálie závisí na pomoci Evropské centrální banky : dluhopisy

Handelsblatt, Jg. 2021, Nr. 82 (29.4.2021), S. 32

Itálie čelí riziku růstu primárního deficitu. Desetileté italské dluhopisy jsou draženy s výnosem 0,85 %; pokud by výnos dosáhl 1 % a růst HDP se držel předpandemických hodnot, činil by státní dluh 157 % HDP. Výše výnosu státních dluhopisů – a obecněji i míra rizika investice do italského státního dluhu – je však ovlivněna programem PEPP Evropské centrální banky, jehož ukončení může výhledově výnosy navýšit až na 2,5 % a státní dluh na 169 % HDP do r. 2027.

Pace your debts

Udržujte krok se svými dluhy

The Economist, Vol. 439, (2021) No. 9248, p. 69

V souvislosti s ambiciózním plánem na pomoc ekonomice amerického prezidenta J. Bidena vyvstávají dvě otázky - zda může dojít k přehřátí americké ekonomiky a jakou úroveň zadlužení si vlastně Spojené státy mohou dovolit. Příspěvek se zabývá druhou z otázek - představuje nedávnou práci ekonomů z Princetonské univerzity, Harvardovy univerzity a Chicagské univerzity, ve které autoři zkoumali vztah mezi úrokovými sazbami vládních dluhopisů a výší zadlužení. Pokud jsou úrokové sazby nižší než tempo hospodářského růstu, může si podle autorů stát půjčovat bez dalších nákladů. Tato situace je označena jako tzv. "Goldilocks zone" (window). Příznivé podmínky, za kterých si stát může výhodně půjčovat, však nejsou zaručené - mohou být ovlivněny různými faktory, jako např. pomalejším tempem růstu.

Christian Rickens

Rettet die Schuldenbremse! : Finanzierung des Klimaschutzes

Zachraňte dluhovou brzdu! : financování ochrany klimatu

Handelsblatt, Jg. 2021, Nr. 84 (3.5.2021), S. 20

Komentář k nově přijatému německému zákonu o ochraně životního prostředí. Spolkový ústavní soud přijal rozsudek, jehož cílem je posunout Německo blíže ke klimatické neutralitě, což s sebou nese zvýšené náklady. To koliduje s dlouhodobou německou strategií přebytkového rozpočtu, či obecněji omezitelné fiskální politiky, která umožnila Německu vyjít z nutného zadlužení v důsledku koronavirové pandemie jako jeden z nejméně zadlužených států Evropy. Autor zastává stanovisko,

obhajující kompromis mezi dalšími výdaji, zodpovědnými veřejnými financemi a nabádá k ostražitosti před situací, kdy se na finančních trzích kumulují názory odsuzující dosavadně platné zákonitosti, což dle jeho názoru předcházelo finančním krizím.

Maximiliano Dvorkin, Juan M. Sánchez, Horacio Sapriza, Emircan Yurdagul

Sovereign Debt Restructurings

Restrukturalizace státního dluhu

American Economic Journal: Macroeconomics, Vol. 13, (2021) No. 2, p. 26-77

Autoři přicházejí s modelem endogenní restrukturalizace státního dluhu. Součástí dluhových krizí je restrukturalizace dluhu, která se vyznačuje kombinací snížení nominální hodnoty a prodloužení splatnosti. Posledně jmenovaná metoda, která podle autora v běžné praxi převažuje, je však těžko slučitelná s ekonomickou teorií. Představený model racionalizuje rozdíly ve srážkách a prodloužení splatnosti v důsledku restrukturalizací státních dluhů v různých zemích a popisuje vlastnosti hospodářského cyklu dluhu a křivky výnosového rozpětí pozorované v datech. - Poznámky.

Zdravotnictví

Protection racket

Vakcíny a patentová ochrana

The Economist, Vol. 439, (2021) No. 9242, p. 62

Diskuze nad tím, zda je vhodné a žádoucí uvolnit patentovou ochranu na vakcíny proti nemoci covid-19, aby se k očkování dostaly i nejméně rozvinuté země, které pandemii nyní postihuje nejvíce. Farmaceutické firmy se obávají negativních dopadů takového kroku na inovace, otázkou ovšem je, zda lze najít pro takové argumenty přesvědčivé důkazy v ekonomické teorii. Dále se řeší, zda by opatření vedlo ke kýženému výsledku, když většina současných výrobních kapacit je již vytížená. Kde však existuje jasný prostor pro poučení se a zlepšení do budoucna, je znění smluv uzavíraných s farmaceutickými podniky.

Výsledky zdravotnických účtů ČR

Statistika & my, Sv. 11, (2021) č. 4, s. 43

Systém zdravotnických účtů je nástrojem, který slouží ke komplexnímu vyjádření veškerých běžných (neinvestičních) výdajů na zdravotní péči, resp. na zdravotnictví v širším slova smyslu. V r. 2000 byl položen metodický základ pro sběr, zpracování a vyhodnocování mezinárodně srovnatelných dat v oblasti zdravotnictví ve formě tzv. System of Health Accounts (SHA) a jejich mezinárodní klasifikace zdravotnických účtů (International Classification of Health Accounts, ICHA). Článek přibližuje zpracování a datovou základnu zdravotnických účtů v ČR a informuje o knižní publikaci informací o výsledcích zdravotních účtů ČR za r. 2019 s časovými řadami od r. 2010. Plný text dostupný z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vysledky-zdravotnickych-uctu-cr-m6hwrlzbbw>

Zemědělství

How farmers rule Europe

Jak zemědělci velí Evropě

The Economist, Vol. 439, (2021) No. 9247, p. 27

O společné zemědělské politice EU, obrovské vyjednávací síle velkých agropodniků a nepoměru v podmínkách jiných sektorů (zemědělství představuje jen 1 % HDP celé EU). Dle článku není zatím příliš pravděpodobné, že by v systému došlo v dohledné době k větším změnám, ačkoli se již objevují hlasy (mj. švédská aktivistka G. Thunberg), které po reformě volají.

Marcela Mácová, Lea Klémová

Kolik potravin si vyrobíme sami?

Statistika & my, Sv. 11, (2021) č. 4, s. 24-25

Statistický pohled na potravinovou soběstačnost České republiky a její vývoj v období 1993-2019. Autorky charakterizují postupné změny v české zemědělské výrobě a identifikují faktory, které jsou

spojeny se snižováním tuzemské produkce. Zdůrazňují, že spotřeba potravin se v návaznosti na stoupání životní úrovně, rozšíření nabídky a navýšení dovozu zvýšila. Grafy dokládají dynamiku soběstačnosti ve výrobě potravin rostlinného i živočišného původu ve sledovaném období. -- Další příspěvky tematické přílohy "Potraviny na českém stole" týkající se spotřeby potravin, jejich výroby, plýtvání i výdajů domácností a zahraničního obchodu s potravinami na s. 19-35.

Životní prostředí

William L'Heudé, Maëva Chailloux, Xavier Jardi

A carbon border adjustment mechanism for the European Union [elektronický zdroj]

Tzv. přeshraniční uhlíkový vyrovnávací mechanismus v Evropské unii

Tresor-economics, No. 280 (2021), p. 1-10

Evropská unie zamýšlí dosáhnout do r. 2050 uhlíkové neutrality, v nedávné době byly proto přitvrzeny cíle pro snížení emisí skleníkových plynů. Plánováno je také zpřísnění různých opatření, mj. systému pro obchodování s emisními povolenkami. Autoři v článku shrnují cíle různých zemí a poukazují na rozdíly mezi nimi co do jejich ambicí, dále diskutují o negativních externalitách (popisují jev "carbon leakage" – únik uhlíku) a uvádějí, s jakými výzvami se bude muset vyrovnat tzv. přeshraniční uhlíkový vyrovnávací mechanismus. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://www.tresor.economie.gouv.fr/Articles/tags/Tresor-Economics>

Julian Heissler

Wind of change

Vítr změny

WirtschaftsWoche, Jg. 2021, Nr. 17, S. 32-34

Za vlády D. Trumpa došlo k rozmachu těžby fosilních paliv. Nyní Joe Biden slibuje energetickou revoluci. Budoucnost frakování je proto křehká, což pociťují také německé společnosti.

Ostatní

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 65, (2021) č. 20

Inflace zrychlila, dražší jsou tabák, benzin i auta (s. 8); Univerzity chtějí do praxe, firmy ale škrtnají rozpočty: akademická půda má pro byznys obrovské množství nápadů a chce spolupracovat. Mnohde ale chybí pravidla, jak by takováto kooperace měla vypadat – téma čísla (s. 10-17); Vláda projedla vše, co se dalo – rozhovor s šéfkou Národní rozpočtové rady Evou Zamrazilovou (s. 18-23); Pracovní doba v Evropě se postupně zkracuje, v Česku na to stále chybí lidi (s. 24-27); Boj proti praní špinavých peněz přitvrzuje – původ peněz svých klientů musí znát i realitní kanceláře, developéři, obchodníci s uměním či účetní (s. 44-45).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 65, (2021) č. 21

Stavbu bytů blokovali aktivisté i úředníci. Teď přichází obrat: vstřícný přístup pražského magistrátu a ekonomická krize dávají šanci na návrat dostupného bydlení - téma čísla (s. 10-17); Podnikatelé se opět probouzejí. Covid přinesl šanci změnit českou ekonomiku (s. 28-29); Česko zažívá boom "domácích" solárních elektráren (s. 36-37); Češi uspěli v Evropě. Zapojují se do prestižních výzkumů superpočítačů - technologie (s. 38-39); Firmy potřebují peníze hned, se splácením faktur pomáhají start-upy: i velké podniky nyní požadují okamžité proplacení faktur. Odvětví factoringu tak láká investory (s. 40-41).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 65, (2021) č. 22

Virtuální realita už není jen pro hráče, budoucnost má ve firmách - téma čísla (s. 10-15); Stát by měl konečně přestat utrácet - rozhovor se členem bankovní rady ČNB V. Bendou o očekávaném oživení ekonomiky a o podpoře ze strany státu (s. 16-21); Mladí lidé mají zájem o udržitelné podnikání, ČNB zůstává

opatrná (s. 30-31); Pandemie realitním fondům snížila výnosy a zkomplikovala transakce (s. 36-37); Brusel chce bránit unijní firmy před cizí konkurencí - plánovaná regulace dotací přicházejících z mimoevropských zemí (s. 42-43); Prezident Biden představí návrh amerického rozpočtu (s. 50).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 65, (2021) č. 23

Čeští ekonomové proti obřím dluhu (s. 8); S covidem přišla inflace, očkování na ni však nezabírá - téma čísla (s. 10-15); Inflace loni Čechy připravilo o miliardy, klesá i výnosnost investičních bytů (s. 16-17); U základu evropské prosperity stál kapitalismus v Nizozemsku a Anglii: seriál Dějiny ekonomiky - vznik kapitalismu a rozvoj obchodu (s. 32-35); Mírnější podmínky pro hypotéky mladých jsou úlitbou politikům: centrální banka souhlasila s kompromisem ve snaze mít nástroj, kterým v případě nutnosti získá větší kontrolu nad rostoucím hypotečním trhem (s. 42-43); V pátek se zveřejní data o vývoji průměrných mezd - zpomalení růstu mezd v 1. čtvrtletí r. 2021 (s. 50).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 65, (2021) č. 24

Smlouvy na nové byty píší developéři ve svůj prospěch: nových bytů je na trhu nedostatek, kupující jsou tak nuceni podepisovat nevýhodné smlouvy. I za banální prohřešky jim hrozí statisícové pokuty - téma čísla (s. 10-16); Česko dál padá do dluhů. Na vině je štedrost státní kasy - porovnání vývoje zadlužení evropských států (s. 30-31); Konferenční byznys klesl na pětinu, on-line formáty málokomu vydělají (s. 36-37); Ve světě se navzdory pandemii nafukuje realitní bublina: ceny rezidenčních nemovitostí globálně rostou podle analýzy společnosti Knight Frank nejrychlejšími tempem za posledních 15 let (s. 38-39); Ceny nadále stoupají, jaká byla květnová inflace? - predikce ve výši 3,3 % (s. 50).

Euro : ekonomický týdeník

Sv. 2021, č. 5

Povolenkový rauš: přísnější klimatický cíl Evropské unie pro rok 2030 není jediným důvodem, proč cena emisních povolenek rychle stoupá (s. 12); Bude na to státní kasa mít? Byli první! Což ale nemusí být výhoda. Zveřejněný volební program koalice SPOLU dává velký prostor k oponentuře zejména v ekonomické oblasti - téma čísla (s. 14-18); Miliarda pro startupy: rozhovor s generálním ředitelem CzechInvestu Patrikem Reichlem (s. 20-26) a související článek o start-upech v Česku na s. 27-29; Jack Ma byl jedním z nejmocnějších mužů Číny. Pak zasáhl stát - příspěvek ve spolupráci s Financial Times (s. 42-49).

Euro : ekonomický týdeník

Sv. 2021, č. 6

Daňová džungle pod Alpami: ve švýcarských kantonech Zug a Schwyz více než desetina daňových poplatníků vlastní majetek nejméně za milion franků (s. 11); Mozkovny ani za bilion: jaká tajemství skrývá finanční program Pirátů a Starostů, který - možná překvapivě - garantují muž a žena? (s. 12-14); Za příznivých okolností to půjde - rozhovor se senátorem L. Wagenknechtem o možných způsobech snižování rozpočtového deficitu (s. 15-16); Rozpojení s Čínou: investiční smlouva mezi EU a Čínou šla kvůli lidským právům k ledu, Unie teď může v klidu přehodnotit míru své závislosti na čínské globální továrně (s. 32-35); Léto plné inflace: centrální banky tvrdí, že zvyšování cen je pouze krátkodobý jev - ve spolupráci s Financial Times (s. 38-41); Když peníze ztrácejí hodnotu (s. 42-43); Jaká přijde inflace? Reálnější hrozbu, než je hyperinflace, představuje politická nestabilita ve světě způsobená koronavirem (s. 44-45); Brazílie objevuje nové hranice - ve spolupráci s Financial Times (s. 46-52).

Hospodářské noviny

Sv. 65, (2021) č. 101 (26.5.2021)

Česko chce zdanit letecké palivo. Podle aerolinek to drasticky zdraží letenky - EU plánuje zdanění kerosinu spotřební daní (s. 1); Klaus: kauza ruského dluhu má zablokovat můj případný návrat do politiky (s. 2) a komentář na s. 14; Američtí miliardáři výhodně nakoupili akcie čínských gigantů. Nyní jsou ještě levnější (s. 10); Výprodeje kryptoměn jsou pryč. Bitcoin posílil o čtvrtinu (s. 10); Realitním fondům covid vloni mírně snížil výnosy. Pandemie navíc zkomplikovala transakce - speciální příl. Top realitní fondy (s. 1-2).

Hospodářské noviny**Sv. 65, (2021) č. 102 (27.5.2021)**

S boomem kryptoměn přibývá případů jejich zneužití k praní peněz: každé deváté trestní oznámení, které loni podal Finanční analytický útvar, se týkalo legalizování výnosů z trestné činnosti přes některou z virtuálních měn (s. 1); Agrofert bere nejvíc agrárních dotací v EU. Poslanci se tomu dívají v rezoluci vůči Babišovi - střet zájmů (s. 2); ANO prosadilo stavební zákon jen díky SPD. Zelenou dostal centrální úřad i byty bez oken (s. 10); Bankovní identita je zlomový bod pro digitalizaci v Česku, zaznělo na konferenci CzechSetGo (s. 14); Digitální podpisy šetří týden pracovního času ročně, říká estonský vládní šéf pro IT (s. 15); Trh výhodný pro nájemníky končí a byty prudce zdraží - komentář (s. 16).

Hospodářské noviny**Sv. 65, (2021) č. 104 (31.5.2021)**

Účet za lockdown: vlna krachů, stamiliardové šrámy a rostoucí inflace - dopady pandemie a bankroty (s. 1 a 8) a související komentář na s. 14; Největší výdaje od války. Biden chce opravit silnice, zlepšit vzdělanost a soupeřit s Čínou - rozpočet USA na r. 2022 (s. 2); Vlastní byt jen pro bohaté. Ceny dál rostou, rýsuje se zpřísnění u hypoték (s. 9) a související komentář na s. 15; Vizionář, nebo hazardér? Impériu miliardáře Gupty hrozí rozpad - Liberty Steel (s. 10); Nervozita na trzích stoupá. Pokud centrální banky zvýší sazby příliš rázně, čeká akcie otřes - měnová politika (s. 11).

Hospodářské noviny**Sv. 65, (2021) č. 107 (3.6.2021)**

Daňové figle nadnárodních firem stojí Česko miliardy, stát jich zachrání jen zlomek (s. 2); Guláš, který vydělává. Alternativní fondy chrání proti propadu trhů s akciemi (s. 10); Švýcaři řeší osobní odpovědnost bankéřů kvůli skandálům Credit Suisse. Její akcie padají (s. 12); Databáze ÚZIS? Stát o pandemii neví nic a vyhazuje miliardy - názor na informace o covidu (s. 14).

Hospodářské noviny**Sv. 65, (2021) č. 109 (7.6.2021)**

Firmy chtějí po státu miliardy kvůli covidu. Cesta vede přes Ústavní soud: první žaloba, která by mohla ukázat, jestli je možné stát za škody způsobené podnikatelům protikoronavirovými opatřeními žalovat, zamíří zkratkou k ÚS (s. 1); Nejméně 15 procent: země G7 se dohodly na jednotném zdanění nadnárodních firem (s. 2); Registr, který má odkrýt skutečné majitele, zatím mate. Firmy tvrdí, že data včas doplní (s. 3); Když bude vůle, stihneme důchodovou reformu rychle, jako volební zákon - rozhovor s ministryní Maláčovou (s. 4); Podnikatelé od státu nic nedostanou. Peníze došly - komentář ke covidové státní pomoci (s. 15).

Hospodářské noviny**Sv. 65, (2021) č. 91 (12.5.2021)**

Ceny rychle rostou a čeká se další zdražování. Kdy zasáhne ČNB? - meziroční inflace 3,1 % (s. 1); Obce loni hospodařily v plusu, v úsporách mají už 150 miliard (s. 2); Dělat to nechceme. Ale když to nepůjde jinak, zase zvýšíme daň z příjmů, uvažují Piráti (s. 3); Počítáme miliardové výdaje a čekáme na Ústavní soud, pak rozdáme karty znovu - hospodaření VZP a financování zdravotní péče (s. 4-5); Biden poráží Trumpa. Akciové trhy na startu jeho vlády rostou rychleji (s. 8).

Hospodářské noviny**Sv. 65, (2021) č. 94 (17.5.2021)**

Elektřina prudce zdražuje. Problém začínají mít hlavně výrobní firmy - cena energií v Česku (s. 1); O finance se strhne boj, na zdravotnictví by měl jít Válek. Opoziční koalice se už připravují na vládnutí (s. 3); Zvyšujeme zelené investice, říká Havlíček o zpožděném plánu - evropské dotace (s. 3); Vyšší inflace může brzdit zdražování nemovitostí (s. 12); Koruna teď posiluje, Česku by ale přesto víc slušelo euro - komentář J. Hrstkové (s. 14).

Hospodářské noviny**Sv. 65, (2021) č. 97 (20.5.2021)**

Nic nepřináší, přesto je nutné ji udržovat. Odstavená EET stojí každý měsíc miliony korun (s. 2) a související komentář na s. 13; Ani Skopeček, ani konkurence. Koalice Spolu chce, aby financím po volbách šéfoval Stanjura (s. 3); Vysoké zdanění brání v Česku rozšíření zaměstnaneckých akcií. Piráti a ODS to chtějí změnit (s. 9); Čína srazila bitcoin. Kurz spadl za pár hodin o čtvrtinu - trh s virtuálními

měnami (s. 9); V Liberty se střídají politici. Kde jsou miliardy, za které ručí stát, ale nikdo neví (s. 10); Úspory jsou nejvyšší v historii. Většina lidí ale schudla (s. 12).

Hrot

Sv. 2021, č. 21

Co přijde po covidu? Postcovid! - téma čísla o léčení postcovidového syndromu v ČR (s. 6-9); Neměníme se z donucení. Gigafactory vzniknou jen na území těch států, které budou v této oblasti nejaktivnější, je to technologický pokrok, který nebude na nikoho čekat, tvrdí šéf ČEZ Daniel Beneš (s. 16-21); Vrchní prchni: hotely se otevírají, byznys se musí vyhrabat z trosek. Loni ubylo bezmála jedenáct milionů turistů (s. 26-27); Digitální měna do každé rodiny (s. 29-31); Bitcoinem nezaplatíš: Nigérie, nejlidnatější země Afriky, zakázala občanům kupovat nejrozšířenější světovou kryptoměnu. Podaří se jí bitcoin porazit? (s. 32-33); Klub přátel kriketu: jak se dá dělat zahraniční politika v multietnické společnosti, jako je ta britská - ve spolupráci s The Economist (s. 34-35); Odčipováno: globální nedostatek mikročipů není žádná covidová novinka, s problémy se tento byznys potýká už dlouho - ve spolupráci s The Economist (s. 36).

Hrot

Sv. 2021, č. 22

Packalové na druhou: pandemie bude mít pokračování ve smršti žalob a vyšetřování - téma čísla o reakcích na protipandemická opatření, o pandemickém zákoně a nezákonném zavírání ekonomiky (s. 6-11); Dlouhé stíny nepřevoditelných rublů - komentář M. Zámečnicka (s. 16); Státní firmy vysychají: rozpočet letos zchudne o příjmy z některých dříve výnosných státních firem. Největší příspěvek přijde opět od ČEZ, Lesy ČR ani letiště nepřispějí nic - analýza výnosnosti státních podniků v ČR (s. 24-26); Jak utáhnout kočár s černými pasažéry: rozvíjející se země klimatické závazky přijmou a naplní, pokud to pro ně bude levnější volba, která jim bude zvedat ekonomický růst a životní úroveň - makropohled M. Zámečnicka (s. 32-33); Dva státy, nebo jeden? Mírový proces se stal překážkou pokroku v jednáních Izraele a Palestinců - ve spolupráci s The Economist (s. 36-37); Deset věcí, které musíte vědět o zelených dluhopisech (s. 48).

Hrot

Sv. 2021, č. 23

Úspěch, nebo smrt: největší dluhy mezi politickými stranami mají dva dřívější hegemony: ČSSD a ODS - téma čísla o financování a hospodaření politických stran (s. 6-11); Zdanit, či nezdanit investiční byty? (s. 12); Jednostranné odzbrojení, díl druhý: poslední květnový týden přitiskl západní ropné megafirmy ke zdi. Vzduch to moc nevyčistí, zato Rusové si mohou mnout ruce - ropa (s. 32-33); Ztracený (daňový) ráj: globální korporátní daň by zničila lukrativní byznys model - ve spolupráci s The Economist (s. 38-39); Vráti Senát do hry povinné zálohy pro exekutory? (s. 49).

Unes - účetnictví neziskového sektoru

Sv. 19, (2021) č. 2

Některé poznámky k dani z příjmů právnických osob u veřejně prospěšných poplatníků (s. 3-6); Novela zákona č. 250/2000 Sb. a 20. novela rozpočtové skladby č. 577/2020 Sb. (s. 8-12); Poskytování dotací a návratných finančních výpomocí z rozpočtu obcí - 1. část (s. 13-19); Účetnictví společenství vlastníků jednotek - dokončení (s. 23-27).

Unes - účetnictví neziskového sektoru

Sv. 19, (2021) č. 3

Uplatnění nároku na odpočet daně u příspěvkových organizací jako plátců DPH (s. 3-7); Jak svěřenský fond daňově odepisuje "starý" nehmotný majetek (s. 8-10); Poskytování dotací a návratných finančních výpomocí z rozpočtu obcí - dokončení (s. 15-21); Problematika DPH řešená v rámci jednání Koordinačních výborů KDP a GFR dopadající na činnost územních samosprávných celků a jimi zřízených příspěvkových organizací - dokončení - Ostatní případy (s. 22-25).

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Vnější vztahy a komunikace
Oddělení Informační podpora a knihovna

Přehled nových knih

Přehled nových knih

Ekonomické vědy. Ekonomie	51
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny.....	51
Informatika. Počítače	51
Právo.....	52
Účetnictví	53
Veřejná správa.....	53

Ekonomické vědy. Ekonomie

29711

edited by Edward W. Fuller

A source book on early monetary thought : writings on money before Adam Smith**Výchozí kniha o raném monetárním myšlení : spisy o penězích před Adamem Smithem**

Cheltenham, UK ; Northampton, MA, USA : Edward Elgar, 2020, xii, 320 stran : obrázky

Kniha obsahuje třicet sedm příspěvků od nejvýznamnějších prvních tvůrců měnové ekonomiky. Počínaje Aristotelem sleduje sbírka vývoj moderní teorie peněz v průběhu věků u myslitelů jako Tomáš Akvinský, Martín de Azpilcueta, John Locke, Richard Cantillon, David Hume a A.R.J. Turgot. Zahrnutý jsou také první překlady spisů Jeana Buridana a Alberta Velikého o penězích z latiny. - Poznámky. - ISBN: 978-1-80037-000-5 (brožováno)

29710

Branko Milanovic

Capitalism, alone : the future of the system that rules the world**Globální kapitalismus : budoucnost systému, který vládne světu**

Cambridge, Massachusetts ; London, England : Harvard University Press, 2019, 287 stran : tabulky, grafy

Poprvé v historii ovládá svět jeden ekonomický systém, převládá kapitalismus, protože přináší prosperitu a splňuje touhy po autonomii. Je však také nestabilní a morálně vadný. Při průzkumu rozmanitostí a budoucnosti kapitalismu nabízí autor kreativní řešení pro vylepšení systému, který nikam nevede. - Poznámky, přílohy. - ISBN: 978-0-674-98759-3 (vázáno)

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny

29747

Jan Bejtkovský

Čínský ekonomický systém : tržní ekonomika, či státní kapitalismus?

Praha : Grada, 2021, 224 stran : ilustrace

Jeden z hlavních cílů této výzkumné monografie je vymezení podstaty fungování čínské ekonomiky. Autor se zaměřuje na nesoulad mezi moderní ekonomikou Číny a nadále trvajícím státním vlastnictvím a klíčovým vlivem státu v ekonomice. V první kapitole jsou definována čínská specifika v rámci světové ekonomiky i asijských ekonomických systémů. Následuje analýza čínského ekonomického myšlení a role státu v ekonomice. V dalších kapitolách jsou popsány ekonomické reformy, vliv státu v ekonomice a také státně-kapitalistická opatření. Součástí práce je testování modelu směřování Číny k tržní ekonomice, případová studie ukazující celkový rozsah státně-kapitalistických opatření a porušování pravidel WTO. Závěrečné zhodnocení se zabývá výsledky testování, shrnutí výzkumných otázek a zhodnocení dalšího vývoje státního kapitalismu v Číně. - První vydání - ISBN: 978-80-271-1270-8 (brožováno)

Informatika. Počítače

29764

Jana Sedláková, Roman Tomek, Tereza Formanová, Pavel Čech, Jiří Hradský a kol.

Softwarové smlouvy : jejich specifika a kontraktační proces

V Praze : C.H. Beck, 2021, xix, 303 stran : tabulky

Publikace je praktickým průvodcem pro právníky, manažery a profesionály z oboru IT pro uzavírání smluv v oblasti software. Nabízí řadu vzorových ustanovení vhodných z pohledu objednatele i softwarových společností a představuje nejčastější chyby, které se ve smlouvách v praxi běžně objevují. Zvláštní pozornost je věnována smlouvám o vývoji software. V této kapitole jsou představeny rozdíly mezi tradičním waterfall a agilním vývojem, možnosti jak efektivně provádět akceptační testy či otázky limitace odpovědnosti. Samostatná kapitola věnovaná zajištění podpory a údržby software představuje typické služby zajišťující kontinuální a hladké fungování software. Kapitola o licencích je zaměřena na způsob nastavení licenčního modelu, otázky výhradních a nevýhradních licencí, možnosti úpravy

software ze strany objednatele a rozbor nejčastějších free a open source licencí. Opomenuto není ani vhodné nastavení vztahů mezi zaměstnanci či kontraktory a vývojářskými společnostmi. Publikace se dále věnuje tématům předmluvní odpovědnosti, mlčenlivosti, smlouvě o analýze a implementaci i vhodné úpravě ukončení smluvních vztahů mezi stranami. - Vydání první - ISBN: 978-80-7400-814-6 (brožováno)

Právo

29763

Jiří Kindl a kol.

Soutěžní právo

V Praze : C.H. Beck, 2021, xxxvi, 973 stran

Učebnice se komplexně zabývá problematikou právní ochrany hospodářské soutěže v ČR i v evropském kontextu. Zároveň poukazuje na problémy, nejasnosti či aplikační potíže v právní praxi. Výklad je rozčleněn do těchto částí: Základy soutěžního práva (hospodářská soutěž, soutěžní právo, vývoj a reforma práva); Kartelové právo (obecná ustanovení zákona a základní pojmy, kartelové dohody, dominantní postavení); Hospodářská soutěž a duševní vlastnictví; Kontrola koncentrací podniků (vývoj právní úpravy, spojení soutěžitelů, notifikační povinnost, fáze řízení o povolení spojení a posuzování přípustnosti spojení aj.); Narušení hospodářské soutěže orgány veřejné správy; Řízení v soutěžních věcech (postavení a kompetence soutěžního Úřadu, řízení před Úřadem, sankce); Hospodářská soutěž a vícestranné platformy (pojem, relevantní trh, tržní síla a vícestranné platformy). - Vydání třetí - ISBN: 978-80-7400-806-1 (brožováno)

29749

Martin Kopecký

Správní právo : obecná část

V Praze : C.H. Beck, 2021, xxxiv, 539 stran

Systematický výklad obsahuje kapitoly: Základní instituty a pojmy správního práva; Organizace veřejné správy; Správní činnosti; Dozorčí a kontrolní činnosti veřejné správy; Veřejnoprávní úprava práv k věcem; Trestní právo správní (přestupkové právo); Správní řízení; Kontroly veřejné správy; Správní soudnictví; Odpovědnost za škodu a nemajetkovou újmu způsobenou výkonem veřejné správy. Výklad je doplněn četnými příklady z praxe. Učebnice vychází z právního stavu k 1.1.2019. - Vydání druhé - ISBN: 978-80-7400-820-7 (brožováno)

29765

Zdeněk Zajíček, František Korběl, Dalibor Kovář, Pavel Amler, Josef Donát, Jan Tomíšek, David Oršulík

Zákon o právu na digitální služby : komentář

V Praze : C.H. Beck, 2021, xiii, 163 stran

Komentované znění zák. č. 12/2020 Sb., zákona o právu na digitální služby. Komentář přináší ucelený výklad k předpisu, který do českého právního prostředí přináší posun v digitalizaci úkonů (služeb), které státní správa provádí a které je teoreticky možné činit digitálně. Na základě zákona vznikne detailní přehled povinností státní správy a typů jednání s důsledky navenek, tzv. katalog služeb. Díky němu bude zaručeno právo občanů jednat vzdáleně (digitálně) a povinnost státu takovou volbu akceptovat. Zákon dále mimo jiné umožní na dálku úředně ověřený podpis, umožní digitálně prokázat některé skutečnosti a zaručí právo na elektronickou identifikaci a autentizaci. - Vydání první - ISBN: 978-80-7400-822-1 (vázáno)

Úplné znění zákonů (ÚZ)

29730/1428

Bankovníctví. Finanční trh : redakční uzávěrka 15.3.2021

29730/1427

Poplatky : místní poplatky, soudní poplatky, správní poplatky, některé další poplatky : redakční uzávěrka 1.3.2021

29730/1424

Předpisy související s občanským zákoníkem : redakční uzávěrka 15.2.2021

29730/1425

Sociální zabezpečení : redakční uzávěrka 20.1.2021

29730/1423

Živnostenské podnikání : předpisy regulující podnikání : redakční uzávěrka 8.2.2021

29730/1422

Životní prostředí : redakční uzávěrka 8.2.2021

Účetnictví

29735IV

Martin Děrgel

Pohledávky - právně, účetně a daňově

Praha : Svaz účetních České republiky, 2021, 64 stran

Výklad nejdůležitějších a podstatných okolností k problematice pohledávek. Účetní a daňové předpisy k vzniku, zajištění, postoupení a splnění pohledávky. Pohledávky účetně: princip účtování o pohledávkách, druhy a ocenění, zálohy a závdavky, zásada věcné a časové souvislosti, opravné položky k pohledávkám, odpis. Pohledávky daňové: v daních z příjmů účetní jednotky, zákonné opravné položky k pohledávkám, pohledávky v daních z příjmů a v DPH. - ISBN: 978-80-7626-016-0 (brožováno)

Veřejná správa

29760

Jan Surý

Změny závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku

V Praze : C.H. Beck, 2021, xiv, 112 stran

Regulace změn závazků ze smluv na veřejné zakázky mnohdy způsobuje aplikační problémy, a ačkoliv jde o užitečný institut jak pro zadavatele, tak pro dodavatele, náhled na jeho aplikaci v praxi není jasný a jednotný. Publikace nabízí ucelené, prakticky pojaté výkladové stanovisko k této problematice. Autor své názory opírá o judikaturu vztahující se k jiným, leč podobným zákonným institutům, vychází rovněž z evropského směrnicevého základu, zahraničních právních úprav, jakož i ze základních principů, které regulací zadávání veřejných zakázek prolínají. Své závěry prezentuje na ilustrativních příkladech. Text publikace je rozdělen do těchto základních kapitol: Obecná východiska změn závazků ze smlouvy na veřejnou zakázku; Generální klauzule podstatných změn závazků; Změna závazků de minimis; Vícepráce; Změny položkového rozpočtu; Vyhrazené změny závazků; Změna dodavatele. - Vydání první - ISBN: 978-80-7400-824-5 (brožováno)

Odbor Vnější vztahy a komunikace Oddělení Informační podpora a knihovna

Výpůjční doba knihovny

Pondělí a středa:

9:00 - 12:00

13:00 - 16:00

(v červenci a v srpnu do 15:00)

Úterý a pátek:

9:00 - 12:00

13:00 - 15:00

Čtvrtek:

9:00 - 12:00

Z toho pro veřejnost:

Pondělí a středa:

9:00 - 12:00

13:00 - 16:00

(v červenci a v srpnu do 15:00)

tel.:

257042588

e-mail:

knihovna@mfcz.cz

Informace pro veřejnost:

<http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/zakladni-informace>

Intranet:

<http://knihovna.mfcz.cz/oknihovne.php>